

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 07862

AF MAYNE AKHREYES

Ziame Telessin

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

זיאמען
טעלעסין

אך מױנע
אקױעס

לידער,
באלאדעס,
פאָמעס.

„סאַוועטסקי פיסאטעל“

מאַסקווע • 1968

אין דער
ליכטיקער
וועלט

• • •

איטא וואָס צו מעקאנע זיין דעם פויגל,
ער האָט איין ליד נאָר אפן גאנצן לעבן...
...אָט האָט ער זינע פליגלען אויסגעצויגן. —
דעם שלאָף א טרייסל אָפּ פון זיך געגעבן.

אָט פראַלט ער אוף צוויי בלעטלעך, ווי די לאַדנס, —
און אף א צווייגל פלינק ארופגעשפרונגען.
אָט האָט ער זיך אין טוי גענומען באַדן,
א ווערעמל איניינוועגס דורכגעשלונגען.

אָט טוט ער זיך א ריס ארוף צום הימל,
אָט ראנגלט זיך מיט אים א ווינט א הארבער.
אָט האָט ער אינעם וואלדישן געווימל
זיך קוים ארויסגעריסן פון א שפארבער.

און נאָך פאסירן טויזנטער געשיכטעס,
וואָס יעדערע פון זיי איז טויזנט לידער, —
נאָר דאָס איז דעמל, ווען דו ביסט א דיכטער,
און ער, דער פויגל, זינגט דאָס זעלבע ווידער.

זיין ליד — זי איז פונדאנען און ביזדאנען...
ניין, דעם פויגל בין איך ניט מעקאנע!

א וועלט מיט דיכטונג

ב א דער סאזשקע,
דער הארבסטיקער און כמורער, —
געפינסט א שורע.

אין וואלד אף געלע בלעטער,
האלב-פארדרייטע, —
דערזעסט א צווייטע.

אף די ווערבע-קוסטעס
מיט די הויצע ריטער, —
זיך וויגט א דריטע.

אין פעלד, ווו ס'שטייט א קאלב,
א שטיף-פארקלערטע, —
זיך לויכט א פערטע.

און אין די סעדער,
וואָס זיי שפארן פון די צאמען, —
איז פול מיט גראמען.

און אף דער סטעזשקע,
צווישן בייטן פון קארטאָפֿל, —
זיך בערגלעך סטראָפֿן.

וועהן דו לאָסט זיך גיט,
איך יעדער ריכטונג, —
א וועלט מיט דיכטונג!

פארווונדערונג

גיי פרוו זיך דערמאָנען, אף וואָס, צי אף וועמען
כ'האָב קינדווייז מיט ווונדער פארהויבן די ברעמען.

עס האָט אף מיין שטערן זיך דעמלֶט פארצייכנט
א קנייטשעלע, ווי פון א בלייער א בלייכן.

מיר איז שוין געוואָרן א האַלבער יאָרהונדערט,
און איך בין פון דעמלֶט ביז איצט נאָך פארווונדערט.

און וואָס איז דער ווונדער? איך האָלט אין איין קלערן, —
דערפאר איז אין קארבן אין טיפע מיין שטערן.

אף מינע אכרייעס

ענומען איך האָב זי אף מינע אכרייעס —
די גאנצענע וועלט מיט די מענטשן און כייעס,
די וועלדער און פעלדער, די טיכּן און יאמען,
די פרייד פון א קינד און די טרער פון א מאמען,
דאָס ביטערע פלּוכן, דאָס פאַרכטיקע בענטשן,
דעם הייליקן אש פון מיין פאַלק אין אַשווענטשים,
פון אונדזער יאַרהונדערט זיין שטאַלץ און זיין שאַנדע,
און אַלץ מיטאנאנדער, און אַלץ מיטאנאנדער...

די ליד

אף יעדער זאך, ווי יעדער ייד,
איך האב מיר טרוצים זיבן.
נאָר ווי עס קומט צו גיין די ליד,
זאָג קיינמאָל ניט, אז דו ביסט מיד
צי האָסט צו איר קיין כיישעק ניט,
געזעצט זיך — און פארשריבן.

און האָסטו אָנגעכאפט זי קוים —
האלט איין אף יעדן אויפן,
ווי האַלטסט א הייסן פערד באם צוים,
בא וועלכן ס'שלאָגט פון מויל א שוים,
בא וועלכן ס'איז נאָר דאָ איין טרוים —
אין אלדי וויינט אנטלויפן.

אויך צו א מיידל, וויסן זי,
די ליד זיך לאָזט פארגלייבן,
דו קוק אף איר, און ניט פארביי,
דו הער איר ליבע פלוידערני,
אניט וועט זי דאָך טאָן א שפני
און נעמען פון דיר ווייבן.

איז זאג איך: ווי נאָר פאקסט די ליד,
גענומען גלייך און צוגעשמידט
צום קלאָרן בייגעלע פאפיר,
וועט זי געהערן שוין צו דיר,
ווייל וועמען האַסטו אויסער איר?

ס'קאָן זײַן

איר שטעלט אייך פאַר: א הויכער ברעג
און טיף אראָפּ — א טײַכל פּרײַסט,
די זון איז ווייט אין וואַלד אוועק,
פון איבער קרוינען זי צעגיסט
איר זיבער אפן וואסער-פלאַך
און אפן סאַמעטענעם פּרײַן,
ווי ס'האַבן קווייטן אופגעמאַכט
די קלאַרע אויגן פול מיט כײַן.

מיט שווערבעלעך דער ברעג איז פול, —
זיי בויען דאָ ניט ווייט א היים.
אַן אופהער יאָגן זיי זיך דור
נאָך קלעפיק-ברוינעם פּינכטן לײַם.
אַט גיבן זיי א געם אף זיך
א ברעג פון הימל און א שלעפּ,
און מיט די פּליגעלעך אפגיך
פון טײַך דאָס וואסער א פארשעפּ.

און שטעלט אייך פאַר: אף אַט דעם ברעג
א מיידל זיצט, פארנייגט דעם קאַפּ

איבער א בוך. פון צאָפּ דער עק
זיך גליטשט באַ איר פון שויס אראָפּ.
און ווי א שלאַנג, אין גראָז אוועק.
אף דעם, וואָס טוט זיך רונד־ארום,
דאָס מיידל זאָר א קוק כאַטש טאָז!
עס מאַכט דאָס בוך זי — טויב און שטום
און גאַרנישט גייט איר דאָ ניט אָן.

איז שוין זשע דאָרט, באַ איר אין בוך,
זעט שענער אויס דער טאַפּאַל־פּוך,
וואָס האָט דאָס ווינטעלע געבראַכט?

איז שוין זשע דאָרט, באַ איר אין בוך,
שמעקט דופטיקער דער וואַלד־גערוך,
וואָס וויגט זיך אפּן גרינעם סכאַד?

איז שוין זשע דאָרט, באַ איר אין בוך,
פיל בלויער נאָך דער הימל־טוך,
וואָס אויסגעוועבט איז בלויו פון שניין?

ס'קאָן זיין!

איך און דער גריך

איך

און א גריך —
מיר גייען ארום זאלבענאנד.
עס האָט אונדז א זוניקער טאָג
בא דעם יאם בא דעם שווארצן באקאנט.

מיד

און דעם גריך
די כוואליע די זעלביקע וויגט, —
זי גיט אונדז א הייב אף ארוף
און לאַזט אונדז אראָפּ אף צוריק.

איך

מיטן גריך —
מיר ליגן אין ווארעמען זאמד,
צוקאַפנס — אייִפעטרי, וואָס האָט
דעם וועג פאר די ווינטן פארצאמט.

איך

און דער גריך —
עס טרעפט, אז מיר בענקען באם יאם, —

נאך גריכנלאנד בענקט זיך דעם גריך.

און איך?

ווייל עס בענקט זיך מיר סטאם.

איך,

ווי דער גריך, —

שווארצהויטיק געווארן בין איך.

אפט מיך נעמט מען אן פארן גריך,

און מע מיינט אפן גריך — דאס בין איך!

ראמא¹

א יבער מאסקווער גאסן כ'בדאָנקע, —
צײַט איך האָב הייַנט — א פארמעגן.
דעבן סעדל פון וואָלכאָנקע
א ציגײַנער גײַט אנטקעגן.
מענטשן אָן אן אופהער שטראַמען.
מיד געפֿינען זײַנע אויגן.
ער גײַט צו. ער פרעגט מײַך: „ראַמאָי“
און די האַנט מיר אויסגעצויגן.
זײַנע פינגער זײַנען ברוינע, —
פונקט ווי מײַנע ברוינע זײַנען.
זײַנע אויגן אויך אזוינע,
ווי באַ מיר, — מיט אומרו שײַנען.
ווי באַ מיר, זײַן קינבאק דין אײַז.
טונקלהויטיק כ'בין, ווי ער.
פונקט ווי מײַנע — זײַן טשופרינע,
נאָר געקרויזלעט עטוואָס מער.

---

¹ ראַמאָי — ציגײַנער.

אויג מיט אויג צונויפגעגאָסן,
האנט אין האנט פארדריקטע זײַנען...
אך, ווי ס'האָט מיך דאן פארדראָסן,
וואָס איך בין ניט קיין ציגײַנער!

גאסן מיט איין זינט

מיין נייע גאס האט נאָר איין זינט.
די זינט אנטקעגנבער —
א פעלד, וואָס ציט אוועק זיך ווייט,
אַן פֿלויטן און אָן שטיבער.

מיין נייע שטוב איז ניט פארשטעלט
מיט דעכער און מיט קוימענס.
די זון אין מיניע שויבן העלט,
דורך וועלכע כּיזע די גאנצע וועלט, —
מע קאָן פון דעם נאָר טרוימען!

פון מיר אן ארכיטעקטאָר שרייט.
מע וואָלט מיר נאָר געטרויען,
וואָלט האָבן יעדער גאס איין זינט, —
אַט וויאזוי כּוואָלט בויען!

איבער דער שוועל

»**מ**ע טאָר קיין האנט ניט געבן אף דער שוועל“.
פונוואנען שטאמט זי, אָט די מאַדנע פרימכע?
ווי נאָר א מענטש באווייזט זיך אף דיין שוועל,
די האנט דייע דערלאנג אים אפן שטעל,
און טו א שלעפּ אין שטוב אריין אים שנעל
מיט סימכע.

ס'וואָרט אונדזער לעבן זיין פון העלער העל —
אָט דאָס האָב איך שוין פון לאנגאָן פארשטאנען,
איך יעדערן אריינגייען איך וועל, —
— ניט ווערן פון דעם מענטשן וואָרט קיין טעל,
ווען וואָססט געהאָפּן אים איעדע שוועל
אריבערשפאנען.

ליוטיקי

ל
יוטיקי, ליוטיקי —

לענגוויס דעם פלאכן ברעג פון טינד.
בלימעלעך איר גוטינקע,
ווי רופט מען אף מיין לאשן אינד?

ווי קניקעלעך ווי מעשענע,
איר קלינגט, אליין ניט פילנדיק,
די לאנקע פון איר קעשענע
האט אינד צעשאטן שפילנדיק.

צעשאטן אין די הונדערטער...
וואס זאג איר? —
אין די טויזנטער!
איר בלאנקע א פארווונדערטער
אין זוניקייט אין ברויזיקער.

דו טרעפסט א קווייט א פינערע,
וואס שמעקן שמעקט זי דופטיקער,
נאר ס'איז דער ליוטיק לופטיקער.
מע דארף זיך גוט נאר אינהערן —

א זינגעניש דערהערסטו גלייך, —
פון אַט דעם זינגען ווערסטו רייך.

זיי זינגען, ווי די גלעקעלעך,
אף העלדזער פון די לאַשעקעס,
וואָס לויפן פארפאַראַשעטע
אין שטויבעלעך אין זוניקע
אף גרינע לאַנען יוניקע.

פון אייך, ווי קרוינען גילדערנע,
די קרעניץ אף קעפלעך פלאקסענע.
די וועלט די האַרבע מילדער ווערט
פון דעם, וואָס איר טוט וואַקסן דאָ...

...ליוטיקי, ליוטיקי!
די גאס פון בלאַטע כליופיק איז,
דער ווינט — אן איינגעגעסענער,
דער נודנער רעגן גרעסער ווערט,
דעם קאַלנער אופגעשטעלט איך האָב,
אין אים פארגראָב איך טיף מיין קאַפּ,
עס שפּריצן רינוועס שמוציקע,
איך גיי און מורמל: ליוטיקי,
ליוטיקי, ליוטיקי,
בלימעלעך איר גוטינקע,
ליוטיקי...

בלויז אליין נאַר

קיינער וועט פאר דיר ניט שרײַבן,
גלייב מיר אפן וואָרט, אז קיינער.
וויססט, נאָך דיר זאָל עפעס בלײַבן, —
שרײַבן דארפסטו בלויז אליין נאַר.

קיינער וועט פאר דיר ניט לײַבן,
גלייב מיר אפן וואָרט, אז קיינער.
כאָטש ס'איז ערגעץ ניט פארשריבן, —
דארפסטו לײַב האָבן אליין נאַר.

קיינער וועט פאר דיר ניט האסן,
גלייב מיר אפן וואָרט, אז קיינער.
פון דיין סוינע זיבן פאסן
דארפסטו שניידן דו אליין נאַר.

קיינער וועט פאר דיר ניט שטארבן,
גלייב מיר אפן וואָרט, אז קיינער, —
אַט דאָס שטיקל האַרבע אַרבעט
אַפּטאַן דארפסטו אויך אליין נאַר...

געענדיקט די ארבעט

מיין קאפ זיך דרייט, אזוי ווי פון א טשאד,
איך האב דערפילט א מידקניט אין די גלידער, —
ארויסגעענדיקט נארוואס א קסאוויאד,
וואס איז מיט מיר געוועזן קידער-ווידער.

אזוי ווי איד, מוז פילן זיך דער שמיד,
וואס האט אן דער קאוואדילע אן דער הארבער
געטאן דעם לעצטן זעץ. דערנאכדעם מיד
באטראכט ער, צי ס'איז גוט זיין שטיקל ארבעט.

זיבן זינגער

פונעם בוים געפאלן איז א נעסט.
דארף אָבער געשען אזא מין נעס, —
ווען זי איז געפאלן פונעם בוים,
האָט זי זיך א קער געטאָן נאָר קוים.
די אייעלעך די גלאַנציקע די זיבן
זינגען אלע גאנציקע געבליבן,
ליגן אף די פעדערלעך און הייעלעך —
די וואַרעמינקע טונקל־ראָזע אייעלעך!
— צו דער נעסט האָב איך זיך אָנגעבויגן,
כ'קען פון איר ניט אָפּרייסן די אויגן.
אפן בוים האָב איך אַרופגעקלעטערט
און פאַרשטעקט זי דאָרטן צווישן בלעטער.

מיטאמאָל — וואָס זע איד! —
זיבן פויגלען
זינגען פון דער נעסט אַרויסגעפּלויגן,
זיך צעזעצט אף זיבן גרינע צווייגן,
זיבן וואָקנדלעך געלאָזט פאַרבלייגן.

נאכדעם ברייט די פליגלען צעפאלאכעט, —
זיבן מאָל מיט זיי געטאָן א פאָכע,
זיבן מאָל געפרוּווט זיך — ניט געדונגען,
און דערנאָך — שוין איינמאָל זיך צעזונגען!..

און געוואָרן גלייך פון זייער זינגען
זינגען זיבן אלטע דעמבן ינגער,
אף די קעפ פון אָט די זיבן ריזן
האַבן זיבן זונען זיך באוויזן,
זיבן וועגן האָבן אויסגעשפרייט זיך...!

דאָס האָט זיך מיר אויסגעדוכט, פארשטייט זיך.

זיבן זינגער...
ס'הענגט די נעסט און וויגט זיך.
האלעוויי וואָרט איינער אויסגעפיקט זיך!

מאלאכאָווקער וואַלד

ש. האַלקינען

כוֹן צוג כ'גיי אַרויס
אַף דעם קליינעם וואַקזאַלכאַ
אַון לאַז זיך לענגוויס
אַ שטאַכעט אַ געקאַלכטן.

כ'בייג אונטער דעם קאַפּ —
דעם שלאַגבאַום אַריבער,
פון בריקל אַראָפּ
צו די היצערנע שטיבער.

אַ סטעזשקע אין זשוויר.
די היץ עטוואַס פאַלט.
אַט איז ער פאַר דיר,
דער מאַלאַכאָווקער וואַלד.

מאַלאַכאָווקער וואַלד
איז גיט פאַר קיין דיכטער,
מאַלאַכאָווקער וואַלד
איז גיט שטאַרק קיין געדיכטער.

ניטא דארט קיין דעמב,
קיין טיפקניטן גרינע,
דער נוס איז אים פרעמד,
וועסט קיין שוואם ניט געפינען.

אז קיינמאל ער האט
ניט געזען אין די אויגן
א פוקסישן טראט
אינעם גראז אויסגעצויגן.

ער האט ניט געהערט,
ווי מיט פליגלען מיט שווערע
זיך שלאגט אן דער ערד
מיט א גוואלד די טשיטשערע.

ער וויסט ניט, וואס איז
א טריסקאווקע אפילע,
א ריטשקע, וואס פליסט
איבער שטיינדעלעך קילע.

...ס'איז גוט מיר באקאנט
דאס צעבערגלעטע שטעגל.
דו פאכסט מיט דער האנט —
דו גייסט מיר אנטקעגן.

און אלץ מיטאמאל
איז דא אנדערש געווארן...
ווי קומט דא א טאל,
א געזאנג פון א הארן?

און איבערן טאָל
אָן אַרופּגאַנג, וואָס קלעטערט, —
אַ קוואַל, ווי קרישטאָל,
אַינעם וואַלגער פּון בלעטער!

ווי קומט דאָ אַ באַרג
אַ פאַרהיילטער אין שווינגן,
אַ הירש אָף זײַן קאַרק
מיט הערנער, ווי צווינגן?

אַ קליאַן מיט אַ קליאַן
מיט די קרוינען זיך שטויסן.
פאַרבאַנדזשען מע קאַן
אַין אַ וואַלד אזאַ גרויסן!...

...מיט דיר, דעם פּאַעט,
כ׳האַב געבאַנדזשעט צוזאַמען
אַין נאַכט אַרײַן שפּעט
צווישן עטלעכע שטאַמען!...

טײכעלע, דו טײכעלע...

וואָס דרייסטו זיך,
וואָס פלאַנטערסטו,
טײכעלע, דו טײכעלע?..
שוין זשע נײט געקאָנט האָסטו
אַן אנדער וועג, א גלייכערן,
א גלייכערן, א גלייכערן,
דאָ אַפּזוכן, געפּינען זיך
אין קוסטעס, וואָס פּאַרשפּינען דיך?

וואָ א שטיין א מאַכיקער,
וואָ א קאַרטש א קנאַכיקער —
אין א זײַט פאַרקערעוועסט,
און דער וועג דיר שווערער ווערט.
אַט אין זאַמד פאַרגראַבסטו זיך,
אַט א בוימ פאַרשטאַפט האָט דיר,
אַט האָסטו א פּאַל געטאַן
אַף צווייגן אַנגעוואַלגערטע,
און ווידער נעמסטו פּלאַנטערן,
דיין וועג ווערט אַלץ געבראַכענער,
עס זאַל דאָ נײט דערמאַנט ווערן,
וויזן דו ביסט פאַרקראַכן נאַר!

דין אויסזען ווערט אלץ טונקעלער,
די ברעגן דינע — בלאסערע,
דין פרייד איז א דערטרונקענע
אין דינע מוטנע וואסערן,
ביז פונעם אויג פארלאָרן ווערסט...
און דערנאָך ערשט פאר א ווערסט
אפדאָסניי געבאָרן ווערסט.

אַט שניידסטו דורך א לאַנקעלע —
דין וועג איז דאָ א שפּאַריקער, —
ווי קיינמאַל וואָסט ניט בלאַנקען גאַר
דורך בלעטער פאראיאַריקע,
דורך פוילע וואַרצלען האַריקע,
דורך שטרויכלונגען,
דורך שטערונגען,
וואָס בייקומען איז שווער געווען...

כ׳האַב ניט געהערט דין קלאַגן זיך, —
איינ האַסט דורכגעשאַגן זיך!

אין וואלד נאך שוואמען

אין וואלד האט מיר פארוואלט זיך — שוואמען קלייבן
און הערן, ווי די סאסנע-ביימער רוישן, —
נאך ס'האט זיך מיר א ליד גענומען שרייבן, —
צוריק האב איך אוועקגעשטעלט דאס קוישל.

ווי נאך צוריק אוועקגעשטעלט דאס קוישל,
פארשריבן פון דער ליד כ'האב נאך דעם נאמען,
דערהערט האב איך, ווי סאסנע-ביימער רוישן,
דערשפירט האב איך דעם רייעך פון די שוואמען!

הענער קרייען

עס רײסט זיך דער פארטאָג צו מיר
דורך אלע בלאַווע שויבן.
אן אויסגערוטער, פון געלעגער
כ׳האַב זיך אופגעהויבן.

בא דעם פענצטער אף א רעגע
האַב איך זיך פארהאלטן.
מיר ווערן עפעס ענג די ווענט
און נידעריק דער באַסקן.

איך גיי ארויס. איך ווער פארבלענדט —
די זון האַט מיך פארגאַסן.
עס פאלט אף מיר, ווי אף א בוימ,
די פערדיקע ראַסע.

דעם בלוילעך-גרינעם הימל-זוים
א רויטקייט האַט פארצויגן.
א פרייקע געראמע וועלט
שפרייט אויס זיך פאר די אויגן.

איין ברעג פון הימל זיך צעהעלט,
די רויטקניט ווערט אלץ קלענער.
פון יעדער הויף, פון גאר דער וועלט
צעקרייען זיך די הענער.

מיין שורע

ר

א מיר מיט דער שורע
איז ניט שטענדיק קעשורע.

אַט קומט זי א ריפּע, א שטייפּע — איין גוס.
אַט גייט זי אוועק איבער גריבער צופוס.

אַט גיט זי א הייך מיט א גראם, ווי א שאַס, —
און שורע מיט שורע פארשליסט אף א שלאַס.

אַט טשעפעט זי אָן אפן וויידל א גראם,
וואָס דושימוזשעט אזוי אין דער וועלט אריין סטאם.

אַט טוט זי א זאָג עפעס — שטיי, קארג,
נאָר ס'טראָגט זיך איר קאָל פונעם טאָל אפן בארג.

אַט טוט זי א קלונג, ווי דער צונג אינעם גלאַק,
זי האָט נאָר פארטויבט, אָבער גאַרנישט געזאָגט.

אַט איז זי — א פייערל ווייט אין דער נאכט,
וואָס האָט צו א מענטשן א מענטשן געבראכט.

אַט איז זי א שוועבעלע — טוט זיך א צינד,
און טייקעף פארלאָשן זי ווערט אפן ווינט.

אַט טוט זי סאכאקלֵ ניט מער ווי א ווונק, —
און ס'פּינקלֵט א טרער אינעם אויג, ווי א פּונק.

אַט שמעקט זי מיט רעגן, מיט שניי און מיט ווינט,
אַט שמעקט זי מיט גאַרנישט — פּאפּיר נאַר און טינט.

איז זיך איך א גאַנצענע נאכט איבער איר —
און גלעט זי, און קנעט זי, און ס'נעמט ניט קיין שיר.

עס בילן הינט

דער ווינט האָט אָנגעווייעט הורבעס פרישע,
די שטוב פארשאַטן שיר ניט ביזן דאָך.
אין טיפן שלאָף פארזונקען ליגט דער יישעוו,
און ס'דוכט — איך בין דער איינציקער דאָ וואָך.

ס'איז שטיף אזוי, אז מאמעש קענסט דערהערן
דורך דער פארקלעפטער צווייענדיקער שויב,
ווי ס'טוט אָן הימל זיך א ריב א שטערן,
בעשאס ער פאלט אראָפּ אין ווייסן שטויב.
כ'קען רויק שרייבן, קיינער וועט ניט שטערן,
טאָ זאָל טאקע די שטיקייט זיין געלויבט!

איך זען אוועק זיך צו דעם טיש דעם שטילן,
די בייגעלעך פאפיר צעשניטן שמאָל.
נאָר אַט כ'דערהער — א הונט הייבט אָן צו בילן
מיט א פארקילטן הייזעריקן קאַל.

בא מיר אונטערן פענצטער בילט ער דאפקע.
אף וועמען איז דער הונט אזוי אין קאס?

און אַט האָט זיך א צווייטער באַלד צעהאָוקעט
אין ערגעץ אף דער סאַמע ווייטסטער גאַס.

א צווייטער, און א פינפטער, און אן אכטער, —
וון נאָר א הונט — ארויס איז פון זיין לאָך.
דאָס איז שוין אין דעם הינטישן כאַראַקטער, —
ווען איינער ביזט, איז בילן אלע נאָך.

איז זיך איד מיר באם טיש, די הרובע פלאַקערט,
איד טונק און טונק די פענע אינעם טינט.
מיין ערן וואָרט, עס שרייבט זיך מיר געשמאַקער,
ווען ס'האָוקען הינט.

אין שרײַבער-הויז

געגעבן האָט מען מיר אין מיין רעשוס
א שרײַבטיש מיט א פאַטערשטור א ווייכן, —
איז זיך זיך מיט א פארלייגטן פוס
און כ'זאַל, כאַדירע, טאַן א מינדסטן שמייכל.

קעדיי איך זאַל ניט אויסזען אזוי פראַסט
(א סאך, פארשטייט זיך, אָן דיין אויסזען ווענדט זיך), —
איז עטוואָס כ'האַב דעם קאַפּ אראַפגעראַזט
און אָן די אַנשפאר-הענטלעך אַנגעלענט זיך.

עס דאכט זיך, אַט אזוי-אַ אומגעפער
געהאט געזעסן איז אליין וואָלטער.

איז זיך זיך זיך אזוי. פון צייט צו צייט
איך טו א וויג דעם פוס, א קנייטש דעם שטערן, —
איך בין פארטאַן, מאשמאַעס, אין א טיפן קלערן,
די בליקן מינע באַנקען ערגעץ ווייט.

פארוויל איך — גיט מען קאווע מיר צום בעט,
איך טו א זופ און צייל פון פערז די טראפן,

כיפארגין זיך לייגן פרי און אופשטיין שפעט. —
מע האָט מיר דאָ באדינגונגען געשאפן.

כיהאָב אָפגעמאטערט זיך א גאנצן כוידעש דאָרט...
כ'זאָג כאַטשבי אַנשרייבן אן איינציק וואָרט!

און איצטער בין איך אין דער היים שוין ווידער,
אין ווינקל אָף א קני איך שרייב זיך מיינע לידער.

איך וואלט דאס ניט וועלן

ו
ען אלע ערטער זיינען אין וואגאן פארנומען,
פון הינטער מאסקווע פירט מען גאנצע פעק מיט בלומען, —
איז דעמאט סטארע איך זיך שטענדיק ווייטער שטעלן
פון די זיצנדיקע מיידלעך, יונגע פרויען,
ניט מאכמעס דעבן זיי איז שטיין מיר ניט געפעלן,
נאר קוים באמערקן זיי מיין קאפ,
וואס נעמט שוין גרויען, —
דאס ארט זיי טרעטן אפ.
און איך ווארט עס ניט וועלן.

מיט דער צייט

11 ען כ'האָב נאָך געפּוּיזעט אַף אַלע פּיר, —
האַט שוין געצויגן מיך צו דער טיר.

ווי נאָר אַף די פּיסלעך געטאָן זיך א שטעל, —
גלייך כ'בין אריבער אַף יענער זייט שוועל.

ווען כ'בין שוין געוואָרן א גאַנצער באַרדאַס, —
פלעג איך אַנטרויפן אַף יענער זייט גאַס.

אַף יענער זייט טייך, אַף יענער זייט באַרג, —
נאָר אַלץ פאַר מײַן נייגער געוועזן איז קאַרג.

דאָס בעסטע, געמיינט כ'האָב, פון מיר זיך באַהאַלט
אַף יענער זייט לאַנקע, אַף יענער זייט וואַלד.

דאָס שענסטע, די גאַנצענע צייט כ'האָב געקלערט,
געפינט זיך אוואַדע אַף יענער זייט ערד.

נאָר איצט, ווען איך בין אין די יאָרן אַרײַן, —
אַף דער זייט, אַף דער זייט נאָר ווילט זיך מיר זײַן.

דער טעפּיך

פון גניווע און פון ריכטום בין איך פריי.
איך קער די שטוב. פון מארק קארטאָפֿל שרעפּ איך.
כ'בין ניט געווינט ארומגיין אף א טעפּיך.
איך האָב ניט קיין קרעדעניץ מיט פּאַרצעליי.
אז כ'דארף עס ניט, נאָר ס'קומט צו רייד — כ'דערמאָן עס.
מיר רעכט זיך גוט — איך זאָג דאָס בענעמאַנעס.
האלעוויי ניט ערגער, האלעוויי.

ערשט אָנגעהויבן כ'האָב די ליד און כ'פיר,
איך בין א קאפּל אין א זייט פארקראַכן.
נאָר ס'מאכט ניט אויס.
אנומלֶט זאָגט מײַן ראַכר,
אז אויב איך וויל, ניט באַזון זאָל פון דיר...
— ווער וויל דאָס, — פרעג איך, — אז פון דיר זאָל באַזון?
— איז קויף, — זאָגט זי, — א טעפּיך. ס'מעג פון גראַן זיין.
— גוט, — האָב איך איר אָפּגעענטפערט שטיל.

צופוס איך דאָן אוועק זיך, ניט געטראכט,
דענגויס דער גאַרקיי-גאס דער שיינער און געראמער.
ס'האָט אין „מאַסטאַרג“ א טעפּיך א וויעטנאמער,
אזא מין, ווי מיר ווילן, זיך געמאכט.

מע האָט אים אין א טרויב צונויפגעוויקלט,
מע האָט אים שטייף פארבונדן מיט א שטריקל,
כ'האָב אפן אקסל אים אהיים געבראכט.

אַט איצטער וועט ניט בלאָזן אף געוויס!

און ווי נאָר אפן די'ל כ'האָב אויסגעשפרייט אים,
דערזען אף אים מיר האָבן רויטע קווייטן,
געוואקסן זינגען זיי אף גרינע בייטן,
בארינגלטע מיט זאנגען פון מאַס.
די זון האָט זיך פארפלאַנטערט אין די זאנגען...

מיר האָבן אף דער וואנט דעם טעפיד אופגעהאנגען, —
ווער טרעט עס אזא שיינקייט מיט די פיס?

א רויטע ליד

אלע כאטעס — אָפּגעקאַכטע, ווייסע,
אלע שטאמען פון די ביימער — ווייסע,
אלע פלויטן פון די סעדער — ווייסע, —
אַט אזוי ווי אין א קישעף-מייסע.

ווייסע ציגן אף די שטיצע גאסן,
ווייסע הינער שארן זיך אין זאמד,
ווייסע וואַקנס רוקן זיך געלאסן
אפן מיכיק-ווייסן הימל-ראנד.

ס'איז דאָס אויסגעטראָטן שמאַלינק שטעגל
אין א ווייסן טאַפּאַל-פּוך פאַרשפינט.
דויפט א ווייסניק יינגעלע אנטקעגן,
מיט זיין רויטן האלדזוטן שפילט דער ווינט.

צוויי פייגעלעך

צוויי פיצני-מאָנצי פייגעלעך
זיך וויגן אף א צווייגל,
צוויי פיצני-מאָנצי פייגעלעך
א ווייזע זאָלן שווייגן!
און צוויטש און צוויטש.
און צוויטש און צוויטש, —
זיי מיינען מיט דעם זאָגן,
אז ווייט אין מיין קאלינקאָוויטש,
אין וועלדער פון אוטיושעוויטש
האַט אָנגעהויבן טאָגן.
אז ס'האַט פארנומען זיך אף רויט
א האַלבער ברעג פון הימל,
און דאָרטן, וווּ די הרעבליע גרויט,
זעט אויס, ווי צוגעברוינטער ברויט
דער צווייטער ברעג פון הימל,
באשאַטן, ווי מיט קימל.
און אז דערנאָך דער הימל האַט
אין באַקיינט זיך געשמאַצן,
אז אין טשערעט דער בושל האַט

גענומען שפאנען טראַט נאָך טראַט
אף זײַנע הויכע שטאַלצן.

נאָר וועגן דעם, ווי ס'איז ארויס
א באַרוועס ייִנגעלע פון הויז
אין אַטע הייזעלעך פון ריפּס,
די דלאַניעס באַ דעם שטערן, —
כ'זאַל פון די פייגעלעך אַ פיפּס
כאַטש וועגן דעם דערהערן!

ווייַל וויפּל, פּרעגט זיך, איז דער שיר
צו צוויטשען אַף אַ צווייגל?
וואָס ווייסן זיי, מישטיינס, פון מיר,
און ס'איז דען שייך צו לייגן?

איך האָב דערהערט נאָר „פּיררר“ און „פּירררר“ —
די שמאַלע פּליגעלעך די פּיר
אַ ריס געטאַן זיך האָבן שנעל
און צו דער זון אין אַדי העל
ארוף גענומען שטייגן.

דעם קאפ אף ארוף

פון קינדווייז אן געדענקט איר דאך געוויס:
„פאוואָרע גיי און קוק אונטער די פיס!“

נאָר וואָס האָט מען געזען אונטער די פיס? —
די קלאַדקע, וואָס אין בלאַטע איז פארשוומען,
מע האָט געזען דאָס שוסטערישע מיסט
צעשאַטן באַ די גאנעקעס די קרומע.

אן אויסגעטריקנטע צעפלאַטשטע קאָץ,
וואָס פארן עק מע פלעגט אריבערוואַרפן
פון שוץ-הויף צו די קרעמלעך אפן פלאץ,
ווייל טויטע קעץ טוט קיינער ניט באדארפן,

א שקראַבע — אָפגעריסן דער אָפצאָס,
פון שטיבעלעך דעם הויקערדיקן שאַטן,
בעהיימע-„פלעצלעך“ אפן מיטן גאס
אין שטעכעדיקע שטרויעלעך פארקנאַטן,

א שערבל פון א טאָפ צי פון א פלאַש,
וואָס האָט די טעווע מיט א שפיץ צו שטארצן,

קימאט בא יעדער שוועל א קופע אש,
א האלעוועשקע אף דער העלפט א שווארצע...

דעם קאפ ארופצו פלעג איך טאן א ריס —
איך הויכן הימל קוקן נאָר דעריקער.
און גיין אזוי. ניט איין מאָל זיך ספּאַטיקען,
נאָר קיינמאָל ניט געקוקט אונטער די פיס.

אף טויזנטער יארן

האָבער און קאַרן, האָבער און קאַרן,
פרומע האָט זעם פארטעך פארלאָרן, —
פרומע האָט פארלאָרן, און יאנקל האָט
געפונען, —
האָבן זיי זיך ביידע גענומען.

(א פאקטליד)

האָבער און קאַרן, האָבער און קאַרן...
איך בין שוין געוואָרן א ייד אין די יארן.

פון ציצענעם פארטעך אפילע א שנירל
וועט קיינער שוין מער צוליב מיר ניט פארלירן.

אין האָבער און קאַרן, אין האָבער און קאַרן,
דאָרט שושקען זיך איצטער שוין אנדערע פאַרן,

דאָרט קומען צונויף זיך און לאַכן און זינגען
אַט די, וועלכע זינגען א סאך פון מיר יינגער.

עס כוואליעט דער האסטיקער לויף פון די יארן
דעם האָבער און קאַרן, דעם האָבער און קאַרן.

מיר דוכט, אז די זאנגען מיך אירצן: עס ארט אייך,
וואָס ניט צוליב אייך איז פארלאָרן דער פארטעד?

איך טו אים פון הארצן פון פולן פארגינען,
אַט דעם, וואָס ער וועט דאָ איר פארטעד געפינען

אין האַבער און קאַרן, אין האַבער און קאַרן...
און סטייען די ליד וועט אף טויזנטער יאַרן.

אן עפל אין גראַז פאלט אראַפּ

ראַכעלען

א ווינט גייט ארום איבער סאָד,
אן עפל־צווייג קלאפט אין דיין לאָד.

די קנאַכיקע צווייג איז צו ווייך,
איר קלאפן צו דיר ניט דערגרייכט.

אין בוים ווערט אנשוויגן דער ווינט,
דעם פלויט שפרינג איך איבער געשווינד,

מיין שאַטן זיך לייגט אפן לאָד,
ס'איז קיינער ניטאָ מער אין סאָד.

מיין האנט צי איך אויס, ווי א צווייג,
כ'פארטייט דעם אַטעם, איך שווייג.

די פינגער כ'פארשטייף אין א פויסט,
א קלאפ טאָן איך פרוּוו: קום ארויס!

אן עפל אין גראַז פאלט אראַפּ,
צום פענצטער פארהייב איך דעם קאַפּ.

אויב מיך איז דערהערן דיר שווער,
ווי ס'פאלן די עפל — דערהער...

בלויקיט

סארא אויגן! סארא בלויע אויגן!
נאָר שווער צו זאָגן, וואָס זיי זיינען אויסן, —
אַט האָבן זיי מיך וואַרעם צוגעצויגן,
און אַט — מיט קאלטער שאַרפקייט אָפּגעשטויסן.

איז קוק איך אין די אויגן, ווי באַנומען, —
ווי נעמען זיך אזעלכע? גאַט אין הימל!
וויזט אויס, די בלויקיט האָבן זיי גענומען
אי באַ דער שווערד, אי באַ דעם קאַרנבלימל.

ליבע

איך לייג אף דער אייבערשטער באנק,
די אויגן בא מיר זיינען אָפֿן.
דער צוג האָט פארשנעלערט דעם גאנג,
מיין יינגעלע מוז שוין איצט שלאָפֿן.

און איבערן בעטל דארף שטיין,
ווי שטענדיק, זיין קליינינקע מאמע...
א בריק, א פארווייעטער פליין.
ווי ווינציק מיר זיינען צוזאמען!

נאָר וואָס איז ער שולדיק, דער צוג?
זיין זאך איז — נאָר איינע, נאָר איינע.
און אויב עס איז ליבע גענוג, —
איז שרעקן ניט אָפֿ זי קיין מיינען.

זי דארף ניט, דו זאָלסט בעאלפע
צי שריפטלעך ניט אופהערן לויבן,
זי דארף ניט קיין ווייכע קופע —
איך זאָג אייך — איר מעגט עס מיר גלויבן.

ס'איז דיבע אן איידעלע זאך,
וועסט אויך אין באגאזש זי ניט געבן.
א טרעגער פון אַט-אָ דער פראכט
כ'וויל בלײַבן א גאנצענעם לעבן.

מיין שטערן

אנטראפן פונעם הימל איז א שטערן.
ס'איז קאנטיק, אז ניט אלץ איז דארטן גלאט.
נאָר אַף צוריק ער וועט זיך מער ניט קערן,
אויך ווען ער וואָרט כאַראַטע שוין געהאט.

די גאנצע צייט פון דיר איך האלט אין קלערן,
עס איז דאָס לעבן גאָר ניט אזוי גלאט.
נאָר אַף צוריק צו מיר דו קענסט זיך קערן,
אבי דו וואָלסט כאַראַטע נאָר געהאט.

דער קסאוו

ד י קנייטשעצעד, זיי ווערן מער און מער ארום די אויגן דינע. זיי פארשרייבן, ווי פלעקל-שריפט, דיין יעדן ווענד און קער, וואָס איך נאָר איינער קאָן פאנאנדערקלייבן, — ווי זיין וואָלט איך דער אוראלטער שומער, וואָס אין מעסאַפּאָטאָמיע, פארטיפט, געטראכט האָט ער און צוגעטראכט דעם שריפט.

צו וועלכן קסאוו פארגלייכן וואָסטו קאָנען די קארבן, וואָס צעאקערן מיין פאָנעם?

אַבערגלויבן

א טייערע שווימט אום בא מיר אין גלאַז, —
א סימען — כ'זועל א בריוו פון דיר דערהאלטן.
איך טו א זופ די טיי די לאנג שוין קאלטע
און ברי זיך מיט א זודיקן פארדראָס, —
פארוואָס דו שרײַבסט מיר זעלטן און ניט גערן,
און צווינגסט מיר, אַבערגלויביק זאל איך ווערן.

די אספע

פון וויסן יאם ביו צו דעם בלויזען קאספי —
א האלבע וועלט כ'בין שיר ניט אויסגעווען.
אין ערגעץ ניט באגעגנט כ'האָב קיין אספע —
און מיר האָט זיך אזוי געוואָלט זי זען!
וואָס איז אזוינס אן „אספע“, קענט איר פרעגן? —
א בוים, ווי אלע ביימער אף דער וועלט.
זי וואקסט בא אונדז, דאָסראָוו, לענגוים די וועגן,
פון היץ זי ווערט פארגעלט און פרירט פאר קעלט.
די קארע איז אף איר ארומגעביסן, —
גיי פרוו זיך מיט די ציגן עפעס מאך!
א דורכגייער, וואָס האָט ניט קיין געוויסן,
אומבעראכמאַנעס ברעכט פון איר דעם סכאך.
איך זאָג אַיך, אז איך הייב ניט אָן צו וויסן,
ווי הייסט די אספע אף אן אנדער שפראך.
כ'הייב אויך ניט אָן צו וויסן גאָר, פוננאנעט
צו איר אזא מין ליבע כ'האָב דערפילט, —
צי ווייל געוואקסן איז זי לעבן גאנעק,
וון קינדווייז כ'האָב אין מיילעשקעס געשפילט?

אין לעטלאנד

פון די צעוואקסענע סעדער און פארקן
די צווייגן דאָ הענגען אריבער די פארקנס.

זיי הענגען אזוי, ווי די שווערע קוטאסן
פון יענע געשטריקטע לאטגאלישע פאסן,

מיט וועלכע ס'פארגארטלען זיך דאָרפישע לעטן,
וואָס ווערן אף יאָמטעוו פון „ליגאַ“ פארבעטן.

נאָר כ'בין ניט קיין לעט, ווי איר זייט זיך מעשניער,
און אויך ניט קיין גאסט, וואָס איז עמעצן טייער,

צום באַרטישן יאם כ'בין געקומען א מידער,
אין זאמד אף א דיונע איך לייג זיך אנידער.

נאָר קאַרט איז דער זאמד און דער יאם איז אין קאַרטנס,
דער ווינט האָט פארטריבן די זון און די וואַלקנס,

כאַטש נעם און צעלייג אפן ברעג דאָ א פייער —
אזא מיך-אָ זומער א קאַלטער איז האַיאָר.

צי עפשער די קעלט איז אין מיר גאָר באהאלטן,
און איך בין די כוואליע פון יאם פונעם קאלטן,

וואָס טראַגט זיך און יאָגט זיך, פון קיינעם פארבאַטן,
און ווערט אף דעם ברעג אף דעם פוסטן צעשאַטן?

...אף יענער זײַט דיונע איך קלעטער אריבער,
ס'איז שטילער דער ווינט אין די זאמדיקע גריבער.

איך גיי דורך די פוסטלעך געוואָרענע גאסן,
ווי ס'הענגען די צווייגן אזוי ווי קוטאסן.

פון סעדער און פארקן, דורך גרינע שטאכעטן
מיט נײַגער באטראכטן מיך רוֹקע לעטן.

נאך א זאוויי

די גאנעקעס פארווייעט האָט א שניי, —
קוים מע זעט ארויס א שטיקל טרעפל.
אין שטיצע וואַליקעס לענגוויס דעם דאַרף איך גיי,
עס ווערט מיר הייס, דעם פוטער איך צעקנעפל.

די הינט — זאָל כאַטשבי איינער טאָן א ביל!
ווי ס'וואַלט בא זיי געווען אזא באשטימונג,
אז גלייך נאָך א זאוויי זאָל ווערן שטייל,
ס'איז היינט בא אַלע הינט א גוטע שטימונג.

איז האָבן זיי די קעפ ארויסגערוקט
פון אונטער יעדן צוגעשפארטן טויער,
און ביז מײַן גיין לענגוויס דער גאס געדויערט,
איעדער קאַפ מיט טרײַקײט אף מיר קוקט.

אן אייגל אויסגעהויכט איז אין א שויב,
א בליק א נייגעריקער אינעם אייגל פינקלט.
בא יעדן גאנעק אין א וויסן שטויב
שטייט אַנגעלענט א בעזעם אינעם ווינקל.

און אַלע בעזעמער זיך בעטן לויט דער ריי
בא מײַנע וואַליקעס און בא מײַן פוטער,
אראַפקערן איך זאָל פון זיי דעם שניי
און כ'זאָל אין שטוב אריין — כ'זועל זײַן א גאסט א גוטער.

דער שוויגער

א הייב געטאן די האנט כ'האב אין דער הויך, —
די לאסטמאשין איז טייקעף שטיין געבליבן.
איך האב אין דער קאבינע זיך פארקליבן,
ארויסגעשאסן האט א קניכלר רויך
און אין דער לופט געגעבן זיך א שטויס,
און ווייטער די מאשין זיך לאזט פארויס.

איך דארף פארפרי נאך קומען אינעם דארף,
צו ווערן ס'איז א קילאמעטער צוואנציק.
איך וויג זיך אום צום טאקט פון יעדן ווארף.
דאס ארט פונעם שאפער איז טונקל-גלאנציק
פון דעם מאשינען-אייף און דעם טאוואט,
וואס פון באגינען אן געפירט ער האט.

זאל דער שאפער כאטש טאן אף מיר א בליק? —
צי ווייל דער אלטער שלימד איז פול מיט גריבער,
איז קוקט ער אָנגעשטרענגט און שווינגט דעריבער,
צי ווייל אריבערפארן דארף ער באלד דעם בריק,
וואס האלב פון אים מע האלט אין רעמאָנטירן,
און שווער איז די מאשין אריבערפירן.

צי ווייל ער איז שוין פון דער יאודע מיד, —
גיי מאך א רייס אין אַט אַזעלכע היצן! —
ס'איז פון דער היץ ניטאָ זיך וווּ באשיצן.
און צו דערצו אים נאָיעט יעדער גליד
פון אַנלאָדן און אויסלאָדן אליין
די קאנען, וואָס זיי זינען שווער, ווי שטיין.

צי ווייל איך בין בא אים ניט נויסע-כין,
צי ווייל ביכלאָר ער האָט מיך ניט אין זינען,
איז דאָס, וואָס כ'זיין בא אים אין דער קאבינע
און ניט געלאָזט האָט ער צופוס מיך גיין, —
איז נאָר דערפאר, ווייל יעדערן, וואָס גייט, —
אינינוועגס אונטערפירן איז ער גרייט.

און עפשער איז ער אָן א ברעקל נייגער?
און עפשער איז ער סטאם א מענטש א שוויגער?

און איך — א שווערע מאַדנעקליט איך פיל.
עס ווילט זיך מיר פון אים א וואָרט דערהערן,
איז פרעג איך עפעס — ענטפערט ער ניט גערן.
און ווידער איז אין דער קאבינע שטייל.
א קוק טאָן זאָל ער כאַטשבי אין מיין זייט.
איך טראַכט: וווּ נעמען זיך אזוינע לייט?

פון ביידע זייטן אויסגעשפרייט דער סטעפ.
א ראָד געטאָן א שפרונג האָט אף א הרודע.
די שווערע הענט פארקלעמען שטייף דעם רודער.
און מיטאמאָל: עס האָט זיך צוגעקלעפט
אנטקעגן זיינע אויגן אפן גלאָז
א פלאַטער — אינגאנצן סאמעט-ראָז.

— וואָס דארף עס האָבן דאָ אף דער מאשין,
ס'איז ווינציק אינעם סטעפ פאראנען ברומען? —
האַט ער געטאָן א זאָג און האָט גענומען
און אויסגעדרייט צו מיר זיין פעסטן קין.
אין בליק — אזא מין קינדערישע פרייד,
און ער האָט זיך צו מיר צעשמייכלט ברייט.

דו זע, ער האָט צו מיר גענומען ריידן!..
ס'איז מיר געווען א שאַד מיט אים זיך שיידן.

די זקיינע

מיט דריבנע טריטעלעך א זקיינע
זיך אינעם אהיים פארביי דעם צווינטער,
זי אינעם פון מערקל, וואָס געפינט זיך
אף יענער זייט פונעם וואַקזאָלכל.

די לאנגע האנט פון דעם שלאגבאום
האַט אף צוריק דעם וועג פארשטעלט איר,
זי בייגט זיך אָן און קריכט ארונטער,
און גיך די ליניע דורכגעלאָפן.

עס גלאנצט פון טוי די שמאַלע סטעזשקע,
וואָס אינעם גראָז איז אויסגעטראָטן.
די ווייכע פוטערנע פאנטאָפּל
באדעקט זיך האָבן מיט א פליכטקייט.

פון בוים צו בוים מיט א געפילדער
עס טראָגט זיך אום א מאכנע פייגלען,
אומזיסט זיי ווילן איבערשריינען
דעם ראש פון די עלעקטראָ-צוגן,
וואָס לויפן דורך דאָ אלע וויילע.

עס ציט מיט קילקלייט פון דעם טייל,
עס שמעקט מיט סמאלע פון די סאָסנעס,
וואָס פאָכן מיט די שווערע צווייגן
און שיטן ראָסע אף די קוואַריים.

די ארטע טראַגט אין האַנט א קויש,
וואָס אויסגעשטריקט זי האָט פון שטריקלעך,
פון קויש'ל שטעקן, ווי די שפיין,
די פרישע ציבעלעס די גרינע.

און אף די ציבעלעס פון אויבן
קריכט אום א ווערעמל פאָוואַליע,
ווי אפן בייט בא זיך אין גאַרטן,
די רעמעכלעך די רויטע פינקלען
פון אונטער די געדעמפטע בלעטלעך.

אין מיטן קויש'ל — אינגעמאַסטעט
א סלאַיק סמעטענע געדיכטע,
עס האָט די ארטע פונעם פינגער
א זעק געטאָן זי בייסן קויפן, —
ווייז' זייערע וואַלט זי ניט בעמען.

און אפן סאמע דעק — פון אונטן,
מיט די געבילדטע טעמפע שטערנס,
אין זעכלעך שטריקענע זיך שטויסן
די פאראיאַריקע קארטאָפּל.

קיין נייע האָט זי ניט געקויפט נאָך,
ווייז' קליינע זינען זיי, ווי ניסלעך,
גאנץ וואסערדיק דער טאם בא זיי נאָך,
און טייערלעך פאר איר דער מעקעך.

מיט אַרץ, וואָס זי האָט איינגעהאנדלט,
אזוי זי איז פאַרביי דעם צווייטער
עס לויפן איר ארויס אנטקעגן
די גרויע שטיינערנע מאצייוועס,
ווי וועלן וואַלטן זיי איר זאָגן,
אז ס'איז שוין ניט קעדיי צו איינען, —
זי וועט צו זיי סייווי באַרד קומען!..

און זי? — זי קוקט אין זייער זייט ניט!
זי זעט זיך שטיין שוין באַ דעם אויוון...
אַט וועט זי נעמען די קאַרטאַפּל
אוועקשטעלן אין פעלצן קאַכן.

זי וועט מיט סמעטענע באַגיסן
די פרישע ציבעלעס די גרינע,
די רויטע רעטעכלעך צעבראַקן,
און אַרץ צוזאַמען איבערמישן.

איר אייניקל, וואָס טוט נאָך שאַפן
אזוי געשמאַק אַף דער וועראַנדע
(ער איז צו איר אין געסט געקומען
נאָך נעכטן אַף אַ גאַנצן זונטיק).
וועט עסן דאָס מיט גרויס האַנאַע.

טכיעס-האמייסיס

דעם לעצטן טשוואַק אריינגעהאקט,
דעם לעצטן קלאפ געגעבן.
ס'איז טרויעריק, נאָר ס'איז א פאקט, —
מע האָט אין טרונע מיך פארפאקט,
ווייל כ'טו שוין מער ניט לעבן.

איך ליג און גיב זיך ניט קיין ריר,
ווי אין געהאקטע ווונדן.
פארמאכט האָט זיך די שווארצע מיר,
די שניין די ליכטיקע פון מיר
אף אייביק איז פארשוונדן.

נאָר גיין צופוס דערפאר כ'פארשפאָר,
מע גיט מיר אָפּ דאָ קאָועד.
מיך פירט א פריילעכער שאַפיאָר,
צו עזראַ פינינבערגן כ'פאָר, —
צו אים קיין וואַסטריאקאָואַ.

---

¹ עזראַ פינינבערג — א באווסטער יידיש-סאָוועטישער זיכ-
טער. וואַסטריאקאָואַ — דער יידישער בעסוילעם הינטער מאַסקווע.

ער איז מיט א יאָר צען צוריק,
אזוי ווי איד, געפאָרן.
די לאַסטמאַשין פליט דורך א בריק,
פון רעכטס — א ציגלנע פאבריק,
פון לינקס — א פעלד מיט קאָרן.

געקאַכטע סלופיקעס א ריי,
אנטקעגן לויפן סעדער.
און מיטאַמאַל — אפן שאַסי
א ווייניק ציגעלע, ווי שניי,
און שיר אונטער די רעדער!

ס'טוט די מאשין א שארפן קער,
א שפרונג איבער די שטיינער.
מיד טוט א וואָרף אהין, אהער,
איד האָב געמיינט, אז כ'וועל שוין מער
ניט אופקלייבן די ביינער...

נאָר ס'מאַכט זיך, אז א נעס געשעט, —
כ'האָב ניסים ליב מעסוקן!
ווען כ'האָב דערלאנגט דעם קאַפּ א פלעט,
ארויסגעשפרונגען פון א ברעט
איז מיטאַמאַל א סוקל!..

און דורך דעם אייגל איז אריין
די זון צו מיר, א הייסע,
און טוט א זאַג: גענוג זאַל זיין
צו ליגן אָן א ברעקל שניין, —
שטיי אוף טכניעס-האמייסים!

בארג-ארוף

11 ער זאגט עס, אז איך גיי שוין בארג-אראָפּ,
ווען צו דעם שפיץ איך בין גאָך ניט דערגאנגען.
די וואַקנס, וואָס זיי האָבן אים פארהאנגען,
אדורכגעבויערט האָט גאָך ניט מײַן קאַפּ.

די ווינטן די צעהויליעטע אף אים —
אין טאָל איעדן ווידערקאַל פארטויבן.
אויך זיי, וואָס באַעבאטעווען דאָרט אויבן,
אדורכגעריסן האָט גאָך ניט מײַן שטיים.

מעקאנע בין איך שטארק דעם אַדלערס גליק,
וואָס טוט אין בלויער ליכטיקייט זיך טויכן.
כ׳האַב אף ארוף — אין הימל אינעם הויכן
אדורכגעסיפעקט קוים צו אים מײַן בליק.

מעג זײַן פארשפינט שוין מיט א פראַסט דער קאַפּ,
אמאָל ווערט שווערדעך אים א הייב צו געבן, —
גאַר ס׳דארף א בארג-ארוף קעסיידער זײַן דײַן לעבן,
אפילע ווען דו גייסט שוין בארג-אראָפּ.

די ראבינע

גיי פרוווי אין פריילינגדיקן וואלד
די ראבינע געפינען!
דעם ברייטן דעמב דערזעסטו באלד,
דערקענסט אויך די אַסינע.

עס טוט דיר א פארגאס מיט שיין
די ליכטיקע בעריאָזע.
עס מעג דיין הארץ פון איינז זיין, —
דיין אויג א טרער וועט לאָזן.

דערזעסט דעם ליוונטענעם קליאַן,
די סאמעטענע יאָדלע,
דאָס קלייד, וואָס זי האָט אָנגעטאַן,
זיך האַלט אף איינע נאָדלען.

דערקענסט דאָ יעדערן קימאט
לויט זיין באזונדער אויסזען —
דעם צווייט פון בוים, דעם שניט פון בלאַט
און פון דער קרוין די קרוין.

און וועמען לויטן צווייג-געפלעכט
אין דורכלויכטן אין קלאַרע,
און וועמען לויטן טראָפּן פעך,
וואָס פינקלט אָף דער קאַרע.

און וועמען לויט זיין ווקס און שטאלט, —
כ'האַב טויזנטער סימאָנים.
נאָר פרוּוו אין פּרייַנגדיקן וואַלד
די ראַבינע דערקאַנען!

ווי זי וואָלט קומען פון דער פּרעמד
און וואַקסן דאָ ניט טאַרן.
די ברייטע פּלייצע פונעם דעמב
האַט זי פאַרשטעלט פון פאַרנט,

דער קרומער שטאַם פון בערעסקליעט
האַט זי פאַרצאַמט פון הינטן.
זי פּרעגט באַ אים מיט אַ געבעט:
— וווּ זאָל זי זיך אהינטאַן? —

מע זאָל ניט הערן איר געוויין,
ניט זעען, ווי זי טרויערט, —
גאַנץ אָפט באַהאַלט זי זיך אַליין
אין שאַטן פון אַ כוואַיע.

גיי פרוּוו אין פּרייַנגדיקן וואַלד
די ראַבינע געפינען...
...ווען ס'ציען פייגלען מיט אַ גוואַלד
אין וואַרעמע מעדינעס

און נעמען צו די זומער-שיין
מיט זיך אין ווינטן וואנדער,
אַט דעמלֶט גיי אין וואַלד אַרײַן, —
ס'איז אַלץ אינגאַנצן אנדערש.

איצט וואָסטו זיכער ניט דערקענט
דעם ברייטן דעמב דעם גיבער,
ער שטייט א נאקעטער פארשעמט
אין אַסיענדיקן פיבער.

עס וואָלט דיר אויסגעוויזן פרעמד
די לייכטיקע בעריאַזע —
מיט הויזן קאַפּ און ווייטן העמד
צעשראַקן און פארלאָזן.

ווי איז די רייכקייט פונעם קליאַן,
דער גלאַנץ פון דער אַסינע?
אין קרוע-בלוע אַנגעטאַן
אַנשטאַט די באַאָדים גרינע.

די יאָדלע, דאכט זיך, דו געפינסט,
אז ס'איז די זעלבע יאָדלע.
נאָר ווי פארייכערט איז איר גרינס,
געעלטערטע — די נאָדלען.

דער בערעסקליעט איז קרום און לאַם,
עס דוכט — ער איז אף קוליעס, —
ווי ס'וואָלט א שרעקלעכער פאַגראַם
דאָ נאָרוואַס אַפגעהויליעט.

עס איז דער וואלד אומהיימלעך-גרױם,
דער ווינט האָט אויסגעטאָן אים,
עס ווערן ענלעך בוים אף בוים —
פארלאָרן זייער פּאַנעם.

איז טאקע דעמלט אינעם וואלד,
ווען ער איז הױל און נאקעט,
די ראבינע דערזעסטו באַלד,
דערקענסט זי נאָכן פלאַקער.

זי האָט צעברענט זיך אזוי העל, —
א ליכטיקע מענוירע, —
דער וואלד פאר פינצטערניש און קעלט
ניט האָבן זאָר קיין מוירע...

גראַד זי, וואָס איז געווען אין וואלד
פון אלעמען פארשטויסן, —
אַט איצטער, ווען דעם וואלד איז קאלט, —
האָט זיך מיט ווארעמקײט צעשטראַלט...

איך זע, מע קאָן שוין מיינען באַלד,
אז כ'בין דאָ עפעס אויסן.

ווען
ס'פאלט
א בוים

ווען ס'פאלט א בוים

11
ען ס'פאלט אנדער אף דער ערד א בוים,
וואָס ס'האָט א שטורעמווינט ארויסגעריסן, —
פאַרכאַפט ער מיט די וואָרצלען די געפלאַצטע,
וואָס זיינען אפן ברעג פון שטאַם פאַרבליבן,
ווי אָפּגעהאַקטע פינגער פון א האנט,
א שטיק מיט ערד און אַרץ, וואָס איז אף דעם:
א צוויי־דריי פּאַזעמקעס, ווי לעבעדיקע פונקען,
א ביסל גראַז ניט זייער שטאַרק געדיכט,
א הייפל מאַך א פּוּכיקס, אופּגעשלאָגן,
פונקט ווי א סאַמעט־קישעלע א גרינינקס,
אן אויסגעטריקנט פאַראַיאַריק בלעטל,
א שטייף צונויפגעוויקלטס אין א טרײַבל, —
עס איז אהין א מערעשקע פאַרקראַכן.

און אַט דאָס אַרץ האָט זיך א קער געגעבן
און מיטאַמאָל קאַפּויר געבליבן הענגען,
ווי בא אן אָפּגרונט, בא דער גרוב דער פּרישער,
וואָס, פאַלנדיק, דער בוים האָט אויסגעגראָבן.
דער ווידערקאַל, וואָס האָט די לופט צעשפּאַלטן,

ווען ס'האָט דער בוים דער גוואר גענומען קראכן,
איז גאָר אינגליכן איינגעשטימט געוואָרן.

די צוויי־דריי פאָזעמקעס די צונטער־רויטע,
זיי האָבן מיט דעם שטענגעלע דעם דינעם
איצט אין אן אנדער זייט זיך אָנגעבויגן, —
און באַלד אַ נייעם גלייכגעוויכט געפונען.
אויך מיט דעם גראָז איז גאַרנישט ניט געשעען,
אזוי ווי מיט דעם הייפל מאַך דעם פּויכקן,
אזוי ווי מיט דעם אויסגעדארטן בלעטל,
דעם שטייף צונויפגעדרייטן אין אַ טרייבל, —
ס'איז נאָר פון דאָרט די מערעשקע אנטפּאַפּן.

און אַט קריכט אום די מערעשקע שוין ווידער
דאָ, אף די וואַרצלען, אף דער פרישער הדיבע,
אין גראָז, אין מאַך און אפן דינינק שטענגל,
ווי גאַרנישט וואָרט פארפּאַפּן אף דער וועלט.

דער הארציקער יידיש פון פוילן

11
ען איך האָב אין מינסק זיך געפרייט, —
באָם פֿיטוואַק הייסט „פֿרייען זיך“ וווינען,
ווייל „וווינען“ באַ אים אין די רייך
ארויסגעבראכט ווערט מיט אַ ציירע —
באקומט זיך ניט „וווינען“, נאָר „וווינען“,
דאָס וואָרט זאָל ניט האָבן צוויי מיינען,
דעם אינהאַלט מע זאָל ניט פֿאַרדרייען, —
איז זאָגט ער דעריבער „זיך פֿרייען“.

אַ מעכטיקער ציירע! כִּיבין גרייט
אַ הימן דיר זינגען, מײַן ציירע.
פֿאַרקנאָטן דו ביסט אינעם „ברייט“,
פֿאַרוועבט אין דער „טיירע“, אין „סכיירע“.

פון דיר בין איך פֿאַשעט אנציקט,
דו ביסט ניט קיין ליימענער גוילעם,
דו האָסט, ווי אַ שלאַכטמאַן, באַזיגט
דײַן אייביקן סויגע — דעם כוילעם.

איך ווייס ניט, ווי וועמען, נאָר מיר
געפעלט דאָס פֿיטוואַקישע ריידן, —

עס האָט יעדעס וואָרט זײַן קאָליר,
זײַן טאָם, זײַנע לײדן און פֿרײדן.

וואָס עמעס איז עמעס — גאנץ אָפט
בא אונדז אינעם שײן איז א מאַנגל,
דער „אײבערסטער“ האָט אונדז „געסטראָפּט“,
וויזנט אויס, פאר די צינגער די לאַנגע...

איז אָט: ווען איך האָב זיך געפֿרײט
אין מינסק, דאָרט ניט ווייט פֿון נעמיגע,
מײַן טיר טוט א סקריפּ שטיצער־הײט, —
אַרײַן איז א מענטש א ניט היגער.

אַרײַן און די טיר צוגעמאַכט
מיט קאַרגע באוועגונגען שטיצע,
און אויסגעזען האָט ער פֿאַרטראַכט,
אזוי ווי א ינגל אן אײַז.

א בלײכער, א שמאַלער אין בײַן,
די ווינקלען די הויכע פֿון שטערן
געשטעמפֿלט מיט כאַכמע און כײַן,
וואָס קומען פֿון שטענדיקן קלערן.

און דין איז געוועזן זײַן האַנט,
די אויגן — פֿאַרנעפֿלטע קאַרשן.
— עץ זענט מיט מיר נישט באַקאַנט,
יאָך בין א שראַבער פֿון וואַרשע. —

מיר האַלטן פֿאַרפֿאַכטן די הענט
און דריקן און טרײַסלען זיי פֿלײַסיק...

...דער הימל אף מירעוויזנט ברענט,
ס'איז נניצן ניין און דרייסיק.

און טאקע אַט דעמלט — דורך פיין,
דורך אויסערגעוויינדלעכע גרוילן
צו מיר אין מיין שטוב איז אריין
דער הארציקער יידיש פון פוילן.

אריין, ווי א ליכטיקע טרער,
אין אפענעם הארצן אין מינעם.
דו טוסט זיך אזוי א פארקלער —
און זי איז שוין גרייט זיך צעשיינען...

כ'בין מוידע זיך, — ווען כ'פלעג אמאָל
דערהערן די "עצן" און "יאכן",
איז איינהאלטן פלעג איך דאָס קאָל,
אז איך זאָל זיך הויך ניט צעלאַכן.

נאָר איצטער — כ'האָב ווידער, באניט
באנומען די קראפט פונעם לאַשן —
פון פערעצעס רולאָן גייסט,
פון וויסנבערגן, אַפּאטאָשו.

די גאנצענע צייט נאָך ביז היינט
איך טרינק פון דעם קוואַל פון דעם ריינעם.
וואָס מאכסטו, מיין ווארשעווער פריינט?
מיר זיינען דאָך נאָענטע שכינים.

מיר זיינען דערווייַל נאָך צעשיידט,
נאָר כ'גלייב, אז מיר וועלן זיך טרעפן.
ערשט נעכטן, מיר דוכט, שטילערהייט
די טיר מינע האַסטו געעפנט.

אפן ווייסל

א פוסטע שטוב. ווי גוט, וואָס דאָ איז שטיף, —
מיר וועלן עפשער אויסשלאָפן זיך קאַנען.
א מידער כ'פאל אנדער אפן די
אונטער א קאטוישישער איקאַנע.

עס קומט דער כאָלעם פריער פונעם שלאָף
און טראַגט אוועק מיך אף א פערד א ווייסן
אף צו דער כאָלעמען א גוטן סאָף
פאר מיין שטעטעלע באם פריפעט — דאָרט, אין רייסן.

אריינגעריטן אינעם צויבער־לאַנד
בין איך מיט ביקס און רוקזאק אף דער פלייצע...
נאָר א צעבלוטיקטע סאַלדאטסקע האנט
האַט אַנגעכאפט די גאַלדענע צוויי לייצעס.

קאפויר האָט זיך דאָס פערד געטאָן א שטעל —
די טלאָען — אף א וואַלקן ערגעץ ווייט דאָרט,
און האָט מיך פון זיין פּייעריקער פעל
אראָפגעשלינדערט...

א זעץ... כ'שפרינג אוף! א הליבע שווארצע גאכט
זיך טוט א ברעך און קראכט אין רויטן ווייסל.
הארמאטן רעווען אוף. מיר ווארפן זיך אין שלאכט
פאר מיין שטעטעלע באם פריפעט — דארט, אין רייסן.

ניטא אזא וואָרט

N שנירעלע זאמד רינט אראָפּ אין אַקאַפּ, —
א פעלד־מויז אין ברוסטווער זיך גראָבט אלץ און גראָבט.

די מויז האָט די ערשטע דערשפּירט די געפאר, —
זי האָט זיך אין נאָרע געטאָן א פארשאר.

מיר ווערן פארשאַטן מיט פּייער און זאמד, —
עס קריכט אָף אונדז רעווענדיק דער „פערדינאנד“.

פון אונטערן קאָלנער נעמט עסן, ווי זאָץ.
צעקנעפלט זיך איינער — זאָל פריי זיין דער האַלדז.

געבליבן דער רוקזאק, די בריוו און דאָס ברויט,
ער האָט זיך געלאָזן אנטקעגן דעם טויט...

ווען ס'האָט זיך דער טאנק אינעם פּייער דערשטיקט, —
מיר זיינען אריבער דעם היצערנעם בריק.

געקומען איז ווידער צו פאָרן די קיך,
די זעלנער מיט קעסעלעך לויפן אפּגיך.

באם טיילן די הירזשענע קאשע אין פעלד
איין קעסעלע האָט צווישן אלע געפעלט...

דערהארגעט? ניטאָ אזא וואָרט אין ארמיי.
מע זאָגט בא אונדז: „ער איז ארויס פון דער ריי“.

דורשט

פייער און רויך — דיין צוקאָפּנס,
און זאמד אפן גומען, ווי זאלץ,
וואסער ווו נעמט מען א טראָפּן? —
איבערגעטריקנט אין האַרדז.

אף יענער זייט — הינטער די דראַטן,
ווו ס'שלענגלט זיך זייער טראַנשיי, —
דער ברונעם איז אונדזערער דאַרטן,
נאַר וואסער פון אים טרינקען זיי.

איך ווייס ניט, וואָס האָט אונדז געטריבן, —
צי סינע, צי דורשט, — אין דער שלאַכט.
מיר האָבן אהין זיך דערקליבן,
דעם ברונעם באַפאלן פארשמאַכט.

און פלוצעם — א שאר זיך פאנאנדער,
א זעץ געטאָן האָט מיר אין קאָפּ:
דער ברונעם איז ביז צו די ראַנדן
געווען מיט האַרוגים פאַרשטאַפּט...

אפן סטיר

ער קריג האָט צום סטיר מיך געבראכט —
א טינד אין וואָלינער געגנט.
ס'האָט אַשער שוואַרצמאן אין שלאכט
אַט דאָ זיין טויט באגעגנט.

...אראָפּ צום וואסער איך שלינדן.
די מינענווארפער זעצן.
איך שוויים אריבער דעם טינד —
די ביקס אינדערהייד — ניט פארנעצן.

איך קריד אפן בויך צום טראנשיי,
נאָך מיר — דאָס רעשט פון מיין ראַטע.
פּרֹוצעם כ'דערהער א געשריי:
"טאַטע! טאַטע!"

א מיידעלע לויפט דורכן פעלד...
— מיידעלע, וואָס טוסטו? —
און פּרֹוצעם — זיך אָפּגעשטעלט —
דעם וועג האָט פארשטעלט א ברוסטווער...

עס לױפט אף צוריק די ערד
פון אונטער די באַרוועסע פּיסלעך.
די קעפּ צום קינד פאַרקערט,
מיר רוקן זיך איבער צוביסלעך.

דעם ערשטן דערוועט זי מיד.
אין בליק — דער גרויל פון מילכאַמע...
זי בעט זיך: „קימט אפּגיד,
זיי האַרגענען מיין מאַמעזי“

...ניט אַלץ דער זיקאַרן פאַרהיט.
ס'פאַרגעסט זיך א סאך מיט די יאַרן.
נאָר דאָס — דאָס איז ניט קיין ליד —
דאָס איז דער געוויין פון זיקאַרן.

צי ווייסטו, מיין פריינט...

ו ס'קרייצן זיך איבער די וועג,
אין וועלדע נישט ווייט פון קאפוליע,
מיט מיר איז אריאשע געלעגן
און האט צו מיין זינט זיך געטויעט.

מיר זינען צוזאמען געזעסן
אין טיפע וואראניעזשער שנייען
און קאשע אייניגעם געגעסן
מיט אים אין די קורסקער טראנשייען.

געפויזעט פארקילטע, פארנעצטע,
אין פעלד־שפיטאל ביידע געהיילט זיך,
געטיילט זיך מיט קוילן מיט לעצטע,
מיט אים מיטן ביסן געטיילט זיך.

זיין כאטע — אין וועלדער וואלדייער,
מיין היים — אין ווייסרוסישע באָרן.
זיין דאָרף איז אוועק מיטן פניער,
און איך האָב מיין שטעטל פארלאָרן...

...מיר זינגען פון וואלדישער ענגשאפט
ארויס אף דער לאַנקע דער פּרייער.
און ס'האַט זיך א שרעקלעכע בענקשאפט
צעפלאַקערט אין מיר, ווי א פּייער...

— צי ווייסטו, סערזשאנט, וווּ מיר ליגן? —
א פרעג געטאָן האָב איך אליאַשען, —
ווער שטאמט פון דעם שטעטל דעם היגן?
מעגסט, כאווערל, וויסן, נישקאַשע? —

מיר דוכט, אינעם רויד פון די הייזער,
אין פלאם פון די הייצערנע שטאַקן
דערזע איך דאָס בערדל דאָס גרייזע
פון אונדזער געווינישן זאַקן.

...די פלאנגען זיך וויקלען פאנאנדער,
פון טאנקען דערטראַגט זיך דאָס רוישן, —
ווי ס'וואָרט אונדז דערלאנגט די קאַמאנדע
דער אַטער מארטירער פון יוישער.

„קאטיושעס“ זיך האָבן צעהויליעט,
איך טויליע די ביקס צו דעם אַרעם.
עס בענטשט אונדז אין שלאכט פאר קאפוליע
מענדעלע מויכער־ספאָרים.

וואפנע אף די שליפן

די פויערטע שטיין איז געבליבן א שטומע, —
א ווייסער, ווי איד, פלעגט דער מאן אירער קומען.

ער האָט אין די גריבער דאָ וואפנע געלאָשן,
און לאַנג, ווי פון אים איז קיין זייכער ניטאָ שוין.

די ראַצנים — זיי האָבן אים צווישן די שטיינער
פארוואַרפן, צעריבן אף קאלד זיינע ביינער.

— וואָס קוקסטו מיך אָנעט מיט אויגן פארגלאָזטע?
כ'בין נאָרוואָס פון פֿיער ארויס, באַלעבאַסטע.

די שטיינער פון וואפנע אין ראדוליער טאָלן
מיר האָבן מיט שטיוול סאָדאטסקע צעמאָלן.

דער שטעכיקער שטויב האָט געריסן די אויגן,
אף אונדזערע קעפּ זיינען מינעס געפֿלויגן.

אבי נאָר מע זאָגט, אז פון וואפנע עס ווערן
געזינטער די ביינער — ניטאָ וואָס צו הערן!

וואָס דרייסטו ארום זיך אין שטוב א צעדולטע?
דערלאנג, באַלעבאַסטע, מיר וואסער א מולטער.

נאַר וויפל דעם קאַפּ כ'זאַל ניט וואשן און זייפן, —
פארביבן איז וואפנע בא מיר אף די שרייפן...

פאָמינקעס

מיר פראָפן אוף דעם דריטן האַלבן דיטער,
דער רויך פון די ציגארן ווערט געדיכטער.
דער גאַמפ איבערן טיש, ער טוט א ציטער,
און אף א רעגע כווער אינגאנצן ניכטער.

— מיר זיצן בא דעם טיש דאָ לאנג, אפּאָנעם,
דער אשן־בעכער פול איז ביז די ברעגן,
פון ווינקל קוקט די הייליקע מאדאָנע,
זי קוקט אף מיר און וויל מיך עפעס פרעגן...

דו פרעג מיך ניט, איך וועל אליין דערציילן,
ווי קום איך אָט אהערצו אין דער כאטע.
מע האָט אין מעדסאנבאט געבראכט מיך היילן,
די סאנדאָמירער קויל ט'מיך שיר געפאטערט.

— וואָסט ניט געקוקט אף מיר אָט איצט פון ווינקל,
געקענט וואָסט זיין די דיקטענע מאצייווע
בא מיין צוקאָפנס פון מיין פרישן קיווער
דאָ, בא דעם ווייסל, אף דעם ברעג דעם לינקן.

דו זעסט דען ניט? דו גיב א קוק אהינטער
צום פעלד־שפיטאל, ווו ס'שטייען די הארמאטן, —
אָט דאָרטן איז ער, דער סאָדאטסקער צווינטער,
דאָרטן שלאָפן פון מיין ראַטע די סאָדאטן.

און ווען מע וואָרט פאָמינקעס נעמען פראווען
נאָך אדעמען, פארברענטע אינעם פייער, —
קיינ בראנפן אף דער וועלט עס וואָרט ניט סטייען,
גאנץ אופריכטיק איך זאָג דיר, ווי א כאווער.

— וואָס לאַכסטו, סטארשינא, ס'איז דען אַ ליגן? —
א זעץ אין טיש. עס נעמט די שניין זיך טוקן.
און ווידער האָט זיך אַזיך גענומען וויגן,
ס'ווייז די איקאָנע מער אף מיר ניט קוקן.

צום טייל! לאַמיר אויסטרינקען! איז לאַמיר!
זאָל גרינג, ווי פוך, מיין כאווער זיין די ערד דאָרט...
עס גייט אזא מין שרעקלעכע מיכלאָמע,
איז האָט באַ איר א מענטש עפעס א ווערדע?..

אלע שיינע זיבן פארבן

פון די ליימיקע אַקאַפּעס
רוקן מיר ארויס די קעפּ,
ס'האַט דער רעגן לעצטע טראָפּנס
אינעם ברוסטווער איינגעקלעפט.

מיר צעשפּיליען זיך די קעלנער,
ס'איז די קויט אין ליב ארײַן,
אונדו, די דורכגענעצטע זעלנער,
שווער איז צו מעקאנע זײַן!

נאָר דו גלייבסט ניט דײַנע אויגן, —
ס'ארא ווונדערלעכע וועלט!
ס'האַט די זון א רעגנבויען —
ווי א טויער אופגעשטעלט.

אלע שיינע זיבן פארבן
אפן הימל אויסגעמאַלט...
ס'האַט זיך יעדן ביז צו שטארבן
זען די היים זײַנע פארוואָלט.

שטיף געוואָרן די האַרמאַטן,
שווימען אָפּ די וואַלקנס רויך.
די פאַרזשמורעטע סאַדאָטן
קוקן אַינן זיך אין דער הויך.

אין די פאַרבן אין די שיינע —
יעדער האָט זיך זיין קאַליר:
בלויע אויגן זעט דאָ איינער, —
ס'פירט דער בויגן אים צו איר;

א בעריאַזקעלע אין גרינעם
פאַר א צווייטן מאָרט זיך אויס,
און דער דריטער האָט אין זינען
פון זיין היים די זונענרוין.

זונענרויזן און בעריאַזעס!
כ'ביך, ווי אַלע, א סאַדאָט...
פאַרבן געלע, גרינע, ראָזע
בא מיין שטוב האָב איך געהאַט.

נאָר דער רעגנבויגן-טויער
אף א העלפט איז נאָך בא זיי...
דורכגענעצטע, קויטיק-גרויע
ליגן מיר אין דער טראַנשיי.

זיבן פאַרבן פאַר די אויגן.
די האַרמאַטן — אופגעוואַכט.
פאַר דעם גאַנצן רעגנבויגן
לאָזן מיר זיך אינעם שלאַכט.

בייס דער מילכאמע

הייב די קליאמקע. איך בייג איין דעם קאפ.
די כאטעס זינען דא מיט נידעריקע טירן.
פון אויוון קריכט אן אלטיטשקע אראפ,
מיט כשאד נאך מיר די אויגן אירע שפירן.

די הייסע קאסקע טו איך אויס. א קלאפ
זי האט אן אויבערשטידל זיך געגעבן.
— א ביסל וואסער, באבעניו, א קאפ,
איך וועל דיך ניט פארגעסן צייט כ'וועל לעבן!

מיט דריבנע טריטעלעך די אלטע שארט זיך לאנג,
אזא צונגיפגעהויקערטע, א בלאסע,
לענגויס דער טונקעלער צעקארבטער באנק,
אהין, ווו ס'שטייט דאס צעבערל מיט וואסער.

פון ענגן פירהויז ציט מיט אויסגעטריקנט גראז,
די קווארט מיט וואסער האט פארשמעקט מיט שוואמען.
— דו ביסט א ייד?
— איך בין א ייד. איז וואס?
— ווער זאגט — איר דרייט זיך אויס פון דער מילכאמע?

און בא די ווערטער מיטאמאָל זיך האָט
דערהערט פון א מאשין־געווער דאָס טראסקען.
— נו גיי, מיין זון, באשיצן זאָל דיך גאָט! —
און צייעמט איבער אפדערגיך מיין קאסקע.

אפן דודיטשער שליאך

מיטן דודיטשער שליאך — אף יענער זייט ליניע
ניט גיין זאָלט איר יאגעדעס קלייבן.
מיטן דודיטשער שליאך — אף יענער זייט ליניע
די טשערעדע זאָלט איר ניט טרייבן, —
ווייל אן א זייט פונעם שליאך בא דער ליניע
שאַפּט דער פעטער פיניע.
די שטיצע קוקאווקע דעם „קוקו“ פארהאלט,
די סאָווע דאָ שרייט ניט באנאכט אינעם וואַלד, —
עס שאַפּט דער פעטער פיניע.
דער פיקהאַרץ ניט קלאַפּט אין דער קאַרע פון בוים,
דער שטעכער — ער שארט אין די בלעטער זיך קוים, —
ניט שאַרכן זיי זאָלן, די בלעטער, —
שא, עס שאַפּט דער פעטער...
שטיצער דאָ ווערט בא דעם ווינט זיין געלאָף,
ניט אופוועקן זאָל זיך, כאַליצע, פון שלאָף
דער פעטער.
ווי איז דאָ זיין בעט?
ווי קאָן עס דאָ שטיין?

פארוואָס דער צוקאַפּנס איז הארט, ווי א שטיין
בא דעם פעטער?

ווי איז דאָ זיין שטוב?

ווי איז דאָ זיין שטעטל?

ווי זינען די שכיינים — די בויער, די שמידן?

א פּלאַקן אריינגעהאקט בא זיין צוקאַפּנס,

צוגעקלאַפט איז צו דעם פּלאַקן א ברעטל,

„פוי ניכבאַר“ איז אף אַט דעם ברעטל פארשריבן.

און דאָס איז דאָס איינציקע, וואָס איז פארבליבן

פונעם פעטער...

...דאָס גאנצענע שטעטל פוסט איז געבליבן!

דורך טאָג און דורך נאכט האָט מען יידן געטריבן

מיט דודיטשער שליאך, אף יענער זייט ליניע, —

פיניע, ווי טרייבט מען דיר, פיניע?!

...מיט אלעמען האָט מען אין ריוו אים געשלינדערט,

מיט קוילעס אווראָקים געהילכט האָט די ווייט דאָרט...

און אויב ס'איז דער דאָזיקער גזאר ניט גענוג אים, —

אף אים אָנגעוואַלגערט זיי האָבן הארוגים,

דאָס גאנצענע שטעטל אף אים איז געלעגן, —

ארויסקריכן זאָל ער זיך מער ניט דערוועגן...

נאָר ס'האָט אים, דעם פעטער, די קויל אויסגעמיטן,

נאָר ס'האָט אים, דעם פעטער, די שווערד ניט פארשניטן,

און לאנג נאָך געבאַבערט ער האָט זיך אין צאָרן, —

ביז ער איז פארמאטערט אנשלאָפן געוואָרן...

אף דודיטשער שליאך,

אף יענער זייט ליניע

שלאָפט דער פעטער פיניע...

דאָס בלעטל

...האָט א ווינט אין גאַרטן
פֿאנג דעם בוים געשמיסן, —
אים א בלעטל דאַרטן
האָט ער אָפגעריסן.

ס'האַבן אלע בלעטער
ציטערן גענומען, —
אזא בייזער וועטער
אינעם מיטן זומער!

ס'ליגט דער בלאט פאריאַסעמט
אף דער זייט דער לינקער,
די געשמאקע ראָסע
וועט ער מער ניט טרינקען.

ווי דאָס צווייגל אַטעמט,
וועט ער מער ניט פילן,
קיינעם אין זיין שאַטן
וועט ער ניט פארהילן.

אין די אויסגעבלייכטע
אָדערלעך די דינע
וועט דער זאפט דער גרינער
מערער שוין ניט רינען...

און עס האָט דאָס בלעטל
אָנגעהויבן בעטן
בא דעם ווינט דעם ביזן,
אז ער זאָל אים רעטן,

אז ער זאָל ניט לאָזן
ליגן אפן גראָז אים,
אז ער זאָל צוריק אים
אפן בוים פארבלאָזן,

אז דער רעכטער זומער
איז דאָך ערשט געקומען...
...ביז דער ווינט האָט ענדלעך
זינע רייד פארנומען.

ס'איז א שאַד געוואָרן
אים דעם בלאט, אפאָנעם,
האָט ער אף דער דלאַניע
פלינק א הייב געטאָן אים

און אים צוגעבלאָזן
צו דעם שטאם דעם אלטן,
און אף אים געבלאָזן,
אז ער זאָל זיך האַלטן.

אף דער הארטער קאַרע
הענגט דער בלאט און ציטערט.
אונטער הימלען קלאַרע
ביימער גריין-צעבליטע.

ס'ציטיקן די פרוכטן,
פויגלען זינגען לידער.
און דעם בלאט נעמט דוכטן,
אז ער וואקסט שוין ווידער...

זיבעצן פארבליבענע

געווידמעט די זיבעצן נעפאשעס פון סאנדאמיר,
וואָס מײַן אייך־און־אכציקסטע דיוויזיע האָט
אָפּגעראטעוועט פון טויט.

ווי זײַט איר איצט, די זיבעצן פארבליבענע
פון די פיר טויזנט סאנדאָמירער קדושים?
...אָט גיי איך אף די טרעפּ די אָפּגעריבענע,
וואָס זײַנען פון דער צײַט געוואָרן גרוי שוין.

צום בוידעם הייב איך זיך, וווּ איר האָט זיך באהאַלטן,
געווארט, ביז ס'וועט דער גויר' זיך דערבארעמען.
איך האלט זיך אָן בא דעם פארענטש דעם קאַלטן,
וואָס האָט פארבענקט זיך נאָך א האנט א ווארעמער.

א לעבעדיקער מענטש זאָל דאָ באווייזן זיך!
נאָר שרעק פון אויסגעזעצטע פענצטער לויערט.
עס קלאפן מײַנע שטיוול מיט די אייזנדילעך
אין שוידערדיקער שטיקלייט פונעם מויער...

אַט האָבן זיך געענדיקט שוין די שטיגן,
די שמאַלע טיר זיך עפנט מיט א קרעכצן,
פון דיל זיך הייבן אוף פאווואַלע זעכצן,
דער זיבעצנטער איז געבליבן לייגן...

די אויגן מיינע דארף איך נאָר פארמאכן,
און איך דערזע: דעם קראנקן מאן דעם בלייכן,
דאָס יינגלע, וואָס וויל זיך פרווון לאַכן,
נאָר ס'קומט ארויס באַ אים אַ קרומער שמייכל...

צוויי שוועסטערלעך זיך פאר די הענטלעך האַלטן,
זיי ציטערן אַ וואָרט ארויסצוריידן...
אַ קסיאָנדו אין אַ קאַסטיאַל האָט זיי באהאַלטן
און צייעמלעך געהייסן טראָגן ביידן.

כ'האָב דאָן געוויסט פון יעדערן זיין נאָמען.
נאָר דורכגעגאַנגען שוין אזויפיל יאָרן...
איין נאָמען בלויז פאַרהיט האָט מיין זיקאַרן —
„רוזשא“ — רייזל מוז עס זיין מיסטאַמע.

נאָך אדהאַיאָם געדענק איך אַיך ביז ווייטעק.
כ'געדענק דעם אפדערנאַכט אין אָנהייב זומער,
ווי מיר זינען צו אַיך אריינגעקומען —
אַ סטאַרשינאַ, אַ לייטענאַנט — דער צווייטער.

און ווי געוויינט מיר האָבן, מיר — די מענער,
אדורכגעגאַנגענע דורך רויך און פלאַמען...
צי ווייסט איר, אַז דער לייטענאַנט אַט יענער —
דאָס בין איך געווען, טעלעסין זיאמע?

דזיען דאָברִי

יבאד נאָר איך פֿלעג אים ד'ערוען פֿאַר די אויגן
(דעם מענטשן געקענט האָבן אַלע),
איז פֿלעג איך מיט אָפּשניי פֿאַר אים זיך פֿאַרנויגן:
— דזיען דאָברִי, דיאדקא קופּאָלאַ!

ס'געדענקט זיך זיין גראַבלעכער באַרנבוים־שטעקן —
אליין אויסגעשניצט אים, מיסטאַמע.
זיין פֿרײַנטלעכע האַנט נעמט אַנטקעגן זיך שטרעקן:
— שאַלעם־אלייכעם, רעב זיאמע!

— דזיען דאָברִי.
— שאַלעם־אלייכעם.
די אויגן באַ אים
נעמען שמייכלען.

מיר וואָלטן אַ גאַנצענעם לעבן זיך גריסן
און אויסלעבן גליקלעך די יאָרן,
נאָר ס'האַט אונדזער ערד זיך אַף שטיקער צעריסן
און כ'האַב פֿונעם אויג אים פֿאַרלאָרן.

און איבער די לאנען, ווו ס'פלעגן בוטשאנען
אין סאזשקע שטיצע זיך שפיגלען, —
באוויזן זיך האָבן אַעראָפּלאַנען
מיט האַקנקרייצן אַף פּליגלען.

...ווייט פון מיין היים-קאנט האָט מיך די מילכאַמע
פארטראָגן אַף מער זיך ניט קערן...
נאָר שטענדיק, ווען איך פלעג דערמאָנען זיין נאָמען,
פלעגט גוט אפן האַרצן מיר ווערן.

און איינמאַל... געוואָרן איז שטיצער דאָס פּיער,
איך ליג אַף דעם שניי דעם ניט פעסטן,
דערזען איבער וואַלד האָב איך בושלעס א סטייע,
וואָס קערט זיך צוריק צו די נעסטן.

א רעגע געבליבן בין איך, ווי באַנומען...
א טראַכט טאָן! — דורך אומגליקן אַלע
די בושלען, זיי זיינען אהערצו געקומען,
געבראַכט מיר א גרוס פון קופאַלען.

...עס האָט די מילכאַמע נאָך לאַנג מיך געטריבן
אין שלאַכטן זיך שלאָגן פאַר פּרידן.
ווו זייט איר, וויסרוסישע שטעטלעך, פאַרבליבן?
אווו זיינען איינערע יידן?

אווו איז דער מענטש, אָט די גוטע געשאַמע,
וואָס ליב געהאַט האָבן אים אַלע?
א קלייניקייט — אויסשטיין אזא מין מילכאַמע!
— דזיען דאָברי, דיאדקא קופאַלא!

די עלנטע מאמעס

די מאמע — זי מוז מיך דערמאָנען, —
א גאנצענעם טאָג, אז איך ש'וקער'ן...
די פעלדשערן די באטאליאָנע,
וואָס אַלץ אַף דער וועלט דארף זי וויסן,
זי זאָגט, כ'זאָר א שטיקעלע צוקער
פארטרינקען מיט וואסער א ביסל.

אין קעשענע פון מנן שינעלכל,
אין ברעקלעך סוכארעס פארדארטע,
אין שטויב פון מאכאַרקע, מיט וועלכער
איך פלעג די נעשאַמע דערקוויקן,
האָב איך מיט די פינגער די הארטע
אַנגעטאפט צוקער א שטיקל.

די מאמע וואָלט איצטער צעשפאָרטן
דאָס ציגעלע צוקער אַף פירען,
און הויך אין דער דלאָניע געהאלטן
די ליימענע שאָל אין די בלומען,
און ס'וואָלט צו די לייפן צו אירע
א טייעלע אונטערגעשווומען.

...די מאמע — זי מוז זיך איצט שלעפן
אין דעם עשעלאָן אף סאמארע
און זוכט ערגעץ אַקרעפּ פארשעפּן,
ס'האַט אַקרעפּ אין לאַנד ניט געסטײַעט...
עס וואָרט דאָך א גלעזעלע ווארעמס
מיין אַטינקע מאמע אַטכײַעט.

אין קעשענע בלייבט בא מיר ליגן
דאָס שטיק סאַדאטישע צוקער.
די ערד האָט גענומען זיך וויגן
פון דייטשישע טאנקען, וואָס שפארן.
אין פעלד בא וועליקיע לוקי
מיר דארפן דעם וועג זיי פארשפארן, —
עס זאָלן די עזנטע מאמעס
די גרויסע יעשווע דערהארן.

אויב כ'וועל ניט ווערן דערהארגעט

עס שווימט מיטן וואסער א מעס
פון מאזיר — אראָפּ צו סעליבע.
מיר זייגן דעם צוועלפטן מעסלעס
אין טיפע פארזומפיקטע גריבער
און קאַנען דעם טייך ניט אריבער.
א שטיקל פארענטש איז פון בריק
געבליבן דער איינציקער זייכער,
עס וויגט דער פארענטש זיך און וויגט,
און טוקט זיך אין וואסער אין בלייכן
און קאַן אַלץ צום ברעג ניט דערגרייכן.
צום טיילו! ווי מיד און ווי מאט
מיר זיינען פון בלייזיקן האַגל!
עס פאסט דאָך ניט פאר א סאַלדאט,
ער זאָל אף זיין גוירל זיך קלאַגן,
געקומען צו רייד — קאַן מען זאָגן.
ווי נעמט מען איצט אף א ציגאר
מאכאַרקע? ס'פארכאפט אוש דער אַטעם!
אין קעשענע, וויפל ניט שאר, —

געפינסטו נאָר קייקעלעך בלאַטע, —
פארברייבן אָן טאבעק די ראַטע.

ווי נעמט מען איצט יענעם אַקאַפּ
פון געלינקן זאמד אף דער טרוקן?
א כײַס — שפארסט אַנעט דעם קאַפּ,
קענסט אַנלייגן זיך אפן רוקן,
און דארפסט פאר קיין קויל זיך ניט בוקן.

ווער רעדט נאָך — ס'ווערט שטייל אומגעריכט,
אוועק אין א זייט איז דאָס פייער,
דאָס העמד קענסטו אויסטאָן פון זיך —
באקוקסט עס. טוסט אָן. א מעכניע! —
ווי עס וואָלט געוואָרן א נייע.

פון ארץ, נאָר פון דעם איצט ניט טראכט,
ס'קאָן ווייט, זייער ווייט דיך פארפירן...
מיר דארפן אין היינטיקער נאכט,
ווי ס'הייסט אף דער זעלנערשער שפראך,
„דעם וואסער-מעהאלעך פאַרסירן“.

פון בריק דער פארקויטער פארענטש —
זיך שטאַגט אין דער נאכט דער געדיכטער...
אין מאַסקווע א נאָענטער מענטש
דערווארט מיך. דער מענטש איז געבענטשט
מיט גדיקעכער פיין פון א דיכטער.

איז ווי נאָר אף יענער זייט טיך
כ'וועל ברענגען מיין ראַטע מיין קארגע, —
איז אַנשרייבן וועל איך איר גלייך,
אז איך בין אריבער דעם טיך,
אויב איך וועל ניט ווערן דערהארגעט.

דאָס פענצטער

מע שיסט נאָך ניט. ס'איז שטייל. ס'איז פוסט דאָס זאָרף.
אין פולן ווקס דערוויל ארומגיין קענסטו.
פון עקסטער כאטע כ'געם ארויס א פענצטער
פאר אונדזער ערדשטיבל, וואָס איז פארשטעקט אין טאָרף.

און ווי נאָר די פארגלאָזטע ראם מיר האָבן
ביז העלפט אין פינטער ערד ארנינגעפאסט, —
ווי ס'וואָלטן קיינמאָל דאָ ניט זיין קיין גראַבנס,
קיין שטעכעדיקע דראַט אף סלופעס גראַבע,
כ'דערזע אין שויב א לעבעדיקע גאס.

א וואָגן היי פאָרט דורך פארבליי. פון אויבן
א פויער אויסגעצויגן אפן בויך.
דער שטאנג פון ברוגעם האָט זיך אופגעזויבן
און צייט ארוף דעם עמער אין דער הויך.

עס טריקענען זיך קריגלעך אף די פלוין,
און ס'דוכט זיך אויס, אז אָט דערזע איך באַד
א מאכנע קינדערלעך אין האַדזטיכלעך אין רויטע,
וואָס באַרוועסע מארשירן צו דעם וואַד.

איך וועל דערזען פון קוימענס רויכלעך דינע,
די טשערעדע, וואָס פונעם פעלד זיך קערט...
...נאָר אינדערעמעסן — דאָ מיין מינעס,
עס צינדט זיך אָן און ס'ברענט דער וואלד דער גרינער,
דער טאָרף האָט זיך אין קנולין רויך פארכליניעט,
קאפּיר האָט זיך א קער געטאָן די ערד...

אופגאנג

א

נאכט, אז די טאָפּאַלן רוישן...

כּוץ מיר, איז דאָ קיינער ניטאָ.

דאָ לייגן און שלאָפּן די קדוּישים —

מיין גאַנצע מישפּאַכע איז דאָ.

די פּאַרבן אין הימל זיך טוישן —

ס'ווערט ראָז, וווּ געוועזן איז בלאָ.

אַט טראַגט זיך אַ לאַשעק אַ ראָזער, —

דער אופגאנג פון זון אים באַליכט.

עס האַבן די שווערע בולדאָזערס

אוווּ נאָר אַ ברוסטווער פּאַרגלייכט.

און אַלץ שוין פּאַרצויגן מיט גראָז איז, —

אַרומלויפן זיין זאַל אים לייכט.

דער לאַשעק וועט זיך ניט ספּאַטיקען

אַן עפעס אַ שטיין צי אַ בייץ.

צענומען פון ברוכוואַרג די שטיקער,

פּאַראַקערט דעם באַדן אַף רייץ.

דער לאַשעק, ער טראַגט זיך פּאַרשיקערט, —

אים שיקערט די ראַכוועס פון פליין.

די זון זיך צעברענט, ווי א שניטער,
דער וועלט זאָל ניט זיין אזוי קאלט.
דער לאַשעק, ער טראַגט זיך פארשניטער,
אפצווייען דעם ווינט ער צעשפאלט.
...דו זע נאָר, ווי קומט דאָ א ריטער,
די לייצעס פאראקשנט ער האַלט!?

דער לאַשעק זאָס ציימל נעמט בייסן
און שטעלט זיך קאפויר אומגעריכט.
און, הירזשענדיק, נעמט ער זיך רייסן
אהינצו, ווו ס'ריזלט די לייכט.
ווער זיצט אָף דעם לאַשעק דעם ווייסן? —
דער ריטער, וואָס רייט, דאָס בין איך!

עס שמייסט מיר אין פאַנעם די הריווע.
מיין ברוסט קעגן ווינט איז אנטבלויזט,
ער לאַזט מיד ניט בלייבן אין גליווער,
ער שטויסט מיד — א שטויס נאָך א שטויס.
איך זיין אזוי רייטנדיק שיווע
און טראַג זיך פאַרויס, פאַרויס!

מיינע בגאָדים

אײַך האָב באַקומען אַפֿן האַנט
די נייטיקע פּאַפּירן.
אײַך קום צו גיין צום אינטענדאַנט,
ער זאָל מיך עקפּירן.
ער טוט אַ מעסט מיך אַפֿן שטעל,
און ס'קרינגט זײַן שטימ, ווי אַ באַפעל, —
— אַנוֹקאַ וואַרף אַראָפּ פֿון זיך
די הוט, דעם אַנצוג און די שײַך!

פֿון אַלדאַסגוטס באַם אינטענדאַנט
אין שפּײַכדער קענסט געפּינען.
ער טוט מיך אָן דאָ אין געוואַנט,
אין סקריפענדיקע רימענס.
ס'איז דער שײַנעל מיר אַקוראַט,
געשטעפּט מיט שטאַרקע פּאַדעם.
כ'דערפּיל זיך גלײַך פֿאַר אַ סאַלדאַט
אין די סאַלדאַטסקע בגאָדים.

דער וועג אַף מאַסקווע איז פֿאַרשטאַפּט,
אָן אופּהער טאַנקען פּוּיזען.

איך וויאזמע זעגן איך זיך אָפּ
מיט מיין ציווילן אויסזען.
א צוקער-שטריקל איך געפין, —
אינצווייזען כ'נעם — ניט זיין זאָל דין,
און איך פארפאקעווע אפגיך
מיין הוט, מיין אַנצוג און די שיד.

איך געץ דעם בלענער מיט דער צונג, —
דעם אדרעס טו איך שרײַבן.
מיין פרוי, וואָס איז נאָך אזוי יונג,
דאָס פעקל זאָל כאַטש בלײַבן.
און אויב ס'זועט זיין איר גרויס די נויט,
איז מיט א הארץ א ריינעם
פארקויפן זאָל זי עס אף ברויט,
אף מילך דעם קינד דעם קליינעם.

און ס'האָט מיין הארץ צו יעדער אָס
פון אדרעס צוגעזאָטן.
א קאָל צעהילכט זיך, ווי א שאָס:
"פאַסטראָוטסא ק פאַכאַדו!"
עס רײַסן באַמבעס דעם וואַקזאַל,
איך ווארף אוועק אהינטער שטאַל,
ווי ס'איז געשטאַנען אונדזער קיך,
די הוט, דעם אַנצוג און די שיד.

אף אייביק האָב איך פארגעדענקט
דעם זומער איין און פערציק.
אין בלוט האָט זיך די ערד געשווענקט,
דער הימל האָט געקערט זיך.
ס'איז שווער געוועזן דעם סאַלדאַט,

אוי, שווער! אין טעג אין יענע
פון מייניקע כ'האָב ניט געהאט
קיין איינגעטונקטע פענע.

ס'האָט די מילכאַמע מיט איר שווערד
זיך צווישן אונדז פארשניטן...
אהיים האָט דער זיך אומגעקערט,
וואָס האָט איר שאַרף געמיטן.
...עס שפּילט מײַן קינד זיך אפן שוועל,
די פרוי — זי רייניקט מײַן שינעל,
דערנאָך — זי ברענגט מיר אומגעריכט
מײַן הוט, מײַן אַנצוג און די שיך.

און אָט — געבליבן בין איך שטיין,
די אויגן ברייט צעעפנט!
דאָס פעקל זאָל אהער דערגיין, —
ווי האָט געקענט עס טרעפן?
ניט אנדערש, ס'איז געשען א נעס,
כאָטש כ'גלייב ניט אין קיין ניסים.
דער סוינע האָט אין איין מעסלעס
די וועגן אופגעריסן.

עס האָט צעשאַטן זיך די שטאַט,
געברענט פון אלע עקן.
געבענטשט זאָל זײַן די האנט, וואָס האָט
געראטעוועט מײַן פעקל...
איך בין אוועק אין ערשטער שלאכט,
און ווער האָט דעמלט דען געטראכט,
אז אַנטאָן אף צוריק וועל איך
די הוט, דעם אַנצוג און די שיך.

מײַן רוסישע שפראך

אָגסט מיר, אז עס הינקט מײַן רוסיש, —
וואָס זשע איז אין דעם דער כידעש? —
וויילע פאקטיש און יורידיש
איז מײַן מוטערשפראך דאָך ייִדיש.

ס'קאָן מיט מיר אמאָל פארלויפן,
כ'זאָל דעם טראָפּ ניט ריכטיק שטעלן,
ס'קאָן אמאָל א וואָרט מיר פעלן
אין די רייד ארייַנצושטעלן.

— ס'טרעפט, א פראזע נעם איך בויען,
כ'טראכט אף ייִדיש דאָך קעסיידער,
איז אין איר באקומט זיך, לייִדער,
גאָר אן אנדער ווערטער-סיידער.

נאָר דו וועסט ניט פרווון זאָגן,
אז די שפראך איז מיר א פרעמדע.
זי איז נאָענט, ווי דאָס העמד מיר
צו מײַן לײַב, זי איז ניט פרעמד מיר!

זי איז נאָענט, ווי די וואָלגע,
אַט דער טײַך פֿון אלע טײַכן,
וואָס דורך רוסיאַנד טוט ער שרײַכן,
זוכנדיק אַ וועג אַ גרײַכן.

ווי מײַן אַטעם כ׳דאַרף זי האַבן,
ווי פֿון קאַרן-ברויט דעם ביסן,
ווי מײַן אייגענעם געוויסן,
ווי פֿון פֿושקין-פֿערו דאָס פֿריסן.

אַן דער שפּראַך וואָלט דאָך מײַן פֿרײַנטשאַפֿט
קאַנען ווערן אויסגעפֿאַשן,
ווען איך טרעף אַט דעם, פֿעמאַשאַ,
וואָס ער רעדט ניט אַף מײַן פֿאַשן.

מיט דער שפּראַך אין רויך, אין פֿיער,
אין די וועלדער די וואַלד־יער,
אַף דעם דניעפּערס הויכע ברעגן
דורכגעווייקט פֿון שניי און רעגן
כ׳בין מיט ביקס אין האַנט געפֿעגן.

זאַגסטו, אז עס הינקט מײַן רוסיש...
ברויז אין קלײַניקיטן גייט עס,
רוסיש איז מײַן ווערט מײַן ברייטע,
ס׳איז מײַן מוטערשפּראַך מײַן צווייטע.

אף דער ליכטיקער וועלט

דער זיידעניו האָט אָנגעטאָן די וואָליקעס
און זיך פון שטוב ארויסגעשארט פאוואָלינקע.

עס האָט די קינדעכיקע זון די גלייקע
באגאָסן אים מיט זיבער אינדערפרייקן.

ער זעצט זיך אף דער פריזבע אף דער ערדענער,
אף ארוף פארווארפנדיק דאָס בערדעלע.

ס'בלענדן די שפאקולן אים די בלעכענע —
מיט דער האנט געמאכט האָט ער א דעכעלע.

אַט-אַ פליען אין דעם הימל ווינקלדיק
וויידע ענטלעך מיט די פליגלען פינקלענדיק.

בלאָוע רויכן פון די קוימענס ציען זיך,
בויער אף די נייע קראָקוועס מצען זיך.

באם פארברענטן טאנק, ווו ס'הענגען ווינדעלעך,
שארט די קוואַקע זיך מיט אירע הינדעלעך.

אף א לייסטף אף אן אפגערייניקטן
פונעם גאנעק רייט אראפ זיין אייניקל.

אין א גרינער קאסקע א סאָדאטישער, —
סי'האַט פון פראַנט זיך אומגעקערט דער טאטע שוין.

א פארטיפטער אין מאכשאַוועס וויכטיקע,
קוקט דער אלטער אף דער וועלט דער ליכטיקער.

און ווידער זינגט דער אינדערפרי דער בלויער
פון דעם פאסטעכס בערעסטענעם פינפֿל,
און ס'האָט ארויס א נייע געשניצטער טויער
שעפעלעך געקרייזטע א הייפל.

און ווידער שטייט דער טאָפּאַל אינעם שאַטן,
פול מיט ראָסע, ווי א גרינער בעכער,
און ס'האָבן טויבן זיך ארויסגעשאַטן
פון אונטער דער באַגינענדיקער סטרעכע.

און ס'ברענען ווידער גאַלדענע די שויבן
אף דער זון, וואָס איז ארויסגעגאנגען,
און ס'האָט זיך פון די קוימענס אופגעהויבן
דין א רויך — דעם הימל צו דערלאנגען.

און ס'עטעמט פריי דאָס גרעזעלע דאָס קלענסטע, —
קיינ גראַבנס אפן גרינעם פליין ניטא מער.
א ליכטיק פענעמל צעשמייכלט זיך אין פענצטער, —
סע וויסט ניט, אז געווען איז א מיטכאַמע.

מיין סאלדאטסקער גראַבניזן

- מיין** סאלדאטסקער גראַבניזן מיטן קורצן הענטל
האַט מיר אָפּגעראַטעוועט דאָס לֵעבן, קען מען זאָגן.
כ׳בין אזוי צופרידן, וואָס פארהיטן כ׳האַב געקענט אים, —
כ׳האַב פון דער מילכקאַמע אים אהיים געבראַכט צו טראָגן.
ווי איז ער נאָר ניט אויסגעווען מיט מיר — אין רויך און פֿייער...
ער האָט געגראָבן בערגלעך ערד, קעדיי מיך צו פארשטעלן.
די קינדערלעך, די שכינים מנינע, איז ער שטאַרק געפעלן,
געקומען זינען זיי צו מיר און בעטן אים אנטלייען.
— אוי, קינדערלעך, קונדייטימלעך, איר דארפט אים זייער האָבן?
— מיר דארפן, — זאָגן זיי, — קעדיי א גריבל אַויסצוגראָבן.
— א גריבל? נו, און ווייטער וואָס? דערציילט מיר אויס אינגאַנצן.
— א גריבל, — זאָגן זיי, — קעדיי א בוים אין אים פארפלאַנצן.
— מיר וועלן, — זאָגן זיי, — פון בוים די וואַרצלען ניט
צעהאַקן, —
אז יעדער עפל האָבן זאָל א רייעך א געשמאַקן,
אז יעדער עפל אפן בוים זאָל האָבן רויטע באַקן, —
אז ״יעדער״ און אז ״יעדער״, און אוועק איז א געפילדער!

— אוי, קינדערלעך, קונדייטמלעך, איר זענט דאך ניט קיין ווילדע,
וואָס טומלט איר, נו, שטילער ווערט, איר האָט דאָך מיך
פארמאטערט!
אַט האָט איר אַנך דעם גראַבניזן און גייט, ניט מאכט קיין שיעס.

צי ווייסן זיי, ווי כ'האַב מיט אים געגראָבן די טראַנשייעס,
און וויפל וואַרצלען אין די סעדער כ'האַב מיט אים צעפאטערט.

פלאטפוס

א לעבן לאנג איך גיי ארום צופוס.
ווי זיינען מיינע פיס נאָר ניט געוועזן?
געקלעטערט אפן שיפוי פון עלברוס,
פון קורסק דערגאנגען אזש צו נידערשעצן.

געקנאָטן האָבן זיי אי קויט, אי שניי,
געטראָטן איבער ברענענדיקן קאָרן,
געמאָסטן ווי א שפּיאַך, ווי א שאַסיי:
מיט וועגן איז מען, דאנקען גאָט, באוואָרנט.

ס'פלעגט אַפרוען זיי אויסקומען ניט לאַנג —
אין א בלינדאזש צי ערגעץ בא א שפּיטער.
פאר מיינע פיס מיר טוט ביז היינט נאָך באַנק:
זיך נאָרוואַס צוגעזעצט — זיי דארפן גיין שוין ווייטער.

נאָך אדהאיאַם איך טיינע מיט זיי איין:
ניט פוילן זיך — אין גאנג, אין גאנג זיין שטענדיק,
אז וואָס עס זאָל ניט טרעפן און ניט זיין,
קאָזמאן דיין וועג, ער האָט זיך ניט געענדיקט.

נאָר שווערלעך ווערט ארומצוגיין א סאך, —
זיך אָנגעגאנגען, וואָס איז דאָ צו רעדן!
די פּוּס־לעפּלעך געוואָרן זינגען פּלאך,
דאָס רופט זיך „פּלאַטפּוּס“ בא די אַרטאָפּעדן.

ניט שטענדיק האָבן צוגן מיך געפירט,
אין אוּטאָס פּאַרן איז ניט זוּיכע יעדער,
עס ווערן ניט נאָר פּיס אמאָרטיזירט,
עס ווערן אָפּגענוצט אפּילע רעדער.

זיך ריַיבן אָפּ די קאָפיטעס באַם פּערד,
עס ווערן אָפּגעטעמפּט באַם לייב די נעגל,
נאָר אלע ווילן אומגיין אָף דער ערד,
און אלע זינגען שטענדיק אונטערוועגס.

קייז טשעבאָקסארי

מיין מילכאַמע־כאווער — דעם פּאָלקס־דיכטער
פון טשוואַשיע פעדער כוזאַנגליען.

קייז טשעבאָקסארי כ'דארף צו כוזאַנגליען,
דורכצורייידן זיך מיט אים איז א מעכניע.

איך וועל אים זאָגן: גוטערברודער פעדער,
לייג אוועק א רעגעלע דיין פעדער.

ניט פארגעסן האַסטו, כ'וועל אים פרעגן,
יענע גרויזאמע מילכאַמע־וועגן?

יענע אויסגעברענטע ערד פון פוילן,
ווי צונויפגעפירט האַט אונדז דער גוירל?

דו געדענקסט, כ'וועל פרווון אים דערמאַנען,
די פארקוילטע פערעמישליער קליאַנען.

די געטייטע שטעטלעך אפן ווייסל,
ווי זיי פלעגן אונדז דאָס הארץ צערייסן!

די צערויבטע דערפער און די כוטאַרס,
ווי ס'וואָלט דאָרט געהויליעט דער ניטגוטער!

איביק וועלן בלייבן אין זיקאַרן
די פארברענטע טאנקען אינעם קאַרן.

די איין־און־אכציקסטע דיוויזיע פון מארטירער,
דער „פלאצדארם פון טויט“ דער סאנדאָמירער,

אווו מיט בלוט עס האָבן זיך באוואשן
רוסן, יידן, טאַטערן, טשוואשן.

אונדזער אוקראינער פראָנט דער דריטער
איז בא סאנדאָמיר געוואָרן שיטער...

אף א האָר דאָס לעבן איז געהאנגען,
נאָר אין פייער זיינען מיר געגאנגען,

צוויי סאַלדאטן — איך און דו, — צוויי דיכטער,
ס'איז פאָרויס געגאנגען די געשיכטע.

וועגן דעם דערציילן מיינע לידער.
כילייג זיי אפן שרייבטיש אים אנידער.

ס'דוכט, איך הער, ער זאָגט: „ס'איז מיר געפעלן,
לייען איבער נאַכאמאָל די שטעלן,

וואָס דערמאָנען אונדז די אלטע ווונדן,
וואָס אף איביק האָבן אונדז פארבונדן.

גיב מיר אַט די לידער, זיאמע ליבער,
אף טשוואָשיש זעץ איך דיר זיי איבער“.

צאר-באלעכאים

בין אף מיין לעבן ניט געווען קיין יעגער,
קיין יעגער-ביקס אין האנט כ'האב ניט געהאלטן,
קיין יעגער-הונט כ'האב ניט געהאט, וואס זאל צעשפאלטן
די רו באם אופוועקן דעם בער פון זיין געלעגער
פון אונטער הורבעס שניי אין וואלד אין קאלטן.

אין הויכע שטיוול, גלאנציקע פון ראסע,
כ'האב ניט געשפאנט, ווען ס'ברייכט זיך די לעוואנע,
נאך ווילדע קאטשקעס, ווו דער זומפ האט זיך צעגאסן.
כ'האב אף מיין לעבן ניט אראפגעשאסן
אפילע פון א פלאקן א וואראנע.

אין קיילבעכן באגינען אינעם ראון,
ווען ס'איז דער וואלד דורכויס געווען געפאקט אזש
מיט וואס דו ווילסט אליין: מיט וואלדשנעפן און האון —
אהינצו פלעג איך קומען אן א יאגד-טאש
און אלעמען כ'פלעג לעבעדיק דארט לאון.

מיר האט זיך ניט געמאכט באם שייטער ליגן
און הערן מייסעס יעגערשע טשיקאווע.

וואָס זײַנען אָדער גוזמעס, אָדער לײַגנס.
כ׳האַב קײנמאַל נײַט געהאַט דעם פאַרגעניגן
פֿון אָפֿלײַגן אַ וואָרף אָף דער אַבלאווע.

און אײך, דער מענטש, וואָס פֿלעג אָף אַלץ זײַך בענטשן
(אַט יענע מײַדקײַט אײַז אײַן מײַר נײַטאַ מער). —
געהאַרגעט כ׳האַב — באַרעכנט נאָר! — אַ מענטשן...
דאָס אײַז געוועזן הײַנטער קורסק בײַס דער מײַכאַמע.

„גיי איך מיר ארויס אפן גאנעקל...“

(פון א פאלקסליד)

ניטאָ שוין מער דאָס גאנעקל,
דאָס שטעטעלע ניטאָ שוין.
די ווערטער פונעם לידעלע,
זיי ווערן אויסגעלאָשן.

און אויך דאָס הארציק ניגנדל
הייבט אָן זיך אויסצווועבן, —
דאָס ניגנדל, וואָס כ'האַב געהערט
קימאט א גאנצן לעבן.

ווער זאָגט עס, אז מע דארף נאָך דעם
אוועקזעצן זיך וויינען?
ס'איז אייביק פון דעם לידעלע
דאָס פייגעלע דאָס קליינע.

און ניט אזוי דאָס פייגעלע,
פאר וועלכעס איך טו קניען, —
ווי דאָס, וואָס אין א ניער ליד
וועט עס אריבערפליען.

די באלאדע וועגן דעם האַלץ-זשוקל

דאָס האַלץ-זשוקל, וואָס אין מײַן שרײַבטיש לעבט,
באנאכט פון זײַן באהעלטעניש זיך שלעפט.

פון לעכעלע אין שופלאַד אפן דעק
דורך די פאפירן לייגט עס דורך א וועג.

צום בלאט-שלאַס קריכט עס צו און קוקט אין שפאלט, —
צי אפן טיש די שיין פון לאַמפ ניט פאלט.

מע הערט ניט מער אין צימער מײַן געטופ,
אין טיפן שלאַף פארזונקען איז די שטוב.

דאָס זשוקעלע שפאקולעכלעך טוט אָן,
וואָס אין דער פינצטער זען דורך זיי מע קאָן.

עס לייענט און עס לייענט אָן א סאָף, —
ביזוואנען כ׳וועל זיך אופכאפן פון שלאַף.

פון פרישן טינט זיך טראַגט א זיסער טשאד,
פארפרעסט איז א קסאוויאד צו א קסאוויאד.

עס קומען צו ארץ נייע — מער און מער...
ס'איז אים מיין קסאוו פאנאנדערקלייבן שווער.

און ס'טאטשעט אים א ביטערער פארדראָס, —
ער האלט די גאנצע צייט באם ערשטן אָס...

פארטאָג. איך גיי צום טיש. צינד אָן די ליכט.
אין זיין באהעלטעניש צוריק דאָס זשוקל קריכט.

אן קאשעס

ד י ארבל פארקאשערט —
צי מיד, צי ניט מיד,
איך פרעג ניט קיין קאשעס —
מע דארף עס צי ניט, —
איך שמיד זי און שמיד,
און שמיד זי, מײן ליד.

קענסט צווינגען ניט בלאָזן
דעם ווינט אפן פליין,

זיין אַרט זאָל פארלאָזן
דער אקשן דער שטיין,

דעם רעגן ניט לאָזן,
ווען ס'וויילט זיך אים גיין?

צו דער בין

הונגעריקע בין זיך שלאָגט און שלאָגט אין שויב,
די שויב די אָנגעשפּאַלטענע אוש ציטערט...
די קעפלעך פון די קוויטן זינען ביטער —
אראָפּגעבלאָזן איז דער זיסער שטויב.

אין בינשטאָק איז ניטאָ קיין האָניק מער,
זאָר בלייבן כאַטש א טראַפעלע א קנאפע, —
ארויסגעשקראַבעט האָט פון אים א בער
דעם גאנצן האָניק מיט דער קרומער לאפע.

און מיט דער צונג אף טרוקן אויסגעלעקט
וון נאָר א ווינקעלע. דעם דנאָ צעבראָכן.
ער איז אין בינשטאָק מיטן קאָפּ אריינגעקראַכן,
דאָס בייסן פון די בינען אים ניט שרעקט.

ס'איז פונעם וואַקס זיין פּיסק געוואָרן געל,
נאָר פון דעם זאטן מאַלצייט איז ער קאַנטעט.
א גויסעסדיקע אין זיין ברוינער פעל
האָט זיך אליין די בין־מוטער פארפלאַנטערט.

צעפּלויגן זיך די בינען ווער ווהיקן,
געטריבענע פון אַסיענדיקע ווינטן,
ס'איז צו מיין שויב געקומען אַט די בין,
וואָס ווייסט ניט, וווּ זי זאָר זיך איצט אהינטאַן.

איז וואָס ביסטו פארפּלויגן גראָד צו מיר,
אז דיר ארויסהעלפּן, מיין טייערע, איך קאָן ניט?
דו זעסט דען ניט, אז כ'לעק איצט ניט קיין האַניק,
און ס'איז גענוג מיר ביטער, פּונקט ווי דיר.

ס'איז עפעס ניט גלאט
אף דער וועלט. דו בארעכן:
צוויי וואַכן אין שוואט —
און עס טריפט פון דער סטרעכע.

וואָס איז ער, דער וועטער,
אראָפּ פונעם זינען?
עס קאַנען די בלעטער
באלד אָנהייבן גרינען.

דער וועטער מוז וויסן,
ער איז ניט מעשוגע, —
צוויי וואַכן אין ניסן
געווען איז א וויגע
בא מיר אפן הארצן...

די הארבע וואָר

וו

ען סאַפּקאַלסאַף

עס קומט צו גיין דער שלאָף
און ריכטט ארויס פון דעם הוהא דיין זינען, —
הייבט דעמלט אָן גאַר פון אן אנדער שטאַף
אן אנדער וועלט פאר דיר זיך אויסצושפינען,
אין וועלכער קענסט קיין רו אויך ניט געפינען.

נאכט־אַינ, נאכט־אויס,

ווי כ'וואָלט אין שלאכט ארויס,
אַץ ארום מיר פארהילט אין שווערן רויך איז,
דער שפיץ פון בארג אזוי מעשוונע הויך איז,
נאָר ווי סיוף, איך קינקל אַץ פאַרויס
מײַן שטיין און שלאָג ארויס זיך פון די קויכעס.

פאר מיר דער שלאָף

גאַנץ אָפט איז ווי א שטראַף,
פונקט ווי אַן רעדער שלעפן כ'וואָלט א וואָגן...
נאָר אַט איז צו דער שווערער נאכט א סאַף,
און ס'ברענגט דער טאַג די הארבע וואָר צו טראַגן,
ווי כ'קען צו עפעס וואָס זיך יאָ דערשלאָגן.

דאָס שיפל

ע. כעמינגוועיען

האַסט אָפגעבונדן פונעם סלופ
דאָ, אפן פוסטן ברעג, דיין שיפל,
צום וואסער-ראנד געטאָן א שטופ,
שוין וויפּל מאַך אזוי, שוין וויפּל...

א כוואליע האָט ארופגעכאפט
די קיילע אפן הויכן רוקן,
וואָס האָסט אליין צונויפגעקלאפט,
אדורכגעפעכט איעדעס סוקל.

און ס'האָט דער ווינט געטאָן א פּיף,
מיט זיך דעם ברעג געוואָסט פארשעפן.
דעם זעגל אָנגעצויגן שטייף
האַטו, קעדיי דעם ווינט פארשעפן.

און קען דען גרעסער זיין דאָס גליק,
ווען ס'ווארט דיך אָפּ די אלדי ווייט דאַרט?..
...נאָר ס'האָט די כוואליע אָף צוריק
דיך אפן ברעג ארויסגעשלינדערט.

א לעבן־לאנג פאָרויס, פאָרויס
דו רייסט זיך פונעם ברעג אנטלויפן, —
נאָר אף צוריק דיך שטויסט און שטויסט,
מיט ווינט נאָר פולע דינע הויפנס.

פארבונדן ביסטו מיט א קנופ, —
פונקט ווי דאָס שיפל צו זיין סלופ.

א בעריאזע מיט א יאָדלע

אז עס זאָלן זײַן צוזאמען
א בעריאזע מיט א יאָדלע
צוגעטויליעט מיט די שטאמען —
ס'קומט ארויס א ביסל מאַדנע.

ווער אין וועמען איז פארקאכט דאָ?
ס'איז אן ענטפער שווער באקומען.
מיט די צווייגן דורכגעפלאַכטן
שטייען זיי ארומגענומען.

ווער און וועמען דאָ פארגעטערט?
ביידע קאָנען זיך ניט שיידן.
מיט די נאָדלען, מיט די בלעטער
אויסגעמישט זיך האַבן ביידע.

אז דער פויגל, וואָס אין פריילינג
פלעכט זיך נעסט אין אָט די צווייגן,
מיינט, אז ס'האָט א בויס א צוילינג
פון איין שטאם גענומען שטייגן.

און דאָס טײַכעלע דאָס קלאָרע,
וואָס עס טוט פאַרביי דאָ שטראָמען,
מורמלט, אז באַ אָט דעם פאַרל
איז איין גוף און איין געשאַמע.

בלויז דער מוילוואָרף ווייסט: די וואַרצלען
האַלטן אין דער ערד מילכאַמע.

פּרילינג

דער זיצט זיך ניט אַזוי אין שטוב,
ווי עמעצער וואָרט מײַך געשטויסן.
אפּגיך פּאַרקעם איך דעם טשוב
און לויף ארויס אין דרויסן.

דער פּרילינג די שטאַט האָט פּאַרשווענקט, —
אומעטום עס שוויבלט און גריבלט.
נאָר מײַך, דעם נאַר, עפעס קרענקט,
איך טראָג אינעם האַרצן פּאַריבל —

אף דעם, וועמעס דיכטערשע שטים
אַרײַן איז אין מיר אזא ריינע,
נאָר אָבער דער מענטש, וואָס אין אים,
איז גאָר ניט אזא, ווי מיר מיינען.

אף דעם, וואָס ער רעדט אָן א מאָס,
אז ער איז א גוטער, א פרומער,
ווי ס'קומט נאָר צו עפעס וואָס, —
איז ווערט ער א טויבער, א שטומער.

אף יענעם, וואָס טיי מיט ציטרין
ער טרינקט מיט די און מיט יענע,

אזא איז — פון ערגסטן מין,
ווייל שווער איז אים גלייך דערקענען.

א קאל מיטאמאל כ'האב דערהערט:
הייב אוף דעם קאפ דינעם העכער!
דאס אלץ איז קיין טראפן ניט ווערט,
וואס פאלט אף דער ערד פון דער סטרעכע.

דער טאפאל-בוים

שטורעמווינט — א גאנצען אָן געוויסן
האַט א טאפאל פון דער ערד ארויסגעריסן.

צו ווילל דער בוים איז אים אין וועג געשטאנען,
צו ווילל דעם בוים איז ער געווען מעקאנע.

וואָס א פארפלאַנצטער איז ער אינעם באָדן —
און איז מיט ליכטיקייט און שאַטן אָנגעלאָדן.

און ער, דער שטורעמווינט, דארף טראָגן זיך אָן אַטעם,
און כּוין זײַן נאקעטקײט וואָס נאָך געשענקט האָט גאָט אים?

איז האָט ער זיך א פּאָז געטאָן צום קאַרבן —
און אַלץ, וואָס האָט זיך אים געגלוסט, דערוואָרבן.

...און אַט איז שוין די קרוין פון בוים צעשמעטערט, —
פון איר געוואָרן איז א קופּע בלעטער.

דער שלאַנקער שטאַם זײַן שוונג האָט אָנגעוואָרן, —
עס איז פון אים א בערווענע געוואָרן.

די וואַרצלען אָפּגעהאַקט און אָפּגעריסן, —
זאָל קיינער פון אזא מיין בראַך ניט וויסן...

...צו אַט דעם טויטן בוים בין איך געקומען, —
א צווייג אן אָפּגעבראַכענע גענומען.

זי האָט זיך נאָך געהאַלטן ביים דער צאָרע
אף א פּאַסיקל א דינעם פון דער קאָרע.

און ווי זי איז — א נאַקעטע אינגאַנצן,
האַב איך זי אין דער ערד געטאַן פּאַרפּלאַנצן.

צום הימל האָט די צווייג גענומען שטוינגן, —
געוואָרן איז פון איר א בוים מיט צווייגן...

א פארלאנג

ווען אף דער ערד כ'וועל קראכנדיק א פאל טאן,
פארשניטן פון א בליץ אן אומגעריכטן, —
טאָ זאָל מען מיד אונטער א בוים באהאלטן,
אין זיין געפלעכט פון וואַרצלען דעם געדיכטן.

עס וועט די ערד, וווּ איך וועל זיין פארקנאָטן
אף איילן דריי, ניט קאָנען מיד פארטויבן,
כ'וועל דורך די וואַרצלען הערן, ווי דורך דראָטן,
וואָס טוט זיך דאָרטן אף דער ערד פון אויבן.

זיך אויסגעטאָן און אָנגעטאָן

וען אויסגעטאָן איך וואָלט זיך פון דער וועלט
און אָנגעטאָן איך וואָלט א טויבע היטל, —
איז וואָלט מיר דעמלט גאַרנישט ניט געפעלט,
ס'וואָלט גאַרנישט ניט ארויסרופן מנין ביטל.

נאָר זיי א בעריע, אף דער וועלט זוך אָפּ
א קירושנער, וואָס זאָל טויבע היטלען נייען.
און, ווי א העמד, די וועלט איבערן קאָפּ
ניט אויסטאָן וועסטו, ווי זאָסט זיך ניט דרייען.

וועגן פעך

ו
ען כ'האָב געהערט צום בלעכער־צעך,
געהאט צו טאָן האָב איד מיט בלעך,
מיין קאָפּ געווען איז שוואַרץ, ווי פעך, —
ס'איז ניט קיין באַבעמייסע.

איד האָב שוין ניט צו טאָן מיט בלעך,
אריין כ'בין אינעם שרטיבער־צעך,
מיין קאָפּ נאָך איצטער איז ווי פעך,
ניט שוואַרצע פעך, נאָר ווייסע.

ס'קען זיין פאר אייניקע א נייט,
נאָר פעך קען זיין סיי שוואַרץ, סיי ווייס.

מיין מוזע

זאג געטאָן כ'האַב איינמאַל צו מיין מוזע:
"דו לייג זיך ניט קיין פייגעלעך אין בוועם".

דערהערנדיק פון מיר אזוינע ווערטער,
פארווונדערט איז געוואָרן מיין באשערטע
און אַנגערופן זיך א טיף-פארקלערטע:

"ווי קען מען, זאָגט זי, גלייכגילטיק פארבלייבן,
ווען ס'פאלט אראָפּ א פייגעלעך פון צווייגל..."

ס'נעמט וויינען אף דער ערד איעדעס גרעזל,
ווען ס'טוט א פאל אראָפּ אזא מין וועזן...

באם הארצן גלייך דערווארעמען מע מוז אים!
וואָס הייסט, ניט לייג קיין פייגעלעך אין בוועם?!"

צו זינגען און צו זאָגן

ו טייט צו דאָס פּערד — אַליין נאָר גאָט
א שטופ טאָן קאָן דעם וואָגן.
דער באַדעגאַלע דעמלֶט האָט
צו זינגען און צו זאָגן.

כאַטש זאָגן האָט ער שוין פאַרשפּאַרט,
און ס'זינגט זיך אים ניט — כ'לעבן...
...עס טרעפט, אז דער פּעגאַס פון אָרט
זיך וויל קיין ריר ניט געבן.

עס בלייבט פאַרהרייזנעט אין דער מיט
דער דיכטערִישער וואָגן, —
ווייל זיי, די לידער, טויגן ניט
צום זינגען און צום זאָגן.

דער וואטערפאס

מ ע ווארפט מיר אויס, אז אלצדינג טו איך קרום, —
דערפאר א גוטן כילעק איך באקום.

— ווען אלצדינג, וואָס איך טו, געטאָן כ'וואָלט גלייך, —
וואָלט לעבן אף דער וועלט געווען מיר לייכט.

— נאָר זאָגט מיר, כ'בעט אייך זייער, ווער עס ווייסט, —
וואָס הייסט עס קרום בא אייך און גלייך וואָס הייסט?

און דאָ גראָד שווינגן האָט זיך אייך פארוואָלט...
— איר טראכט דערביי: נו יא, ס'איז יענער יאָד!

ס'וועט אויסקומען, איך זאָג עס אָן א שפאס,
אנטלייען ווו-עס-איז א וואטערפאס.

דאָס בלעזל, וואָס איך גלעזל לויפט ארום,
וועט ווייזן מיר, ווו גלייך איז און ווו קרום.

פון א וואָרט א קוואַרט

הערט איר, ווען איך וואָלט געקענט
מאכן פון א וואָרט א קוואַרט, —
כ'וואָלט ניט זשאַלעווען די הענט,
פֿידער שרײַבן כ'וואָלט פארשפּאַרט.

ס'איז א קוואַרט דאָך א געשיר,
קענסט זי נעמען מיט דער האנט,
וואסער אָנשעפן ביז ראנד
און זיך אַנטרינקען פון איר.

קווערט איז דאָ פון יעדן מין
אויסגעצאצקעוועטע פּיין:
ניקירט, ווי שפיגל־שײַן,
עמאָלירט — סײַ ווייס, סײַ גריין.

זען איז מיר געווען באשערט
קופער־קווערט מיט הענטלעך צוויי,
אַט די נעגל־וואסער־קווערט —
מע באנוצט שוין מער ניט זיי.

עפֿשער יענער איז גערעכט,
ווער עס זאָגט, אז דער געברויך
איז פון קיילים זייער הויך,
און איך וואָלט געמאכט ניט שדעכט.

כ'וואָלט פון אלץ זיך אויסגעלאַכט, —
פון א וואָרט א קוואָרט געמאכט,
פון קיין פֿידער ניט געטראכט,
רויך שראָפן כ'וואָלט באַנאכט.

נאָר מיט מיר איז פונקט פארקערט —
איך בין דאָך א דיכטער פֿאַרט,
מאכט זיך מיר א קוואָרט, איר הערט?
מאך איך פון דער קוואָרט א וואָרט!

וועגן א געבאקטער ציבעלע

וער האָט אזא מיין ווערטל אויסגעקלערט:
„ס'איז קיין געבאקטע ציבעלע ניט ווערט.“

ווען ס'ווערט בא דיר אונטערן אָרעם רויט
אינמיטנדריןען פון דער העלער הויט.

צי ס'ווערט א מאקע פלוצעם אפן קארק —
ס'וואקסט אויס אף אים א גוליע, ווי א בארג.

אז קריכן קריכסטו אף די גלייכע ווענט,
ווי מיט אן אייזן וואָלט מען דיך געברענט. —

נעם א געבאקטע ציבעלע לייג צו —
און דער געשוויר וועט לאָזן דיך צורו.

ס'האָט אָט די ציבעלע דאָס ווערט פון גאָלד.
אָט דאָס איז אלץ, וואָס זאָגן כ'האָב געוואָלט.

איז דאָס, וואָס ס'איז דאָס ווערטל פונקט פארקערט, —
איז קיין געבאקטע ציבעלע ניט ווערט.

וואָס שטעקט דאָ פאר א מיין

- ע** ס קלינגט דאָס ווערט זייער שיין:
"ער איז א הונט מיט אויערן!"
וואָס שטעקט אין דעם דאָ פאר א מיין, —
דאָס טוט מיין מויעך בויערן.
- וואָס, ס'האָט עמעצער געזען —
א הונט זאָג זיין אָן אויערן?
ס'איז עפשער ווען אזא געווען, —
איך ווייס ניט, צום באדויערן.

יאקעקע-יאבעבע

וון
ען ס'פלעגט מיך דער רעבע
די סעדרע פארהערן
און ס'פלעגט זיך מיין צונג,
ווי א בערווענע קערן, —
איז פלעגט ער דערלאנגען
א פראשק מיר א שווערן:
לעמני, ווי דער שטאָט-באָק,
איך עקע און בעקע
און ראק איך פארקריך
מיט דער צונג קיין יאקעקע.

דערנאָך אפן צימבל
פלעגט נעמען דער טאטע, —
פארוואָס כ'האָב געמאכט
פון מיין היטל א שמאטע.
— ניט קוק, — פלעגט ער שרייען
אף מיר, — טאמעוואטע!
ווייזט אויס, אז די טוירע,
וואָס ס'גייט דיר דיין רעבע, —

איז נאָר אַף דערקלייבן זיך
ביז צו יאבעבע...

ערשט דעמלט מיט לאַשן
ארויס פלעגט די מאמע —
און ווינטשן די סאַנים
א לעבן אזא מין, —
ס'איז שלעכט איר געווען
אפן הארצן מיסטאמע.
א כילדעק פלעגט כאפן
סיי איד, סיי דער רעבע,
(א שפרונג — פון יאקעקע
אזש ביז צו יאבעבע!..)

איך ווייס, ווו איז מעקע,
אדיס־אבעבע, —
נאָר ווו איז יאקעקע,
און ווו איז יאבעבע?
אין וועלכער מעדזוכע,
אין וועלכער מעדינע,
באדארף מען זיי זוכן
אַף ניט צו געפינען?

דער דריטער גראמאטישער מין

איך בין אין דער ליטע געבאָרן. —
איז בין איך א ליטוואק, איך בין!
כ'וואָלט אויסלעבן גליקלעך די יאָרן,
ווען ס'וואָלט מיך אזוי ניט דערצאָרנט
דער דריטער גראמאטישער מין.

ער האָט ביון טויט מיך פארמאטערט,
אים אָפּשאפן וואָלט ניט געשאט.
מיט אים האָט מ'יך מאמע און טאטע
קייך מאגע-אומאסע געהאט.

פון זיי ניט געקענט כ'האָב אים הערן,
ער וואָלט זיי געקיצלט אין שוונג,
בא זיי וואָלט דער צונג זיך ניט קערן,
דער שווערער ליטוואקישער צונג.

ניט קאָר איז געווען זיי דער סייכל:
וואָס דארף מען אים האָבן? אף וואָס?
ארויסרופן פֿלעגט נאָר א שמייכל
בא זיי אָט דער דאָזיקער „דאָס“.

„דאָס ייִנגל“, „דאָס מיידל“,
„דאָס ווייב“, „דאָס פּערד“, —
ווער האָט עס אַ ריידן
אזאַ מיין געהערט?

אַן „ער“ איז אַ „דאָס“,
אַ „זי“ איז אַ „דאָס“,
מע דארף דאָך, פונדעסטוועגן,
וויסן די מאָס.

אַ מיידל, אשטייגער, זאָל ברענגן
באַם אייגענעם מיין — איר נאדאַן, —
דארף ווערן דאָס מיידל אַ ווייב,
דערנאָך זאָל דער מאַן זי פאַרטרינגן,
זי שטאַרבן באַ איר זאָל דער מאַן.

דאַן ווערט: „די אַלמאַנע“, „די גרושע“ —
דער צווייטער נאַטירלעכער מיין.
אַ פּאַשן אַף כידעש־כידושים,
מע דרייט עס אהער און אהין!

דאָס זעלבע איז אויכעט: „דאָס ייִנגל“,
דעם מיין זיינעם קריגט ער נאָר דאַן,
ווען ס'ווערט אָט דאָס דאָזיקע ייִנגל
אַ באַכער, אַ כאָסן, אַ מאַן.

דאַן הייסט ער: „דער באַכער“, „דער כאָסן“,
„דער מאַן“ — דאָס איז ריכטיק, ווי גאַרד.
נאָר וואָס עפעס דאַרפן מיר „דאָסן“
די ייִנגלעך, וואָס מיר האָבן האַלט?

אזוינע און ענדלעכע טינגעס
מײן טאטע טױגעהאט אָן א שיר.
— דו ביסט דאָך, מײן קאדעש מײן פּינער,
א שרײַבער געוואָרן בא מיר.

א ייִדישער שרײַבער פון גראמען,
מע זאָגט, אז דו האָסט א טאַלאַנט,
ווען כײַעצן די גראמען דער מאמען, —
די אויגן זי ווישט מיט דער האנט.

ווען ווייט פון דער היים האָסט געטריקנט, —
געוואָלט האָסטו זײן א פּאָעט,
איז פּלעגט זי דיר גאַמלעס שיקן,
פארדרייטע אין היימישע גרעט.

דו האָסט דאָרטן, זאָגסטו, געלערנט,
גראמאטיקע האָסטו געקנעלט.
פארוואָס זאָל מען אים ניט פארווערן,
דעם דאָזיקן „דאָס“ אף דער וועלט? —

...מײן ייִדישע שפּראַך מײן געשעצטע,
דו רעדסט צו מײן הארצן א סאך!
איך האָב באם פּראָפּעסאָר זארעצקי¹
געלערנט די ייִדישע שפּראַך.

כײַערמאַן אים מיט ייראַס־האַקאָוועד,
דעם ליבן און טייערן מענטש,

---

¹ דער באווסטער ייִדישער געלערנטער פּילאָלאָג פּראָפּעסאָר זארעצקי
איז באהאלטן אפן קורסקער בעסילעם.

ער האָט אונדזער לאַשן געכאַוועט.
זײַן נאַמען זאָל ווערן געבענטשט.

איך ווייס זײ, די בײזע זאווייען,
וואָס אומגעבראכט איז ער דורך זײ.
ס'פאָרגײען זיך די סאָלאָווייען
אף קורסקער בעסויִלעם פון וויי.

דער ווייטעק וועט בלײבן א ווייטעק,
פון דעם איז צו רײדן פארשפּאַרט.
נאָר אײנס איז אונדז נויטיק צי נײטיק,
זאָל בלײבן דער וואָרט צי דאָס וואָרט.

צו מיר איז דערגאַנגען דער אַיקער —
פון ייִדישן לאַשן דער זײ,
כאַטש כ'טו זיך נאָך אַלץ ספּאַטיקען
אין דריטן גראַמאַטישן מין.

אז כ'בין אין דער ליטע געבאַרן,
כ'פיל אנדערש פון ווערטער דעם ווערט...
פארוואָס זאָל מען זאָגן ניט טאָרן
דער ייִנגל, די מײדל, דער פּערד?

אף יאפאניש

מע זאגט — אין יאפאנישן לאשן
ניטאָ איז אינגאנצן קיין לאמעד.
גיי זאָג אָן א לאמעד, לעמאַשד,
"שלימאזל", "לוי-יוצער", "מעלאמעד".

צי "לאַבוס", צי "פליאגע", צי "פלוֹימע",
צי "ליגנער", צי "לעקער", צי "קליקע",
און הונדערטער ווערטער קעדוימע,
אווו ס'איז דער לאמעד דער איקער.

א לאמעד זאָל פעלן, איר הערט נאָר!
ווי רעדט מען, באגרייפן איך קאָן נישט!
צי שוין זשע די דאָזיקע ווערטער,
זיי זיינען ניטאָ אף יאפאניש?

מײַנע דרײַ און דרײַסיק קרענק

מײַנע דרײַ און דרײַסיק קרענק, און
מערער האָב איך נאָך, אפּאַנעם,
מיט האנאַע כױאַרט צעשענקען
אַלע מײַנע וויסטע סאַגים.

אַפּגעגעבן אָן א פּרוטע
וואָרט איך מײַן היפּערטאַניע,
מײַנע נערוון ווײַט ניט גוטע,
און מײַן אַפּגעשוואכטע רײע.

אויך מײַן מזעסן כאראקטער —
זיך פאר קייגעם ניט צו בוקן,
מײַן פארדראַס דער טיף פארבאקטער,
וואָס מע טוט מיך ווייניק דרוקן.

און מײַן טעווע, וואָס איז נישטיק —
כױען ביז איצט זי ניט באגראָבן, —
וואָס עס ווילט זיך מיר אף פּרישטיק
דאפקע ברויט מיט פוטער האָבן.

מײַן פאראקשנטקײַט, וואָס צווינגט מיך
פײַנט צו האָבן דעם „אינמיטן“,
וואָס ניט אַלע מאָל געדינגט מיר
מיט אַ וואָרט זיך אָפּצוהיטן.

און מײַן ווייטעקדיקן שטומען,
און מײַן אופגעבראכטן ריידן,
יענע גענג מײַנע די קרומע,
וואָס פארשאפן ראַכען לײדן...
נאָר אַ לײד איז ניט פון גומי,
זאָל פון דעם גענוג זײַן ריידן.

ווי געזאָגט שוין — מײַנע קרענק, און
פונקט ווי יעדערער, אפּאַנעם,
מיט האנאָע כ׳וואָרט צעשענקען
אַלע מײַנע וויסטע סאַנים.

נאָר איין קרענק — אַ קרענק כ׳וועל שענקען. —
ס׳איז די קרענק נאָך דיר צו בענקען!

פּונוואנען קומט עס

פונוואנען קומט צו אונדזער פערד
א שטערן אפן שטערן?
פּונוואנען קומט, פּונוואנען קומט? —
איז לאַמיר דאָס באקלערן.

צי עפּשער האָט עס זיך אמאָל
א כאפּ געטאָן פון דרימל
און מיטאמאָל אראָפּגעכאפט
א שטערן פונעם הימל.

דאָס קען ניט זיין, דאָס קען ניט זיין!
ניטאָ דאָ וואָס צו קלערן, —
מיר ווייסן גוט, אז פּערד פון הימל
כאפּן ניט קיין שטערן.

פּונוואנען דאָך איז בא דעם פּערד
א שטערן אפן שטערן?
צי עפּשער ווען פארנאכט ער האָט
גענומען טרינקען פונעם בראָד,
האָט פונעם הימל דעמלט גראָד
א פאל געטאָן א שטערן?

דאָס קען נישט זײַן, דאָס קען נישט זײַן!
ניטאָ דאָ וואָס צו קלערן, —
עס האָט גאָך קיינער נישט געפאקט
קײַן פאָנדיקע שטערן.

פונדאנען פאַרט איז בא דעם פערד
א שטערן אפן שטערן?
א פראסטע זאך: ס'איז אים באשערט
אזוי געבאַרן ווערן.

אסטריגמאטיזם

איד האָב געהאט א גלענצנדיקע ריע, —
פאר א מייל פלעג איד דערזען א קנעפל.
נאָר איצטער, וויפל כ'זאָל זיך ניט באַמיען,
זע איד אַרץ, ווי דורך א גרויען נעפל.

בין איד געקומען אונטערקלייבן ברידן —
שוין צייט, מע האלט שוין, דאנקען גאָט, אינמיטן.
— אויגן, — זאָגט דער דאָקטער, — דארף מען היטן,
מיט קיין אויגן טאָר מען זיך ניט שפילן. —

און שטעלט מיר צו אזא מין סאָרט שפאקטיוו,
און נעמט אריינקוקן מיר אין די אויגן טיף.
אין גלעזל האָט גענומען עפעס צאפּלען,
און כ'האָב דערזען די אייגענע שוואַרצאַפּלען.

נאָכדעם האָט ער מיר געוויזן אויסעס
גרעסערע און קלענערע און קליינע.
איד האָב געזען די אויסעס נאָר די גרויסע,

די אויסיעלעך די קלענערע און קליינע
צונויפגעגאסן האָבן זיך אייניגעם.

און יעדער אויג באזונדער האָט באוויזן
די ריע, וואָס, מישטיינסגעזאָגט, פארמאָגט עס.
— בא איך איז, ליבער פריינט, אסטיגמאטיזם, —
האָט גלייכגילטיק א זאָג געטאָן דער דאָקטער.

איך טו א פרעג אים:
— זאָגט נאָר, וואָס באטייט עס?
— דאָס הייסט, איר זעט ניט גלייך מיט ביידע אויגן.

...און מיטאמאָל איך ווער פון אלץ דערווייטערט,
ס'איז א געדאנק אין קאָפּ מיר דורכגעפלוּיגן:

דערפאר עפשער עס טוט מיט מיר פארלויפן, —
איך זע א פייב ביכווידוי-אוועאצמוי,
נאָר ווען כ'באטראכט אים אף אן אנדער אויפן,
דערזע איך, ס'איז קיין פייב ניט, ס'איז א קאץ נאָר!

איין אויג דערזעט א פניערל א ווייטן,
וואָס ווייזט דיר אין דער נאכט דעם וועג דעם גוטן,
דאָס צווייטע — זעט נאָך גאָרנישט ניט דאכלוטן,
ווי זיין פארצויגן וואָלט עס מיט א הייטל.

דאָס אויג, וואָס זיין קורצזיכטיקייט איז גרעסער,
זעט אלץ פארהובלט און אין ווייכע פארבן,
דאָס בעסערע — עס שניידט, ווי מיט א מעסער,
ווייל אלץ דערזעט עס קאנטיק און אין קארבן.

— דאָקטער, — זאָג איך, — כ'האַב שוין גוט באַגריפן,
ס'דערמאָנט מיר אין אַ מאַש'ל פֿון עזאָפֿן...
נאָר דאָ האָט ער מיר פֿונקט גענומען טריפֿן
אין די אויגן ברענענדיקע טראָפֿנס.

וועגן אריינגיין אינעם עלטער

גרייט בין איך אן א פארדראָס
אריינגיין אינעם עלטער,
ווען ניט אָט דאָס,
וואָס עפעס וואָס
אף צו אריינגיין פעלט מיר.

קוידעמקאַל — עס פעלט מיר אויס
דער סוקעוואטער פלאַקן,
מיט וועלכן גייסט אין גאס ארויס,
אויב טאקע ביסט א זאַקן.

צווייטנס — כאַטש כ'בין גראָוו (מיר שניינט,
דאָס איז נאָך ניט קיין סימען),
נאָר מיט קיין אייניקל ביז היינט
איך קען זיך ניט באַרימען.

דריטנס — כ'זאָג עס אייך אליין
(דערציילט נאָר ניט מײַן ראַכקען), —
ווען כ'זע א פרוי, וואָס זי איז שייך,
אין האַרצן טוט א טיאַכקע.

פערטנס — אויב שוין יא אריין
אין עלטער מיט א גדולע, —
איז וואָרט בא מיר געדארפט כאַטש זײַן
אן אופלאגע א פולע.

פינפטנס...

כ'בין שוין פאַשעט מיד
צו רעכענען, וואָס פעלט מיר,
היינט זעט איר שוין, אז כ'קען נאָך ניט
אריינגיין אינעם עלטער?

גאַר אן אנדער זאך

אָל זײַן א פּראָסט, זאָל זײַן א היץ —
דאָס מעג ניט אַנגײן מיר אַט איצט.

די היץ ניט ברענען זאָל אזוי,
איז דאָ בא מיר א הוט פון שטרוי.

און פונעם פּראָסט איך האָב א פעלץ,
אזש כ׳ווער אין אים פון היץ צעשמעלצט.

דער הונט — זאָל בילן צו געזונט, —
ער איז דאָך צולײב דעם א הונט.

ווען נאקעט־הויל אָן א פארוואָס
מע ווארפט ארויס דײך אפן פּראָסט,

ווען ס׳ברענט די היץ און שלעפסט זיך מיד
און קײנער גיט קײן טרונק דיר ניט,

און ווען דער הונט זיך גיט א ריס
און טוט זיך ביון ביין א ביס, —

דאָס איז שוין גאָר אן אנדער זאך, —
דאן ווערסטו פילבארער א סאך.

דער נאָס

פון דעם ביטערן פארדראָס
אזש קיצלען נעמט מיך אין דער נאָז,
איך טו זיך צו דער טיר אַ לאָז
און לויף ארויס אין דרויסן.

די זון, זי גיט מיך א פארגאָס,
און ווי א שאַס האָט זיך א נאָס
פון מיר ארויסגעשטויסן.

— צו געזונט!

— צו לאנגע יאָר!

מיר ענטפערט אף מיין ניסן
א דורכגייער, א פרעמדער גאַר,
כ׳הייב אים ניט אָן צו וויסן.

ער לאַכט צו מיר,

צו אים איך לאַך,

נו יא, איר מעגט זיך לאַכן.

א מענטש דארף האָבן דען א סאך?
דו קענסט אים מיט א מינדסטער זאך
א גוטע שטימונג מאַכן.

ראָזקײַט

ניט קלעפט קיין ראָזע טאָפּעטן,
פאַרהאַנגען ראָזע ניט קויפט,
פון הויכע ראָזע בעטן,
ווי פון ווינרעד אַנטלויפט.

ניט טראָגט קיין ראָזע פיזשאַמעס,
אין ראָזע שטעקשיך ניט גייט.
ניט זיצט אין ראָזן סאַמעט, —
א פּוס אָף א פּוס פאַרלייגט.

ניט עסט קיין ראָזע קיכלעד —
פון אויבן מיט ראָזן קרעם.
ניט לייענט קיין ראָזע ביכלעד,
וואָס האָבן א ראָזן שעם.

ניט קוקט דורך ראָזע ברידן,
ניט זוכט קיין ראָזן גליק.

ניט פראוועט, אום גאַטעס ווידן,
קיין פוידע ראָזע שטיק.

ניט טרויערט מיט ראָזן טרויער,
אף ראָזע גליקן ניט האַפט.
ניט נעמט קיין ראָזע פרויען, —
איר וועט האַבן א שוואַרצן סאַף.

פארוואָס זאָגן מיר אזוי

פארוואָס דארף האָניק
ערגער זײַן פון פעך?
אף דעם די גאנצע צײַט
דעם קאַפּ מינעם איך ברעד...

אפן טאם, פארשטייט זיך,
זײַנען זיי פארשיידן,
נאָר דאָס צײַען זיך
איז דאָך אלצײַנס באַ ביידן.

אַט דער געדאַנק — ער זשומעט,
ווי אַ בין, איינטאָניק
און לאָזט ניט שלאָפן מיך קיין נעכט:

פארוואָס מיר זאָגן ניט:
"עס צײַט זיך ווי פון האָניק"
און שטענדיק נאָר:
"עס צײַט זיך ווי פון פעך".

מיין מאזל

מיין מאזל האלט זיך אף מישקוילעס —
אהער א וויג, אהין א וויג,
אט אף ארוף זיך הייבט מיין גליק,
נאר מיין שטימאזל גראד ניט פויל איז, —
אים גיט א צי אראפ צוריק...

עס שטעלט ארויס די וואג דאס צינגל,
ס'האט ווידער מיר ניט אפגעגילט.
און איך דערפיל זיך, ווי א יינגל,
וואס האט אין מיילעשקעס פארשפילט.

„דזשאָן — דאָס קערנדל פון גערשטן“

(ראַבערט בערנט)

א פּרײַנט האָט מיך פּאַרופּן
אין ביר-הויז אפן ראַג.
— קום אויסטרינקען א קופּל, —
האַט ער געטאַן א זאַג.

— מיט גרעסטן פּאַרגעניגן! —
מיר זאַזן זיך גאַנץ פּיין,
עס פירן אונדז דריי שטיגן
אין קעלער-שטוב אריין.

א פּרייעכער געפילדער
פון אינווייניק זיך הערט,
אַט ווערט ער ווילדער, מילדער,
און ווילדער ווילד ער ווערט.

זיך צווישן אמכאַ טויקען
ווי ליב האָב איך, ניט פּרעג!
מיר האָבן צו דער סטאַיקע
אדורכגעלייגט א וועג.

א מענטש — דער בויך צעפלאַסן,
מיט א געזונטן קארק, —
האַט יעדן אָנגעגאַסן
א קופּל מיט א באַרג.

די הויכע קוטשמעס פינע
מיר בלאָזן גלייך אראָפּ.
דער ברוינער ביר זיך מינעט,
מיט ביטערקייט גיט אָפּ.

מיר זשאַיאַקען. אף די ליפן
א פאסיקל א ווייס.
די צינגער זיך צעקניפן
בא אונדו צוביסעכווייזן.

ערשט נאָכן דריטן קופּל
דאָס בלוט האָט זיך צעשפּילט.
און עטוואָס בעגילופן
מיר האָבן זיך דערפילט.

און גלייך צום אלעמערשטן
זיך טראַגט א לויבגעזאנג
דעם קערנדל פון גערשטן,
וואָס גיט אונדו דעם געטראַנק, —

צו יענער ווייטער טקופּע —
צו בערנסן איך ווינק.
עס שוימט מיין פולער קופּל,
מיט בערנסן איך טרינק.

פון זינס א ליד דער ניגון
האט מיך אהער געבראכט...
עס פירן אונדז דריי שטיגן
ארויס אין העלער נאכט.

וועגן דעם הימל

- 11
- ען דער הימל וואָרט געווען קעסיידער באַווי, —
וואָרט ער פריקרע דיר געוואָרן סאַפּקאַלסאַף.
- ווען ער וואָרט אין וואָלקנס זיין דורכויס, —
וואָסטו פונעם טרויער קיינמאַל ניט ארויס.
- דיר זאַל ניט זיין צו ביטער און צו זיס, —
איז זאַל ער זיין אזוי אַט ווי ער איז.

טיפע
וואַרעלען

וואַרצלען

7 י גאנצע כאַמע פונעם בוים
איז אין די וואַרצלען זינגע, —
ווי נאָר זיין פלאַנץ באווייזט זיך קוים,
זיי נעמען הייבן אים אין רוים
און האַלטן קרעפטיק אײַן אים.

קעדיי זיין קרוין זאָל זיין אין שיין
און וואַקסן הויך אָן שאַדן, —
אַלץ טיפער גראָבן זיי זיך אײַן,
אַלץ טיפער גייען זיי ארײַן
אין כאַשכעס פונעם באַדן.

עס פליקט די מאמע פעדערן

עס פליקט די מאמע פעדערן

אין טיפער נאכט אריין, —
א קישן זיין זאל יעדערן,
און קינדער האט זי גיין:

זעקס מיידלעך און דריי באכערים,
ווי ביימער פעסט און רוי,
נאר איך בין א צעקראַכענער, —
די מאמע זאגט אזוי.

ווייל כ'טרייב ניט אפ די קעלבעלעך,
וואָס קריכן אינעם סאָד,
און טשעפע ניט די שוועלבעלעך
בא אונדז איבערן לאָד.

איך טרייסל ניט דעם בארנבוים, —
איך זיך נאר אף זיין סוק,
די הינטלעך, וואָס זיך שארן קוים,
אין בוועם איך פארוק.

די הינער אף דער סעדעלע
איך שרעק ניט מיט מיין קאָל,

דעם באַק נאָר פאַרן בערדעלע
איך טו א נעם אמאָל.

ווען ס'פרוויט די מאמע שיקן מיר
גיין שפילן זיך אין ניס,

איך ענטפער: דאָרטן שטיקט מען זיך,
מע טרעט מיר אָפּ די פיס.

ווען איך דערזע א כמארעלע,

די ברעגן — לופטיק־ראָז,

ביז טרערן טוט עס ארן מיר,

איך ווייס גאָר ניט פאַרוואָס.

אנטלויפן כ'פלעג פון יעדערן —

אזיין כ'פלעג וועלן זיין...

...עס פליקט די מאמע פעדערן

אין טיפער נאכט אריין.

זי קלייבט דעם פוך דעם זויבערסטן

פון רעשעטע אין טוך, —

מיין קאָפּ מיין אופגעשוויבערטן

א קישעלע פון פוך.

אף בענק אף אויסגעשאַבענע,

די הענט אונטערן קארק,

אין פעלצן אינגעגראַבענע

די ברידער כראַפען שטארק.

אף רעדער אף צעפאַרענע

דער זיסער שלאָף זיך טראַגט,

ס'וועט אופוועקן זיי האַרעווען

דער האָן א בליאַסק אף טאַג.

די מיידלעך זינגען ביזשיקער —
מע לייגט זיך, ווו מע וויל, —
ווער אף דער באנק דער מיזשיקער,
באם פענצטער, ווו ס'איז קיל.

ווער בא דער וואנט דער ווארעמער,
אינצווייען אף דער בעט,
זיי טוליען זיך און ארעמען,
די העלדזער זיך מע גלעט,

די קאלדרעס אופגעשוואלענע,
צעווארפן הענט און פיס, —
עס מוזן זיי זיך כאלעמען
כאסאנים אפגעוויס.

און איך — ווען אפן קישעלע
האָב אָנגעשפארט דעם קאַפּ, —
ווי מיד מע וואָלט פארקישעפן —
דער שלאָף איז פון מיר אָפּ.

פון קישן-ציד די בענדעלעך
צעבינדן זיך, מיר דאכט,
און ס'זאָן ווייסע גענדזעלעך
זיך שווימען אין דער נאכט.

און מיטאמאל א פאָכעניש
צום אויער זיך דערטראַגט,
א פליגל א צעבראָכענער
אן קאָפּ מיינעם זיך שלאָגט.

די בלימעלעך די ציצענע
פון טרערן ווערן נאס...

אין אלע פענצטער בליצן נעמט,
די מאמע לויפט אין גאס

א בלייכע, א פארהאוועטע,
אַט איז דעם שויכעטס הויף,
אין עמער אין פארושאווערטן
דאַרט פעדערן זי קויפט.

דעם קרעמער אַט דעם שטיילינקן,
זיין קראַם איז פול מיט שניט,
פאר אַנשיטלעך פאר ביליקע
די אוירינגלעך זי גיט.

ס'איז מיר א שאַד די אוירינגלעך,
וואָס בלישטשען אזוי שייך,
זיי אַפנעמען כ'האַב מוירע דאָך
און האָב זיך שטארק צעוויינט:

— ניט גיב, ניט גיב זיי, מאמע, אים.
ניט נעם בא אים דעם שטאַף...
— וואָס איז געשען, מיין זיאמעלע,
וואָס שרייטסטו פונעם שלאָף?

זי קושט מיין גליד מיין יעדערן
און לייגט צוריק מיך אין,
און ווידער פליקט זי פעדערן
אין טיפער נאכט אריין.

כאנעקע

א טויטקיט אף די גאנעקעס.
א שרעק — אין יעדן הויז...
כאָטש ס'איז היינט יאָמטעוו — כאַנעקע,
קומט גאַרנישט ניט ארויס.
באגעגענען מיט קאָועד אים
וועט קיינער בא דער שוועל,
זאָל טאָן א קלאַפּ א סקאָוערדע,
א זיפּ זאָל זיפּן מעל.
ניטאָ קיין געסט פארבעטענע
אף לאַטקעס פּיער-פלאַם,
פון גריבענעס, פון סמעטענע
פארגעסן לאַנג דעם טאָם.
ס'איז אַן אַבדיריק ביינערדיק,
כ'האַב זיך נאָך אים פארבענקט.
קיין כאַנעקע-געלֶט קיינער ניט
אונדו, כעוורעלֶיט, ניט שענקט.
דאָס לעמפל דאָס אכטרעריקע
ניט צינדט דעם טאטנס האנט.

די שטעטעלעך — צענעריקטע, —
ס'איז בירגערקריג אין לאנד.

נאָר ס'ברענגט אונדז, ינגלעך, פרייד א סאך
דער יאָמטעוו סיוויסני,
מיר שמעלצן אויסעט דריידעלעך
פון גלענדיקן בליי.

פון קויפן רויטארמיישע
(מיר וויסן גוט דעם קונץ).
די דריידעלעך זיך דרייען שיין —
ס'איז כאַנעקע בא אונדז!

מיין באַבע

- 7** יין באַבע מיט יאָרן געווען איז שוין זאט,
דאָס פּאַנעם אין טיפע קארבן.
עס האָט זי דער טויט ניט געשראָקן קימאט,
נאָר מערער פון אַלץ האָט זי מוירע געהאט
אין פרעמדע טאכריכים שטארבן.
- טיף אינעם קופערט — ס'איז זיכער דאָס אָרט —
אהינצו וועט קיינער גיט קריכן,
מיין אַלטינקע באַבע באהאלטן האָט דאָרט
מאדעפאראם פונעם ביליקסטן סאָרט —
אַנגעגרייט זיך אף טאכריכים.
- מיר זײַנען געוואקסן ברייטבייניק און הארט,
בא אונדז פֿלעגן בלישטשען די אויגן.
א נאקעטער אָרעם דעם גוואלדריס צעשפארט,
און ס'לויכטן ארויס, פארברוינט און פארדארט,
די שפיציקע עלנבויגנס.
- און ווען מיטן וועש געהאלטן האָט שמאַץ, —
א כארפע פאר מענטשן פאר פרעמדע, —
א זאָג טאָן דער מאמען עס פֿלעגט מיטאמאָץ

מיין באַבע מיט גוטסקייט אזויפיל אין קאַל:
— איך קיי דיר די סכּוירע אף העמדער. —

דאָס זינגער־מאשינדל עס שטעפט און עס שטעפט,
עס דרייט זיך דאָס רעדל דאָס גיכע...
דערפאר האָט די באַבע געלעבט און געלעבט,
ווייל זי האָט פאר אונדז פונעם קופערט געשלעפט
אף העמדלעך אירע טאכריכים.

אף דער פריזבע

7
א. אָט אף דער זעלבער פריזבע,
כ'ווייס מיט וויפל יאָר צוריק,
האָט מיין אַטע באַבע פּערדע
הענטשיקטעד מיר אויסגעשטריקט.

לעבן איר איד בין געזעסן,
כ'האָב די אייגעלעך געצייילט,
און זי האָט אזויפיל מיסעס
און געשיכטעס מיר דערצייילט.

פון א פאווע, פון א קיניג,
פון אן אויסגעטראכטער ערד,
וון עס לעבן מענטשן ריזן
מיט פאטלאטע שווארצע בערד;

פון א פייגעלע א יאָסעם,
וואָס געבליבן איז אליין,
און ס'פארגייען זיך די וועלדער
פון דעם עלנטן געוויין;

פון א וואסער-מיל אן אַטערא,
פון א יידישן פאָגראַם,

ווי עס האָט אין א געוויטער
זיך געטרונקען א פאראם.

נאָך און נאָך, און יעדע מינסע,
וואָס פאר מיר האָט דורכגעשוועבט, —
ווי זי וואָלט זי מיט די פּרענטלעך
אין די הענטשיקלעך פארוועבט.

און די הענטשיקלעך — סאכאקל
מיט איין פינגער און ניט מער:
פאָדעם וואָלענע צו קריגן
איז געוועזן זייער שווער.

נאָר עס האָבן אינעם פאָדעם
רויטע שטרײַפעלעך געברענט,
אז עס זאָל א גאנצן ווינטער
זײַן מיר ווארעם אין די הענט, —

ווען איך וועל צום ווינטן ברונעם
נאָך אן עמער וואסער גיין,
ווען די הרובע צו פארשמירן
וועט מען דארפן גראָבן לײם.

ווען אין א זאוויי כיוועל מוזן
אַפּשארן פון טיר דעם שניי,
אין די פּראַסטיקע פארנאכטן
געבן דער בעהיימע היי.

הײַנט די יינגלעך — ווען מיר פלעגן
גליטשן זיך פון הויכן בארג, —
מײַנע הענטשיקלעך זיי זײַנען
מיר געווען מעקאנע שטארק.

ס'איז די באַבע לאנג געשטאַרבן,
כ'זוייס מיט וויפל יאָר צוריק,
און די הענטשיקלעך געשטרעפטע
האַבן זיך שוין לאנג צעפליקט.

כ'שטיי אין פראַסט דאָ בא דער פריזבע,
וואָס ארײַן איז אין דער ערד,
פון דער טײערער דערמאַנונג
אפן הארצן ווארעם ווערט.

נאכן וואגן

הילצערנעם וואגן מיט מאַגערע סנאַפעס
געשדעפט האָט אן אַקס און פארמאטערט געסאַפּעט.
צאָב־צאָבע.

די אַבאָדעס גראָבן אין זאמד זיך ארײַנעט,
עס סקריפען די רעדער, ווי זיי וואָלטן טײַנען:
— שוין לאַנג ניט געשמירט די פארטריקנטע אַקסן,
אפילע קארטאָפּל וויל אויך דאָ ניט וואַקסן,
און אויסער קארטאָפּל, וואָס וועלן מיר עסן
אין אונדזער פארוואַרפענעם העק, אין פאַרעסיע?..
צאָב־צאָבע...

אַט טוט אָן א פניאַק זיך א שטינדער דער וואַגן, —
צו אונדז די פארטריקעניש ווער האָט פארטראַגן?
א גאנדז מיט א גוואלד האָט די פליגל פארבראַכן
און פליען געלאָזט זיך אריבער די מאַכן,
ווייל עפשער אף יענער זײַט פריפעט איז בעסער,
די גראָזן — דאָרט גרינער, די אַזערעס — גרעסער...
צאָב־צאָבע...

די זון — א צעגליטע אין הימל אין הויכן,
דער אַקס איז אינגאנצן ארויס פון די קויכעס.

א זודיקער שטויב האָט די פעלדער פארוויקלט,
דער אַנטרייבער אין א סאָלאַטיש היטל,
אין שיך אין יוכטאָווע, אין וועלכע, מיסטאָמע,
געקומען איז ער דאָ ניט לאַנג פון מילכאָמע.
ער שלעפט פאר די הערנער פאראקשנט, פארמאטערט
דעם אַקשישן קאַפּ מיט דער טונקעלער לאַטע.
צאָב-צאָבע...

די הערנער באַם אַקס זיינען שיינע, ווי צווייגן,
דעם דעמבענעם יאָך וויל ער נעבעך ניט ליינדן.
ער ווארפט מיטן קאַפּ, און די נאָזעכער טשמוכען,
עס האָט אים, מיסטאָמע, פארשמעקט מיט גערוכן
פון מעקענע ווייכער, פון בורעקעס פוילע,
א הילצערנעם צעבער א פוילן מיט פאַיע, —
א מייכל אַזא, וואָס איז שווער אים צו קריגן...
פון פאַזשניע דערטראַגט זיך א נאָגנדער גיגן.
צאָב-צאָבע...

מיט באַרוועסע פיסלעך דורך קויטיקע הויפן
האָב איך נאָך דעם וואָגן געלאָזן זיך לויפן,
געמאכט אַן א טשוואַק זיך א גוואלדריס פון הינטן,
עס בלאָזט מיר אריין אין די הייזלעך א ווינטל,
דער וואָגן איז הויך און ס'איז שווער צו דערלאנגען,
איך צופ פון די סנאָפעס די מאַגערע זאנגען,
א גאָלדענעם זאנג אף דער דלאַניע צעריבן,
די שטרוי האָט זיך ווייט אינעם ארבל פארקליבן.
כ'האָב כראַמטשען די טרוקענע קערנער גענומען, —
א וואָנץ פון א זאנג האָט פארשטאַכן מיין גומען...
צאָב-צאָבע...

פאר קאס נאָכן וואָגן איך האלט אין איין לויפן,
די שטעכיקע זאנגען איך פליק מיט די הויפנס,

א בייטש האָט פֿון הינטן דערלאנגט מיר א שמיץ, —
פונקט ווי ארנינגיין אין מיר וואָרט א בליץ...
צאָב־צאָבע...

ווער ווייסט, פֿון די שמיץ, וואָס כ'האַב קינדווייז באקומען,
פֿון זאנג, וואָס ביז בלוט האָט פארשטאָכן מיין גומען,
מיין ליד איז געקומען,
מיין פֿינג און מיין גאַב.
צאָב־צאָבע,
צאָב!..

דער בוים

דער בוים, וואָס ס'האָט אים נאָך פארפלאַנצט מיין טאטע,
איז אינדערקרום אריבער פֿלויט פארקראַכן.
בא אונדז אין הויף — דער שטאם דער סוקעוואטער,
די צווייגן מיט די פרוכטן — דאָרט באם שאַכן.

די הויט צערניס איך זיך, ווען אפן שטאם איך קלעטער, —
כאָטש עפעס וואָס פון אונדזער בוים געניסן,
נאָר אַלץ איז פריער שוין אראָפגעריסן,
אראָפגעטרייסלט אַלץ צוזאמען מיט די בלעטער.

פון אַט דער אוולע נעמט דאָס הארץ מיר נאָגן, —
פארוואָס איז אויסגעוואקסן אונדזער בוים א קרומער?
עס טרעפט, איך וואָלט אין האנט א האק גענומען
און גאָר אים פון דער ערד אראָפגעטראָגן!

נאָר טייקעף כ'טו אין זיך א קאָל דערהערן:
דו גיב א טראכט, פון וואָס דו טראכסט, בארעכנ!
די פֿלויטן וועט מען מוזן דאָך צעברעכן,
און דינע פרוכט וועט אויכעט דיר געהערן, —
ווייל, סאָפקאָלסאָף, דער מענטש וועט בעסער ווערן.

דער בלעכערשער האמער

דעם הייצערנעם בלעכערשן האמער
ניט אופהערן וועל איך צו ריימען.
דעם הייצערנעם בלעכערשן האמער —
מיין לויב און מיין הימן.

בא אים איז א דעמבענער קערפער —
א דעמב האָט דעם האמער געבאָרן,
דאָרט אונטער דער קאָרע דער טערפקער
געטראָגן אים הונדערטער יאָרן.

עס קאָנען זיין ייכעס זיין אלטן
דערווייזן פון בוים־שניט די קרייזן,
וואָס האָבן דעם האמער געהאלטן
אזוי ווי אין רייפן פון אייזן.

געקריצט האָט די זעג בא די זעגער,
און פּלוצעם אין וואַלד אזא גוואַלד ווערט, —
דאָס האָבן זיי פונקט אין דער רעגע
דעם גיבער אנידערגעוואַלגערט.

געהאקט האָבן נאָכדעם די העקער,
די העק אלץ געטריבן אין נאקן.

דער ווידערקאָל האָט אף די שטרעקעס
אָן אופהער געהילכט פונעם האקן.

צוביסלעך — אַלץ ווייטער און ווייטער,
און ביז אף דער וועלט דער געראמער
ארויס איז פון דעמב א באפרייטער
דער בלעכערשער הייצערנער האמער.

ערשט נאָכדעם דער זומער דער קלאָרער
געטריקנט, געהארטעוועט האָט אים.
און ס'האָט ארום אים זיך געפאַרעט
דער הובל, דער עגבער, די דלאָטע.

אז ברעכן ער זאָל זיך ניט קיינמאָל,
אזוי ווי דער דעמב אף זיין באַדן, —
איז האָט מען אין זודיקן בוים
דריי שאַ נאָכאנאנד אים געבאַדן.

ווען ער איז געקומען צום לעבן,
איז האָב איך אים, ווי א באקענטן,
די האנט מיינע פריינטלעך געגעבן,
און ער האָט דערלאנגט מיר זיין הענטל.

דעם הייצערנעם בלעכערשן האמער
ניט אופהערן וועל איך צו רימען.
נאָר איך וועל ניט זאָגן מיסטאמע,
אז ער איז געוועזן א דימענט.

ניט איין מאָל ער האָט מיר די פינגער
צעבלוטיקט, צעבראָכן די נעגל.
ניט איין מאָל, אז ער פלעגט מיך צווינגען
זיך מיען אין שניי און אין רעגן.

ניט איין מאָל איך האָב האַלדז־אויַן־נאַקן
געבראַכן פֿון קראַקוועס פֿון קרומע,
ניט איין מאָל א זעץ א געשמאַקן
האָב איך פֿונעם פֿייטער באַקומען.

ניט איין מאָל, געדאָדן מיט בלעכן,
פֿון דאָך־פענצטער פֿלעג איך זיך רוקן,
היינט פרעגט ניט, ווי מיר פֿלעגן ברעכן
די הענט און די פֿיס און דער רוקן.

נאָר ס'איז פֿונעם דעמבענעם גיבער
זיין האַרבקייט, זיין האַרטקייט, זיין גוורע
צו מיר, צו דעם מענטשן, אַריבער, —
געהאַרטעוועט אויכעט מײַן שורע.

עס איז דאָך אזא פאַרגעניגן —
און ס'טוט יעדן איינציקן פֿרייען,
ווען ס'שטייען די קינדערשע וויגן
באשיצטע פֿון רעגנס און שנייען.

א וואַרע דעם האַמער, א וואַרע!
די בלעכער א דרייפֿאַכע בענטשונג,
וואָס האַמערן אונטער די כמאַרעס
א דאך איבער קעפֿ פֿון די מענטשן.

דעם היצערנעם בלעכערשן האַמער
ניט אופֿהערן וועל איך צו רימען,
דעם היצערנעם בלעכערשן האַמער
מײַן לויב און מײַן הימן.

דער האנטערך

מיט האנאָע אָנגעהאָרעוועט זיך האָסטו,
דו טראָגסט די שווערע הענט אין דינע קעשענעס.
עס ווארט אף דיר אין שטוב דער קראַן דער מעשענער,
דאָס אָנגעהויבענע שטיק זייף דאָס פראָסטע.

דו האָסט פון זיך דאָס העמד אראָפּגעצויגן,
אונטערן שטראָם פארקראַכן א האלב־נאקעטער.
דאָס וואסער לעשט דיין לייב דאָס הייס־צעפלאַקערטע,
און פון דעם כיעס זשמורעסטו די אויגן.

דאָס דאָזיקע געפיל עס איז באקאנט אייך?
אזא מין גליק וואָלט זיך געווננטשן איטלעכער, —
ווען ס'קוקט אייך נאָך דאָס ווייב, אזא געמיטלעכע,
און האלט אן אָנגעגרייטן פרישן האנטערך.

איך האָב האַלט

איך בין א ליטוואק א געבאָרענער, —
דעריבער טאקע האָב איך האַלט,
די לוסטע ברויט זאָל זיין א קאָרענע,
דער יאש אין פֿאַש, ווי זויבער גאַרד.

אין סקאַווערדע די פעטע גריבענעס,
זיי זאָלן פּרעגלען זיך פאר פרייד,
קארטאָפֿל־לאַטקעס אָנגערעבענע,
וואָס עסן דארף מען הייסערהייט.

א שיסל אוגערקעס געזויערטע,
וואָס שמעקט מיט קנאָבל און מיט קראָפּ,
א קריגל קוואס — שוין אופגעיויערטער, —
פון אים פארדרייט זיך אוש דער קאָפּ.

איך זיך מיט מיניע פּריינט פארופענע,
וואָס שווינגן ניט, ווי שטומע פיש,
זיי זיינען אלע בעגילופענע
פון דעם „עכאים“ בא מיין טיש...

אפן קלויסטער

מאָרט אויס זיך:

א הימל פון בלויסטע דער בלויסטער
און אונטער דעם דאָזיקן הימל א קלויסטער.
און איבערן קלויסטער א וואָקנדל פלאטערט,
און אונטער דעם פיצעלע וואָקן — מיין טאטע.
ער דוכט זיך פון ווינטן, אזוי ווי א פויגל,
וואָס איז אפן ציילעם געקומען צו פלויגן.
און אונטן: אין שטויב, ווי אין וואפנע, דער ברוק איז.
עס גייען דעם קלויסטער פארביי פאָרשוקעס.
פארוואָקסן די קערק, ווי דער מאָך ווי דער גרויער
באוואקסט אינעם שאַטן דעם שטאם פון דער כוואָע.
עס סקריפען די טרוקענע לאַפטיעס פון ליפע,
און ס'דוכט, יעדער סקריפע היכט אָפּ, ווי אן איפע.
זיי כאפן א קוק אפן קלויסטער מיט ביטל, —
מע נעמט ניט אראָפּ דאָס פארוואניעטע היטל.
און זעלטן ווער ס'טוט דאָ א ציילעם זיך איבער...
עס שטייען אָן דעכער קימאט אלע שטיבער.

די שטרוי פון די דעכער — די שפיץ אָט די גראָבע —
האָט לאַנג אופגעגעסן די בידנע כוּדאַבע, —

ווייל שפעט קומט די וועסנע, און פרי קומט דער ווינטער,
עס וואקסן די בערגעלעך ערד אפן צווינטער.

די קינדער — זיי וויינען, די וויבער — זיי פלוצן, —
זיי שטופן די קינדער אין מויל זאטירוכע.

ניטאָ איז קיין זאָץ די פּאַטראַווע באַזאַצן,
א נאַגעלע שמאַץ — דעם אַקרייעץ באַשמאַצן.

דער ווינט אין די קוימענס פארגייט זיך אין בלאָזן,
ניט אנדערש, דער איבערשטער האָט זיי פאַרלאָזן.

אין שטויב, ווי אין וואפנע, דער שטיינערנער ברוק איז,
עס גייען דעם קלויסטער פארביי פאַרשוקעס.

און פלוצעם — דו זע נאָר, וואָס טוט זיך דאָרט אויבן?
זיי האָבן די קעפּ די פאַטראַטע פאַרהויבן.

צי איז עס דער יויזל ארויס פונעם וואָלקן
און איז אפן צייעעם ארוף דעם באַגאַלדטן?

פון אונטער די דלאַניעס זיי קוקן פאַרווונדערט,
עס בלענדט זיי די אויגן דער קופאַל דער רונדער.

נאָר ס'איז ניט דער יויזל, ס'איז לייבע דער בלעכער.
דו זע, ווי ער קלעטערט אלץ העכער און העכער!

אן עמערל פארב צו דעם גארטל פארבונדן,
די זון האָט די באַרשט זינע אונטערגעצונדן...

ווי האלט ער זיך דארטן? דו הער נאר א מײסע!
פון אונטן זיי שרײען אים: „לייבא, טרימײסא!“¹

און פאָרכטיק זיי ציילעמען זיך אפן טאטן,
און שמייכלענדיק, קראצט מען דעם קאָפּ דעם פאטלאטן.

...אף קלויסטערס געקלעטערט, אף באַטעמעדראָשים. —
מײן טאטע איז לאַנג אף דער וועלט ניטאָ שוין.

---

¹ לייבע, האלט זיך! (ווייטרוסיש).

מיין פעטער

דער פעטער כאים-שייע שרייבט א קארטל,
אין קאטערינגאסלאוו זיין טאכטער זיך געפינט,
ער ווארט אף איר און קאן זיך ניט דערווארטן.
די פען ער טונקט אין טינט, און טונקט און טונקט אין טינט...

דער טינט אזא געדיכטער און א ברוינער,
ווי פאליטור, עס שמעקט פון אים מיט ספירט.
דאס האט ער אים פון עפעלעך אזוינע
אין א רעפוע-פלעשעלע צעפירט.

זיין קאפ — צו דער צעראטע אנגעכויגן,
דאס סיווע בערדף שורשעט, ווי א בלאט.
די אויסגעבענקטע קורצזיכטיקע אויגן,
זיי טרערן זיך און זעען ניט קימאט.

אט האט ער פלוצעם גאר די שיין פארלארן,
ווי ס'ווארט זי טונקל קלעק-פאפיר פארווישט.
די לאנגע שורעס הייבן אן אראפצופארן
פונעם שמאלן קארטל אפן טיש.

דער פעטער איז שוין לאנג אין דער מעדינע,
וזהין ס'באווייזט זיך קיינמאל גיט די זון.
נאך איצט אף דער צעראטע קענסט געפינען
אן אלעף, צי א לאמעד, צי א נון.

דער דונער

קונציק אויסגעשניצטער בוים פון דיקט,
און איבער אים — א וואַלקנדל פון וואטע.
דער איילעם ווערט פון ענגשאפט אזש דערשטיקט, —
דאָס שפּילן מיר אין אונדזער קלוב טעאטער.
די ווייבער מיט די קינדער אף די הענט
פארנומען האָבן אלע בענק די ערשטע.
לענגויס די ניט געטינקעוועטע ווענט
צונויפגעפרעסטע, סאָפען שווער די בערשטער.
די שניידערלעך, זיי האָבן זיך פארכאפט
די נעענטערע ערטער נאָך פון פריער
און הייזליקער פון אדעמען געקלאפט,
ווען ס'פּלעגן די אנטראקטן זיך פארציען.
מיט באַעגאַלעס איז געוואָרן פול
דער גאנצער שמאַלער דורכגאנג בא דעם וואנט-פאס,
ווי ראָשעשאַנע אין דער אלטער שול
באם סאמע טיר, ווו ס'הענגט דער שווערער האנטפאס.
א גאנצע וועלט מיט יידן איז דאָ הי,
ניט צו געפינען איז א פלאץ א פרייען.

דער בעכער ארטשע האלט אף זיינע קני
דעם מאַגערן טאנדעטניק כאים־שייע.

א מאמע האָט דאָס מײַלכֿ מיט דער ברוסט
פארשטאַפּט א קינד, וואָס וויינט נאָך ניט, — באַצײַטנט.
טוט, כאסוועשאַדעם, עמעצער א הוסט,
איז נעמט מען שרײַען „שא“ פון אלע זײַטן.

די בליקן זײַנען צוגעשמידט אהין,
וון ס'האַבן די צוויי לײַדעכער צערוקט זיך.
דער בוים דער פלאטשיקער איז צופיל גרין,
פון הינטער אים דער שיינער כאַסן רוקט זיך.

אויך „זי“ קומט אָן. ער קוקט אף איר פארגאפט.
ער גיט א קוש זי מיט א שיינער מינע...
נאָר מיטאמאָ האָט מיט דער גאנצער קראפט
א זעץ געטאַן א דונער אף דער בינע.

אין בליצלאַמפּ מיט דעם קײַלעכדיקן קנױט
האַט אַנגעהויבן טוקן זיך דאָס פײַער.
דער אויַעם האָט דערשראַקן זיך אף טױט,
גענומען האָבן גלײַך די קינדער שרײַען...

די צײַט — זי גײט. עס לױפן טעג און נעכט.
אזױפיל וואסער איז שוין אָפּגערונען...
איך בין אַט דער, וואָס אין א בױגן בלעך
געטראסקעט האָט, — איך האָב געשפּילט דעם דונער.

געבאקטע קארטאָפּל

מיין ווייב האָט מיר אַף אָנבײַסן אָנגעבאקט קארטאָפּל,
געבאקטע האָב איד ניט געגעסן שוין א צײַט מיט יאָרן, —
פון זינט איד בין אן אײַגווינער א שטאַטישער געוואָרן.
איז הערט, וואָס איז אין יענעם אינדערפרי מיט מיר פארלאָפּן.
צום אלעמערשטן, כ'בין זיך מוידע, ניט געוויסט כ'האָב, אז
קארטאָפּל זאָל זיך באקן ניט אין פריסעק, נאָר אף גאז,
צווייטנס, וויל איד מעלדן, און עס זאָלן אלע וויסן,
אז ביכלאר א בולבע איז בא מיר דער בעסטער ביסן.
פון בולבע די געריכטן ניט אימשטאנד בין איד באמאָלן;
געקאכטע און געפרעגלטע, געשיילטע און אין שאָלן,
א טייגעכץ, א פאָרטשיקל (ס'איז גוט צו דעם א גריבענע),
מיט טויקעכצן געטויקטע, אף ריבײַזנס געריבענע,
און פאלשע פיש געפעפערטע מיט שאָלעכץ פון א ציבעלע,
די נעכטיקע — פון וועטשערע אף אָנבײַסן פארבליבענע.
ווער רעדט נאָך, ווען מע טוט אריין אהין א נאָגל שמאָלץ, —
איז דעמילט קען מען אָפגעבן פאר אַט דעם מײכל אלץ!
נאָר ס'איז א בולבע א געבאקטע אנדערש גאָר געשמאק...
מיין ווייב האָט מיר אף אָנבײַסן קארטאָפּל אָנגעבאקט.

איז ווי נאָר כ'האַב גענומען פונעם שיסל א קארטאָפּל,
עס זיינען באַלד פון מיינע פיס אנטראָפּן די פּאנטאָפּל,

און ווי גענומען כ'האַב אף איר, אזוי ווי ס'פירט זיך, באַזאָן, —
האַט טייקעף מיינ געמיטלעכע פיזשאַמע מיך פּאַרלאָזן.

און ניט געוואָרן איז דער טיש, די בענקלעך און די בעטן —
ווען כ'האַב גענומען צווישן דראַניעס קייקלעך זי און קנעטן.

די ווענט, ווי זיין וואָרטן פון וואַקס, זיי הייבן אָן זיך שמעלצן.
...איך ליג א באַרוועסער אין פעלד אף מיינ צעפליקטן פעלצער.

עס האָט זיך נאָך ניט גוט צעברענט דער אַוונטיקער שייטער,
די אויגן עסט דער שוואַרצער רויך. איך רוק זיך אָפּעט ווייטער.

די נאכט אין פעלד ארום די פּערד — דאָס רופט זיך אָן
„נאַטשנאַיע“.

דער מוידעל האָט באהאַרטן זיך צעווישן וואַקנס בלויע.

א פויגל האָט אין ווייטן וואַלד גענומען הילכיק שרייען.
די פּערד האָבן זיך אַנגעשפיצט — די קעפּ געווענדט צום פּייער.

צונויפגעטויליעטע אזוי, פּאַרטייעטע, מיר ליגן,
ביזוואנען ס'האַט דער פויגל זיך צו זאט ניט אַנגעשריגן.

נאָר אַט האָט זיך א הירזשעריי א האַפּערדיקס צעטראַגן, —
דאָס האָט א לאַשעק אַנגעזאָגט, אז באַלד וועט נעמען טאַגן.

דער שייטער האָט שוין לאנג דערברענט, מיר ליגן און מיר שווייגן.
א בולבע א געבאקטע כ'שאר מיט א פּאַרסמאליעט צווייגל...

און מיטאַמאָל מיינ ראַכלס קאַל: „דו עסט דאָך גאַרנישט, זיאמע!“
...אווו איך בין אַט ערשט געווען — זי ווייסט דאָך ניט מיטאַמע...

די סלאווישע ווערטער

י סלאווישע ווערטער אין יידישן קאָשן —
איך פיל זייער קרעפטיקן טאם אפן גומען.
אָן זיי וואָרט די ראבינע ווערן פארלאָשן,
דער וואָלקן אין אָזערע וואָרט ניט געשווומען,
און דער סאָלאוויי אין די סעדער וואָרט שטומען,
אָן זיי, אָן די ווערטער, בא מיר אינעם קאָשן.

ווי וואָרט אָן די ווערטער אריין אין מיין שורע
דער ווינט, וואָס שוהייעט אָן אופהער אין לאָזע,
די סומנע פארנאכטן, די הימלען די כמורע,
דאָס ליכטיקע פלאטערן פון דער בעריאָזע,
דאָס פליעסקען פון טייך אין די אופגאנגען ראָזע
ווי וואָרט אָן די ווערטער אריין אין מיין שורע?

ווי וואָרט אָן די ווערטער דער פערז מינער שמעקן
מיט טערפקן פאָלין פונעם סטעפ פונעם ברייטן,
מיט שאַפענעם פעליץ אין פארסמאליעטע פלעקן,
מיט זייערן באַרשטש אין טשוהונטיק געגרייטן,
מיט שאַרפֿקייט פון דזעגעכץ און זיסקייט פון קווייטן,
ווי וואָרט אָן די ווערטער דער פערז מינער שמעקן?

ווי וואָרט איך געקאָנט אָן די סלאווישע ווערטער,
וואָס איינגעזאפט כ'האָב מיט דער מילך פון מיין מאמען,
א זאָג טאָן צו דער, וואָס זי איז מיין באשערטע,
מיט וועלכער מיר גייען פיל יאָרן צוזאמען:
„מיין דושעניו־סערצע, הער אויסעט דיין זיאמען“, —
ווי וואָרט איך געזאָגט אָן די דאָזיקע ווערטער?

די סלאווישע ווערטער אין יידישן ראָשן —
זיי זיינען ווי שטענדיקע טוישוים געקומען.
מיט זיי האָט מיין זיידע געזייט און געדראָשן,
און ציגל געקנאָטן, און וואפנע געלאָשן.
ער האָט ניט געבאָרגט זיי, ער האָט זיי גענומען,
מיט בלוטיקער פראצע געצאָלט, מיט מעזומען.
די פריינטשאפט פון פעלקער, זי ליגט אין מיין ראָשן.

דער טאטע צוגאסט באם זון

די זינט פארטאָג אין איינע יאָרן
מיט מיין טאטן כ'בין געוואָרן.

אַפצומערקן אָט די דאטע —
איז באנאכט אריין דער טאטע.

אַנגעזענט די עלנבויגנס
אָן דעם טיש דעם פּינגעדעקטן,
זיצט ער טיף דעם קאַפּ געבויגן
אין זיין ראַק דעם אויסגערעקטן.

— דו ביסט, — פרעגט ער, — טאקע זיאמע? —
און ער קוקט מיר גלייך אין פאַנעם, —
ווען דו זאָגסט מיר ניט, מיסטאמע,
כ'וואָרט דיך קיינמאָל ניט דערקאַנען.

— דו געדענקסט, מע האָט אין כ'ידער
אַנגעבראַכן דיר די ביינער —
האָסט געגעבן זיך אַ נ'ידער,
אז דו וועסט אהין ניט גיין מער?

— אויסגעזוכט האָסט טויזנט טרוצים,
און געוויינט האָסט, ווי אַ ביבער —
...נאָר ער טוט אַ כאַפּ זיך פּלוצעם,
און ער שלאָגט אַיין זיך איבער:

— זע נאָר! — און זיין בליק מיד בויערט. —
זיאַמקע, ביסט פון מיר דאָך גרויער!

— איך וואָלט שווערן, אַז ערשט נעכטן
כ'האַב דיך טורבאראַן געטראָגן...
און די פינגער נעמט פאַרפּלעכטן,
שטיַערהייט ער טוט מיר זאָגן:

— גיב אַ קוק נאָר, סאַראַ קנייטשן
האַבן טיף צעקאַרבת דיין שטערן. —
און באַ אים עס זינגען גרייט שוין
טאָן אַ פאַל צוויי שווערע טרערן.

— האָר האָסטו געהאַט — אַ קוטשמע,
ווי מיט פּעך אדורכגעפּעכטע.
שוין זשע קומט דיר אויס זיך מוטשען,
ווייץ דיין אַרבעט איז אַ שלעכטע?

— עפּשער טאַקע איז דאָס שרייבן
ניט פאַר בלעכערישע פינגער?
ווען דו וואָסט אַ בלעכער בלויבן,
וואָסט, מיר דוכט, געווען דיר גרינגער.

— קלאַפּסט זיך מיטן האַמער אויבן,
און דו פּוגעוועסט די פּוגעס,

קיינעם דארפסטו דאָרט ניט לויבן —
ניט די טיפשים, ניט די קלוגע.

— אף די דעכער די צעהעלטע
ווערט מען, זון מײנער, גענעזן.
זעסט דאָך אויס פון מיר איצט עלטער,
ווי מײן טאטע וואָסט געוועזן!

— ביסט אוועק אף דער מילכאַמע
און געווען אין סאמע פײער.
וויפֿל זײנען שוין ניטאָ מער
די, וואָס זײנען שטארק אונדז טײער.

— וויפֿל שטעטעלעך צעשלאָגן,
ווי די זאנגען, אויסגעדראָשן.
דיין בענאַק, געהערט כ׳האַב זאָגן,
רעדט ניט מער אף אונדזער לאָשן.

— כ׳ווייס, דו האָסט זיך אָנגעליטן,
ס׳איז אַ סאך פון דעם צו ריידן.
דו האָסט אויך ניט אויסגעמיטן
יענע נאַכמילכאַמע־ליידן.

— טראכסט נאָך לאנג דעם פאָדעם וועבן
פון די יידישע געזאנגען?
זע, זאָסט מיך אריבערלעבן, —
איך בין דאָך ניט ווייט דערגאנגען.

— זאָל גענוג שוין זײן צו ברייען,
ס׳נעמט שוין טאָגן דער אינדרויסן.

בו, מיין זון, זאל זיין לעכאם! —
ס'קלינגט א קויסע אן א קויסע.

און דער טאטע גלייך ארויס אינ...

אָנגעלענט די עלנבויגנט
אָן דעם טיש — איך זיך פארמאטערט,
טיף דעם קאָפּ אראָפגעבויגן,
ווי געזעסן איז מיין טאטע.

די באלאדע וועגן יאנטל דעם שמיד און זיין געזעל

די קונויע בא יאנטלען איז שטענדיק געפאקט
ניט מאכמעס זי שטייט אף סקריהאלאווער טראקט,
מיט וועלכן עס קומען אין שטעטל אהער
א וואָלאַסט מיט פויערים, עפשער נאָך מער.
מע פאָרט אפן מארק, מע פאָרט פונעם מארק,
ניט שטארק בעגידופן, און אַפטמאַל — גאנץ שטארק,
צום שוסטער מע פאָרט, צום בלעכער מע פאָרט —
פארלאטען די שטיוול, פארלייטן א קוואַרט.
צום סטעלמאך מע קומט, צום רימער מע גייט,
נאָך זאָץ און נאָך שוועבעלעך גייט מען אין קלייט.
פון שטעטל ארויס — אין שטעטל אריין —
די דערפער פאַלעסיער, געזונט זאָלן זיין, —
זיי גיבן פארנאָסע און יעטווידער זאך
די יידן די פראַסטע פון יעטווידער פאך.
און יעדער, וואָס פאָרט דאָ פארביי מיט א פערד,
צו יאָנטלען דעם שמיד די האַלאַבליעס פארקערט.

און יעדער, וואָס גייט מיטן טראַקט דאָ צופּוס,
צו יאָנטלען אין קוּזניע אַרײַנגיין ער מוז.

ניט מאַכמעס ס'איז יאָנטל דער איינציקער דאָ,
ניט מאַכמעס כּוּץ אים איז קיין שמידן ניטאָ.

אזוינע, ווי יאָנטל, איז פּוֹל דאָ געפּאָקט
און דאָפּקע לענגויס דעם סקריהאַלאָווער טראַקט.

זיי שטייען, ווי יאָנטל, באַם פּייער צעהיצט,
מיט פּונקען, ווי גאַלדענע רענדלעך, מע שפּריצט.

די רימענע פּאַרטעכער — האַרטע, ווי בלעך,
זיי זיינען געדובעט מיט פּייער און פעך.

זיי זיינען, ווי פּאַנצערס אָף האַריקע בריסט,
א בייסיקער שווייס פּוֹן די לייבער זיך גיסט.

די בלאָזזעק — זיי עטעמען טיף מיט א כּראָפּ,
עס פּליען די האַמערס אַרום און אַראָפּ.

איין האַמער מאַכט „דוין“, און דער צווייטער מאַכט „אוך“,
ס'גייט דורך פּונעם „אוך“ דורכן אייזן א סקרוך.

די שכיינישע דערפּלעך דער ווידערקאַל וועקט.
דאָ קאָוועט מען אַקסן, מע האַרטעוועט העק,

און לעמעכעס בייגט מען דאָ אויס פּוֹן איין שטיק,
און פּאַדקעוועס לעשט מען דאָ אָפּ מיט א „פּשיק“.

דאָ שמידט מען דיר אונטער א פּערד אפּן שטעל,
און אלץ, וואָס עס ווערט דאָ געשמידט, איז ראיעל.

דעם שטאַל און דעם אייזן דעם בעסטן מע גיט, —
נאָר פּאַרט אין דער קוּזניע צו יאָנטלען עס ציט.

— ניט מאכמעס בא יאַנטלען איז העלפט פון דער פריני, —
פארקערט גאַר, מע קלאַגט זיך, אז יאַנטל בארייטט.

— ניט מאכמעס בא יאַנטלען מע ווארט ניט קיין סאך, —
פארקערט גאַר, מע ווארט פון באגינען ביז נאכט.

— ניט מאכמעס ס'איז יאַנטל א קאָוואַל א גוואר, —
פארקערט גאַר, דאָס ייִדעלע דאר איז און קוואר
און רופן מע רופט אים „אַבדירעק“ דערפאר.

און האָבן ער האָט ניט קיין גאַלדענע הענט,
ניט שטענדיק זיין האָרען ווי ס'דארף צו זיין ברענט.

ניט שטענדיק זיין שוואַרען איז פונקט צו דער מאַס,
ניט שטענדיק זיין בלאָזאק ווי ס'דארף צו זיין בלאָזט.

ניט שטענדיק זיין מעסער ווי ס'דארף צו זיין שאַרף,
פארהארטעווען זאָל ער א האק ווי מע דארף.

נאָר פאָרט אין דער קוזניע צו יאַנטלען עס ציט,
עס ציט, קען מען זאָגן, ווי מיט א מאַגניט.

און ניט אזוי יאַנטלען זיי זינען גאַר אויסק,
— ווי דעם, ווער עס קלאפט מיטן האַמער דעם גרויסק, —

דעם מאַלאַטאַבאַיעץ, וואָס ארבעט בא אים,
וואָס האָט א באַסאָווע, א היכיקע שטים.

וואָס טוט נאָר א זאָג עפעס אָדער א לאך,
איז פונקט ווי אין וואַלד וואַלט א סאַסנע געקראכט.

צוויי קעלבערנע פעל פונעם קאַפּ ביון עק
איז אים אף זיין לעדערנעם פארטעך אוועק.

דער פודיקער האמער — זיין וואָג איז קוראנט,
איז, דאכט זיך, א פעדער בא אים אין דער האנט.

דער הויכער קאָפּ האָר, ווי א קופּע מיט סכאך
דערלאנגט צו דער באַקע פון אונטערן דאך.

דאָס פאָנעם איז ברוין, ווי א קופּערנער הליאק,
פון וועלכן עס גיסט זיך א דאכן געשמאק...

...ס'טוט יאָנטר דאָס ציגענע בערדל פארניסן,
פארקלערט זיך און צופט פון אים שאַלעכצלעך אייזן,

און שמייכלט דערביי מיט אזא מין סאַרט שמייכל,
ווי איינער, וואָס זאָגט: ניט אין קראפט איז דער סייכל.

כאָטש ס'פרייט אים, וואָס ס'איז דער געזעל אזא גוואר,
ער אכלט פאר דרייען, ער איז ניט קיין נאר,
און שימשן-האגיבער מע רופט אים דערפאר.

אַט גיט ער דעם האמער ארוף א פארוואָרף, —
א ניכפע טוט נעמען דעם גאנצענעם דאָרף.

אַט גיט ער דעם האמער א דאָן אף אראָפּ, —
הייבט אָן בא א וואָדאָסט זיך דרייען דער קאָפּ.

ארוף און אראָפּ, אראָפּ און ארוף —
א דעמב אפן ווינט — אזוי וויגט זיך דער גוף.

מיט אָפענע מיידער מע שטייט און מע גאפט, —
אַט דאָס איז א קראפט, שוין איינמאָל א קראפט!

אַט דאָס איז א גוורע, מאט טוואָיו ליכא!
ער, יאָנטעליכא, און, יאָנטעליכא!

— און שעלמיש מע שמייכלט. מע קראצט זיך דאָס ליב, —
— ווי ספראוועט זיך יאָנטל אליין מיט זיין ווייב?..

נאָר גאָט האָט דעם טראכט בא דעם ווייבל פארמאכט,
און ס'טוט זיך ניט ווילנדיק יעדן א טראכט:

דערפאר איז איר מוטערשער קויעך, קען זיין,
ארזן אין דער בראַנע, אין אקער ארזן.

מע זאָגט, אז דעם אייזן, וואָס זי האָט געגלייט,
וואָס זי האָט צוזאמען מיט יאָנטלעך געשמידט,

בארירט נאָר דעם טרוקענעם טראכט פון דער ערד,
איז טייקעף די ערד מעוברעסדיק ווערט...

...דערפאר איז בא יאָנטלעך די קוזניע געפאקט,
ניט מאכמעס זי שטייט אף סקריהאלאָווער טראקט,

מיט וועלכן עס פאָרן אין שטעטל אהער
א וואָלאָסט מיט פויערים, עפשער נאָך מער.

א געשלעג

אף טויט מיר האבן זיך צעשלאָגן ביידע...
כ'געדענק שוין ניט, ווער איז געווען דאן שולדיק
אין דעם געשלעג. נאָר גוט, ווי איצט, געדענק איך,
דעם באַרנבוים דעם זאַקן, זיין צעצווייטן
און אויסגעדרייטן שטאם אין טיפע קארבן,
דעם כאַלעל, ווו דער שטאם געווען צעצווייט איז, —
עס וואָרטן פויגלען פריי געקענט דאָרט לעבן,
נאָר פול געווען די לאַך מיט בלעטער פוילע.
די צווייגן, ווי מע וואָרט זיי אויסגעלאַנקען.
עס פלעגן פלאַקנס זיך אף זיי פארהאלטן,
די פלאַקנס, וואָס ארוף מיר פלעגן וואַרפן, —
די באַרעלעך די גרינע זאַלן פאלן.

מיר פלעגן אַנשטאַפן זיך פולע בוזעמס
מיט באַרעלעך, און נאָכדעם אפן בוידעם
אין פרישן היי באהאלטן זיי צו „הנילען“.
א צוויי־דרײַ וואַכן, און זיי ווערן ברוינע
און אפן טאם מעכנידיק־געשמאַקע,
ווי ראַזשינקעס מיט פלוימען, ווען אייניגעם
מע וואָרט צונויפגעמישט די ביידע טאמען.

מיט גרויס האנאָע פּלעגן מיר זיי עסן
און גראדע — מיט אַ פּוסטע ברויט אַ שוואַרצער.

די באַרעלעך — שוין לאַנג אַראַפּגעשלאָגן...
נאָר סאַמע אויבן אַף דער קרוין דער ברייטער
געהאַנגען זינען עטלעכע — אַ זייכער
פון יענעם שיינעם זומער, וואָס פאַרפּלויגן
איז אַף די שטייַע פּליגלעך פון די בושעס
און האָט געלאָזן אונדז אַ מאַדנע בענקשאַפט...

די זון האָט זיך אינגאַנצן שוין פאַרקויקלט
אהינטער דעם סאַסנאַוו וואַלד דעם ווינטן,
אַ רויטער פּאַס איז נאָר פון איר פאַרבליבן,
ווען רייטנדיק מיר זינען אַנגעקומען
(די פּערד, זיי זינען זיט-באַ-זיט געגאַנגען)
צום באַרנבוים, וואָס איז אליין געשטאַנען
אין מיטן פּעלד, ווי זיין וואָלט ער אַ שוימער
פון רעגנס האַרבסטקע און בייזע ווינטן,
וואָס וועלן נעמען גיסן דאָ און בלאָזן...

און אונטער אַט דעם באַרנבוים דעם הוילן,
אזוי ווי אונטער שיטערלעכע קראָקוועס,
אַף די צונויפגעדרייטע געלע בלעטער
מיר האָבן טייקעף אויסגעשפּרייט די פּעלצלעך,
וואָס האָבן פּריער אונדז געדינט ווי זאַטלעך
און איצט — זיי וועלן זיין אונדז אַ געלעגער.

די פּערד — אַ ווייס איז איינס, אַ שוואַרצס — דאָס צווייטע,
נאָר מיט אַ ווייסער פּליאַמע אפן שטערן, —
מיר האָבן גלייך פאַרפענטעט און געלאָזן

זיך פיטערן אין טונקלעניש, וואָס האָט זיך
אראָפּגענידערט אף דעם פעלד דעם ברייטן,
אף וועלכן ס'איז געדיכט געוואָקסן הריקע,
וואָס ערשט ניט לאַנג מע האָט אראָפּגעשניטן,
און איצטער איז געוואָרן דאָ א פּאָזשניע.

עס האָט זיך אפן האַלדז פון פערד פון ווייטן
א באַלאַבאָן — א גלאַק אזא געבאַמבלט, —
קעדיי מיר זאָלן נאָכן קלינגען הערן,
צי ס'זיינען ניט די פערד צו ווייט פארקראַכן
און כאַסוועשאַלעם ניט אריין אין העזעק.

עס רעדט זיך נאָר אזוי, אז „נאָכן קלינגען“.
א באַלאַבאָן — ער קלינגט ניט, ווי א גלעקל,
וואָס איז פון ריינעם געלן מעש געגאַסן,
און הענגט אונטער דער דוהע אף א רינגל,
ווען מאַכן מאַכסט באַנאכט א ווייטע יאָדע —
דאָס גלעקעלע פארטרייבט דעם סומנעם אומעט.
א באַלאַבאָן — ער קלינגט גאָר ניט, ער קלאַפט נאָר,
ווייל מאַכן מאַכט מען אים פון בלעך פון גראַבן,
ער זאָל ניט ווי א הייזעריקער כריפען —
פאָרגיסט מען אים די נעט מיט רויטן קופער
„פריפּאַי“ — אזוי-אַ רופט ער זיך, דער קופער).
דאָס צינגל שמידט מען פון א פּראַסטן פּרענטל —
פון אויבן דינער, אונטן מאַכט מען גרעבער,
אף אַט אזעלכע פּיינע באַלאַבאָנעס
דער בלעכער לייבע איז געווען א מייסטער.

אז כ'האָב שוין יאָ דערמאָנט דעם בלעכער לייבע, —
איז ווילט זיך מיר א רעגעלע פארהאלטן
דעם גראַדן גאַנג פון אַט דער עצעם מייסע
און עטוואָס אָן א זייט פון וועג אראָפּגיין.

ווייל צוליב וואס דאס איינען זיך, איך פרעג אייך?
די מיסע וועט אין ערגעץ ניט אנטלויפן,
איך וועל זי ערלעך ביזן סאך דערציילן.

ווער האט פון אייך אמאל געהערט דעם האָרן
פון א פאלעסיער פאסטעכל, מיט וועלכן
צונויפרופן ער פלעגט אינעם באגינען
די סטאדע אף ארויסטרייבן צו פאשען?
דער האָרן האט אזוי געשמאק געזונגען...
ער איז געווען געמאכט פון בלעך פון ווייסן,
וואס האט געלויכטן, פונקט ווי ס'לויכט א שפיגל,
ווען אף דער זון אים אַנשטעלן פאלט אייך דיר.
מיט צין געוועזן איז פארלייט דאס העלדזל,
וואס האלטן פלעגט דער פאסטעך בא די ליפן.

פאר די פאלעסיער פאסטעכער די האָרנס
האט אויך געמיסטערעוועט דער בלעכער לייבע.

ער פלעגט אויך מאכן קענדלעך אף צו טרינקען,
פירקאנטיקע מאניערקעס און קאזאנען,
פאריכטן שלעסער, סאמאואארן ווייסן,
באַטעמעדראָשים דעקן, פארבן קלויסטערס, —
דער בלעכער לייבע איז געווען מיין טאטע.

צו יענער צייט, ווען דער געשלעג געשען איז,
איז אין דער ערד די בלעכער'י געלעגן.
עס זיינען הונגעריק געווען די דערפער,
אן ברויט, אן זאלץ געזעסן איז דאס שטעטל,
צעראבעוועט, דערשראָקן און צעבראָכן —
עס האט זיך ערשט דער בירגערקריג פארענדיקט.

אהינטער שטעטל לעבן דער ציגעלניע
כ'האב א פארבלאָנדזשעט פערד פארנאכט געפונען.

„מאשיעכס פערד“ — א נאָמען אים געגעבן, —
 עס איז געוועזן מיט א פעל א ווייסער,
 זיין רוקן שארף געווען איז, ווי א מעסער,
 די זייטן — אינגעפאלענע, די ריפן —
 ווי פון א בויד די טאָרטשענדיקע רייפן,
 א בויד — אין וועלכער ס'שלעפן זיך ציגיינער
 מיט יורעוויטשער טראקט צו אונדז אין שטעטל.
 און אף דעם זאָד דעם שרעקלעך אויסגעדארטן
 איז, ווי מיט מאָך, געווען ארומגעוואַקסן
 א טונקעלע טאווראָ — אזא מין צייכן
 אן אויסגעברענטער מיט א הייסן אייזן.
 א טייל א רויטגווארדיינישע מיסטאָמע
 האָט אָט דאָס פערד אינמיטן וועג געלאָזן,
 ווייל ס'האָבן אים די פיס מער ניט געהאלטן.

איך האָב באשלאָסן — א וואָזאק כ'וועל ווערן,
 פון וואָלד קיין מאָזיר וועל איך קלעצער פירן,
 מיט דעם כ'וועל העלפן שלעפן די הויצאָע.
 מע דארף נאָר די באשעפעניש אטכניען —
 איך וועל זי דורך די נעכט אף פאשע פירן.

ווען ס'האָט די נאכט פארמעקט דעם וואָלד דעם ווייטן
 און ס'איז די טונקלקייט געדיכט געוואָרן,
 צעלייגט, ווי ס'פירט זיך, האָבן מיר א שייטער, —
 אין יאָדע-וועלדל צווייגן אָנגעבראָכן.
 פארשטאָכן האָבן זיך די גרינע נאָדלען
 אין די געדיכטע קנויפן רויך די שווארצע,
 קעדיי ארויסצורייסן זיך פון דאָרטן
 מיט קנאקנדיקע צינגעלעך פון פייער,
 מיט טאנצנדיקע פונקען, וואָס זיי האָבן
 ארופצו צו דעם בארנבוים געשפרונגען.

גוט איינקוקן דו פרוווסט זיך אין דער כאשכעס, —
נאָר כּוֹץ דעם שייטער און א שטיקל הימל
איבערן בארנבוים און גייענדיקע וואַלקנס
מער זעסטו גאַרנישט. הערן הערסטו גאַרנישט.
פון צייט צו צייט — פון באַלאַבאַן דאָס קלאַפן
כאפסט און נאָר מיטן אַנגעשפיצטן אויער.

כ'געדענק איצט ניט גענוי, ווי כ'האַב געזאָגט שוין,
ווער איז געווען אין דעם געשעעג דאן שוודיק.
צי עפשער שוודיק איז געווען גאָר יענע,
וואָס כ'האַב צום ערשטן מאָל באַם האַנט גענומען,
אז קיינער זאָל, כאַלדע, ניט באַמערקן
(ס'איז מיר דאָס יאָר דאָס פּופצנטע געגאַנגען),
און איר א זאָג געטאָן א וואָרט אזא מין,
נאָך וועלכן כ'בין געבליבן אַן אַטעם,
פון וועלכן ס'האַט דער קאַפּ אירער גענומען
זיך דריקן שטאַרקער, שטאַרקער צו מין אַקסל.
פאַר גליק בין איך געשפרונגען, ווי א לאַשעק,
וואָס איז פאַרקראַכן כ'ווייס ווהין אין העזעק
און אַנגעגעסן זיך מיט צווייט פון הריקע...
דאָס דיכטיקע געפיל פון ערשטער דיבעז!..

און ער, מיט וועמען כ'בין אין פעלד געלעגן,
אַט דאָ אונטערן בארנבוים באַם שייטער,
געהאַלטן האָט די גאַנצע צייט אין ריידן,
קעדיי עס זאָל אונדז אומעטיק ניט ווערן,
ניט שרעקן זאָלן אונדז די לאַנגע שאַטנס,
וואָס זיינען אפן בארנבוים געקראַכן.

ער האָט דערציילט פאַרשיידענע געשיכטעס,
מער עמעסע, נאָך מערער — אויסגעטראַכטע:

פון קאטערינשטיקעס און פון ציגיינער,
פון בעטדער, פרינצן און פון מעכאשייפעס.
ער איז באם שניטער אף די קני געשטאנען
און מיט א צווייגעזע געשארט די קוידן.
זיין פאנעם איז געוועזן ווי פון קופער.

דעם קאפ כ'האב אָנגעשפארט אף ביידע דלאַניעס.
געלעגן כ'בין אנטקעגן אים. פארכידעשט
זיך אינגעהערט — קיין וואָרט ניט דורכגעלאָזן
(ער איז געווען מיט מיר אין איינע יאָרן).

אַט נעמט ער די פאַטי־יצע זיך קראַצן,
און, ווי א פערד, געטאָן א דריבנעם הירזשע —
ווי ס'וואָלט אין אויער מיר אריין א דונער —
איך האָב דערהערט א וואָרט אזא פאסקודנעם
אף דער, נאָך וועמען ס'האָט מיין האַרץ געכלאַנעט...

...כ'האָב פריער מיט די פויסטן אים געשלאָגן,
געקאטעוועט דערנאָכדעם מיטן צינמל,
און ווידער מיט די פויסטן זיך געוואָרפן,
מיר האָבן זיך געקאטשעט אינעם פריסעק.
ס'איז קיינער אף דער וועלט דאָ ניט געוועזן,
וואָס ער זאָל אונדז פאנאנדערנעמען קענען...

ארויסגעריסן זיך פון זיינע אַרעמס
און טרייסלען כ'האָב דעם באַרנבוים גענומען,
עס פאלט אראָפּ א פלאַקן, און איך כאַפּ אים
און לאָז זיך אָן אן אַטעם מיט רעציקע
צום צווייטן פערד, וואָס אָן דעם באַלאַבאָן איז, —
ווייל אויך זיין פערד געוואָלט כ'האָב צעקאליעטשען...

נאָר ס'האַבן זיך די הענט אראָפּגעלאָזן,
דער פּלאַקן איז פון זיי ארויסגעפאלן,
ווען כ'האַב דערזען אהינטער בוים אין שאַטן
די פּערד. זיי זינען איינס קעגן דעם צווייטן
געשטאנען און געגלעט זיך מיט די העלדזער...

אזויפיל יאָרן זינען שוין אריבער,
א סאך אינעם זיקאַרן ווערט פארלאָשן,
נאָר פריש ביז איצטער איז אין מיר פארבליבן
אַט יענץ געפיל דאָס זויבערע און גוטע,
וואָס האָט אינגאנצן מיך ארומגענומען.
א מידער אף דער ערד בין איך געפאלן —
כ'האַב מיטן קאָפּ פארנורעט זיך אין פעלצל
און, ווי א פיטשינקער, גענומען וויינען...

דער בארנבוים געפאַכט האָט מיט די צווייגן,
דורך וועלכע ס'האַט געזיפט זיך דער באגינען.

די מאכטוויקע

קאָזמאָן אָף דער וועלט כוועל זיך טויקען. —
קייַן סאך איז שוין מיר ניט געבליבן.
געדענקען וועל איך די מאכטוויקע,
וואָס איז גאָך דערווייַל ניט באשריבן.

... אָט זע איך דאָס געסל דאָס פוסטע,
די קלאַדקע אין קויט איז פארשווומען,
די שיד אונטער פאכווע גענומען,
איך טראָג זיך צו בערל דעם שוסטער.

פארסאָפעט איך קלאַפ מיט דער קריאמקע,
די טיר, ווי פארשפארט מיט א שליסל.
— וואָס האַסטו צעטראַשקעט זיך, זשאַמקע?
דעם צינגל הייב אונטער א ביסל. —

כ׳גיי איבער די שוועל מיט א הינקען,
אריין פונעם דרויסן דעם קאַלטן,
די פיס אין דער מאמעס רומינקעס
איך ווייס ניט, ווי זאָל איך באהאַלטן.

באם ווארשטאט — א נידעריק קעסטל —
זיצט בערר דער שוסטער געבויגן.
ער נעמט מיט די אויגן מיך מעסטן,
און כיטרע זיי שמייכלען, די אויגן.

נאך גוט, וואס די יינגלעך, זיי האבן
אין ווייבערשע שייך ניט באמערקט מיך...
איך וואלט זיך פאר כארפע באגראבן,
ווי וואלט איך אהיים גאר געקערט זיך?

עס האט מיך א שווייס אוש באשלאגן
(מיט ווארעמער בענקשאפט כ'דערמאן עס...),
— דו האסט מיר געבראכט שאלאכמאנעס?
וואס שווייגסטו? דו ווילסט עפעס זאגן?

זיין העמערר טוט מער ניט קלאפן,
אין זויר בלייבט א פלעקעלע שטעקן,
ער נעמט מיינע שיכלעך באטאפן,
צעבינדט פון די שנירלעך די עקן.

— מע דארף, — זאגט ער, — נעזלעך דיר מאכן.
איך רייסטו! איך, ווערט ביסטו ריטער! —
און הייזעריק הייבט ער אן לאכן,
דאס געלינקע בערדעלע ציטערט.

— גענוג שוין קאטאוועס צו טרייבן!
דו ווילסט, אז דאס קינד זאל אנטרויפן! —
נעמט שרייען אף בערלען זיין ווייבל
און בארעלעך גיט מיר א הויפן.

איך זען אפן באנק זיך אנידער,
צעשפיליע דעם קאלנער פון רעקל,

ס'נעמט קלאפן דאָס העמערל ווידער:
א זעץ — און עס ווערט ניט קיין פלעקל.
א זעץ — און עס ווערט ניט קיין פלעקל.

דאָס בערדל באַם שוסטער — צעשוּיבערט,
ער טוט בעכיפאָזן א קראַץ עס...
...מיך האָט נאָך פון קינדווייז באַצויבערט
די שיינקייט פון מענטשעכער פראַצע.

כ'פלעג גאַנצענע טעג אָן א גוזמע
זיך דרייען צעווישן די רימער.
ארוםדויפן איבער די קוזניעס,
און גיי זיי א בעריע געפין מיך!

אין שאַבן די מעזדרע פון פעלצן,
אין שמידן די קופערנע בעקן,
אין לייטן, אין פייגן, אין שמעלצן
מיר פלעגן זיך וועלטן אנטדעקן.

פון שרויפסטאק דער קרעפטיקער קלאַמער,
דער דראַנג פון די הענט די צעהיצטע,
די פונקען, די קלעפ פון די האַמערס —
זיי זיינען מיין רייכטום נאָך איצטער.

אין שנין פון דעם טאָג פון דעם בלאַסן
כ'באַטראַכט יעדער זאך דאָ באַזונדער,
א באַרעלע קיי איך געלאַסן,
איך זייץ, און איך קוק, און מיך ווונדערט:

ווי ס'ווערט פון א סורעווער פאָדעם
א דראַטווע מיט פעך א געפעכטע,
און ווי אין דער דראַטווע דערנאָכדעם
א כאַזער־האַר קונציק פאַרפלעכט מען.

ווי קריכן די האָר האָט גענומען
פון שווד, ווי פון פינצטערן קעלער
אין שטאָך פונעם נאָל פונעם קרומען
ארוף צו דער שיין צו דער העלער.

און ווי דער קאפּל, וואָס געשניצט איז
אזוי ווי א פּוס, נאָר אַן פינגער,
נעמט אַנטאָן א שוין א געניצטן, —
דער שוין גלייכט זיך אויס און ווערט יינגער,

ווי קונציק פיסטאַנעס מיט העקלעך
אין כאַליעווקע טוט מען פארקניפן.
די אַיזערנע שטיפטן און טשוועקלעך,
ווי קערלעך אף שוסטערשע לייפן,

ווי עפעס א שטיקעלע גלעזל
פארהובלט אַפּצאסן און זוילן,
ווי שווער בא די טשוועקלעך איז פויעלן
פארבויגן זיך טיף אינעם נעזל.

ווי ס'רעדט א רעדל פון אַיזן, —
און קארבן עס מאכט אף די ראנטן...
און טויזנטער זאכן זיך ווייזן
באקאנטע און נאָך ניט באקאנטע.

נאָר איינס האָט פארכאפט מיך אינגאנצן,
אומעגלעך איז דאָס צו באשרייבן:
א העלצעלע עפעס נעמט רייבן
און אלץ אף דער וועלט הייבט אָן גלאנצן.

א ריב אף די שטעך אף די גראַבע —
פון זיי ווערט איין פאָדעם א גלאטער,

עס זעט זיך קימאט ניט די לאטע,
וואָס זי איז מיט דראטווע פארשטשאַבעט.

א ריב — און די נעז די פאריכטע,
זיי בלאנקען קימאט ווי לאקירטע,
פארשמירט זיי מיט שווארצקייט געדיכטער —
ס'איז סאזשע מיט וואסער צעפירטע.

ווי נעם איך איצט יענע היספנידעס?
ווי גרינג וואָלט געוועזן מיין לעבן...
— רעב בערל! — איך בעט אף א וויילע,
ער זאָל מיר דאָס העלצעלע געבן.

איך דריי עס אין האנט און איך צי עס,
פאר סימכע איך טו זיך אזש שמעלצן, —
ווי זיין וואָלט א גרויסע מעציע
דאָס דאָזיקע פאָשעטע העלציל.

און ס'זאָגט צו מיר בערל דער שוסטער,
וואָס זיצט באם ווארשטאמל געהויקערט:
— איז שוין זשע האָסטו ניט געוואסט גאָר,
אז דאָס איז אַליין די מאכטויקע?

— זי איז מיט א מיין מיט א טיפן,
און זאָסט פארגעדענקען אף שטענדיק, —
אן ארבעט, וואָס איז ניט געשליפן,
וועט קיינמאָל ניט הייסן פארענדיקט.

— פארשטייט זיך, דערהויפט איז די סכירע, —
מיט איידעלער סכירע איז גרינגער,
צו איר אָבער דארף מען נאָך פינגער,
אין זיי איז די עמעסע טוירע.

— קענסט נעמען א כראַמעווע פעלכר
נאָך גאָר פון א יונגליקן לאַשעק
און אופנייען שטיוול אַזעלכע,
פון וועלכע ס'וועט קערן כאַלאַשעס.

— די כאַלעוועס ברייטע, ווי טרויבן,
די קעפלעך, ווי לאַפטיעס פון ליקע,
די נעט פון דער דראַטווע — פון אויבן,
ווי ס'וואַלט דאָ געגאנגען א שיקער.

— אבי נאָר די שטיוול פארמאָגן
א הילפליקן סקריפ אינעם לעדער.
אזוי ווי א הילצערנער וואָגן,
וואָס לאַנג ניט געשמירט זיינע רעדער.

— אזא מין סאַרט שטיקל מעלאַכע
וועט קיין שום מאכטויקע פארגלעטן.
דער קונד וועט דיר מאכן א „בראַכע“
און קען נאָך דעם קאַפ דיר צעפלעטן.

— קענסט נעמען דאָס זעלביקע פעלכר,
געדובעט באַם זעלביקן גארבער,
און מאכן אזא שטיקל ארבעט,
וואָס זיין זאָר אזוינס ווי אַזעלכעס.

— דו זוכסט זי, די מאָס די ראייעלע,
אזוי ווי א שטערן אין כעשווען.
דו מיינסט, אז די שויסטערשע שטעלע
איז — לעק מיט דער צונג די פאָדעשווע?

— דארפסט קאָכן דעם פאפ דעם געדיכטן,
דארפסט אַנציען שטייף דעם פאטשייען,
דארפסט סאַכניען...
דארפסט סאַכניען...

— שוין ווינטער געשיכטעס? —
זיין ווייבל הייבט ווידער אן שריינען.

...כ'טו אן מיינע שיד די פאריכטע
און קוק אף די נעזלעך די נייע...

כ'זוך אפ אינעם קויטיקן געסל
דעם טרוקענעם פאס בא די צאמען.
פאוואָליע איך גיי. כ'האָב פארגעסן,
אין שטוב אף די שיד ווארט די מאמע.

ביז איצטער נאך האלט איך אין שפאנען
פון בערל דעם שוסטערס ווארשטאטל.
אין מיר איז ער אלץ נאך פאראנען,
דאָס שווארצע פארכאַלעמטע יאטל,

וואָס טראָגט אונטער ווארעמען אָרעם
דער מאמעס רומינקעס די אלטע,
אין מיר איז ער טיף דאָרט באהאלטן,
מיט אים בין איך קיינמאל ניט אָרעם.

אין גאנג בין איך עלטער געוואָרן,
מיין קאָפּ האָט פארצויגן א גרויקניט.
וואָס טו איך מיט דיר, מיין זיקאַרן,
מיין קינדערשע וועלט, מיין מאכטויקע?..

א רעצענזיע אף זיך אליין

אזא פאָעט איז גאַרניט צו געפינען, —
ער איז אן עפיקער, א ליריקער א דינער.

די מעטריק פון זיין פערז פארשיידנארטיק איז,
ער נעמט ניט קיין מעטאפאָרעס קיין פארטיקע.

די בילדער זיינען ניט קיין אויסגעדראָשענע,
און ניט מעקאָפּלשמוינעדיקע — פאָשעטע.

דער ריטם איז בא אים ניט קיין צעקוליעטער,
א שורע צו א שורע צוגעטויליעט איז.

א סטראָפּע אין א סטראָפּע — אינגעקלאַמערטע,
די ליד איז פון איין גוס אן אויסגעהאמערטע.

ווי בא א קינד, עס רופט ארויס א גדולע
בא אים א קיינגעוודיקער גראם א פולער.

ער האלט: פארנעפּלטיקייט איז שעדלעך פאר דער דיכטונג,
און „פּיזאַפּאָסיע“ — פאר באטלאָגים איז א ריכטונג.

אליין איז ער אן ערדישער, אן פליטערלעך,
ניט צוקער־זיס, גאנץ אָפּט אפילע ביטערלעך.

און וואָס איז וויכטיק אין זײַן דיכטונג דער געדיכטער:
עס עטעמט מיט הינטצײטיקײַט דער דיכטער.

איך האלט פון אים. איך בין דער וועלט מעקאנע, —
אזא מין דיכטער איז בא איר פאראנען!

און ווער עס זאגט, אז דאָס איז אַלץ א ליגן, —
איז אויך גערעכט. כװעל זיך מיט אים ניט קריגן.

א י נ ה א ל ט

אף דער דיכטיקער וועלט

- 5 . . . . . „ניטא וואס צו מעקאנע זיין דעם פויגל...“
- 6 . . . . . א וועלט מיט דיכטונג
- 8 . . . . . פארווונדערונג
- 9 . . . . . אף מיינע אכרייעס
- 10 . . . . . די ליד
- 12 . . . . . סקאן זיין
- 14 . . . . . איך און דער גריך
- 16 . . . . . ראמא
- 18 . . . . . גאסן מיט איין זייט
- 19 . . . . . איבער דער שוועל
- 20 . . . . . ליוטיקי
- 22 . . . . . בלויז אליין נאר
- 23 . . . . . געענדיקט די ארבעט
- 24 . . . . . זיבן זינגער
- 26 . . . . . מאלאכאווקער וואלד
- 29 . . . . . טייכעלע, דו טייכעלע...
- 31 . . . . . אין וואלד נאך שוואמען
- 32 . . . . . הענער קרייען
- 34 . . . . . מיין שורע
- 36 . . . . . עס בילן הינט
- 38 . . . . . אין שרייבער-הויז
- 40 . . . . . איך וואלט דאס ניט וועלן
- 41 . . . . . מיט דער צייט
- 42 . . . . . דער טעפיק

44	א רויטע ליד . . . . .
45	צוויי פייגעלעך . . . . .
47	דעם קאָפּ אף ארוף . . . . .
49	אף טויזנטער יאָרן . . . . .
51	אן עפל אין גראַז פאלט אראָפּ . . . . .
52	בלויקייט . . . . .
53	ליבע . . . . .
55	מיין שטערן . . . . .
56	דער קסאוו . . . . .
57	אַבערגלויבן . . . . .
58	די אספע . . . . .
59	אין לעטלאנד . . . . .
61	נאָך א זאוויי . . . . .
62	דער שווייגער . . . . .
65	די זקיינע . . . . .
68	טכעס־האמייסים . . . . .
70	בארג־ארוף . . . . .
71	די ראבינע . . . . .

ווען ס'פאלט א בוים

77	ווען ס'פאלט א בוים . . . . .
79	דער הארציקער יידיש פון פוילן . . . . .
82	אפן ווייסל . . . . .
84	ניטאָ אזא וואָרט . . . . .
86	דורשט . . . . .
87	אפן סטיר . . . . .
89	צי ווייסטו, מיין פריינט... . . . .
91	וואפנע אף די שלייפן . . . . .
93	פאַמינקעס . . . . .
95	אלע שיינע זיבן פארבן . . . . .
97	בייס דער מילכאָמע . . . . .
99	אפן דודישער עליאך . . . . .

101	דאָס בלעטל . . . . .
104	זיבעצן פארבליבענע . . . . .
106	דייען דאָברי . . . . .
108	די עלנטע מאמעס . . . . .
110	אויב כיוועל ניט ווערן דערהארגעט . . . . .
112	דאָס פענצטער . . . . .
114	אופגאנג . . . . .
116	מינע באַדים . . . . .
119	מיין רוסישע שפראך . . . . .
121	אף דער ליכטיקער וועלט . . . . .
123	„און ווידער זינגט דער אינדערפרי דער בלויער...“ . . . . .
124	מיין סאָדאטסקער גראַבייִן . . . . .
126	פלאטפוס . . . . .
128	קיינ טשעבאַקסארי . . . . .
130	צאר־באלעכאָים . . . . .
132	„גיי איך מיר ארויס אפן גאנעקל...“ . . . . .
133	די באלאדע וועגן דעם האַלץ־שוקל . . . . .
135	אַן קאשעס . . . . .
136	צו דער בין . . . . .
138	„סאיז עפעס ניט גלאט...“ . . . . .
139	די הארבע וואָר . . . . .
140	דאָס שיפל . . . . .
142	א בעריאָזע מיט א יאָדלע . . . . .
144	פרילינג . . . . .
146	דער טאַפּאַל־בוים . . . . .
148	א פארלאנג . . . . .

פון א וואָרט א קוואַרט

151	זיך אויסגעטאָן און אָנגעטאָן . . . . .
152	וועגן פעך . . . . .
153	מיין מוזע . . . . .
154	צו זינגען און צו זאָגן . . . . .

155	דער וואטערפאס . . . . .
156	פון א ווארט א קווארט . . . . .
158	וועגן א געבאקטער ציבעלע . . . . .
159	וואס שטעקט דאָ פאר א מיין . . . . .
160	יאקעקע־יאבעבע . . . . .
162	דער דריטער גראמאטישער מיין . . . . .
166	אף יאפאניש . . . . .
167	מיינע דריי און דרייסיק קרענק . . . . .
169	פונדאנען קומט עס . . . . .
171	אסטיגמאטיום . . . . .
174	וועגן אריינגיין אינעם עלטער . . . . .
176	גאָר אן אנדער זאך . . . . .
178	דער נאָס . . . . .
179	ראַזקיט . . . . .
181	פארוואס זאָגן מיר אזוי . . . . .
182	מיין מאזל . . . . .
183	„דזשאַן — דאָס קערנדל פון גערשטן“ . . . . .
186	וועגן דעם הימל . . . . .

טיפע וואַרצלען

189	וואַרצלען . . . . .
190	עס פליקט די מאמע פעדערן . . . . .
194	כאנעקע . . . . .
196	מיין באַבע . . . . .
198	אף דער פריזבע . . . . .
201	נאָכן וואָגן . . . . .
204	דער בוים . . . . .
205	דער בלעכערשער האמער . . . . .
208	דער האנטען . . . . .
209	איך האָב האַלט . . . . .
210	אפן קלויסטער . . . . .
213	מיין פעטער . . . . .

215	. . . . .	דער דונער
217	. . . . .	געבאקטע קארטאָפֿל
219	. . . . .	די סלאווישע ווערטער
221	. . . . .	דער טאטע צוגאסט באם זון
225	. . . . .	די באלאדע וועגן יאָנטל דעם שמיד און זײַן געזעל
230	. . . . .	א געשלעג
238	. . . . .	די מאכטויקע
245	. . . . .	א רעצענזיע אף זיך אליין

*Телесин
Зиновий Львович*

В ОТВЕТЕ

на еврейском языке

М. «Советский писатель» 1968 г. 252 стр.

Тем. план 1967 г. № 323.
Редактор *И. Борисов*
Художник *Г. Краццов*
Худож. редактор *Е. Капустин*
Техн. редактор *А. Токер*
Корректор *А. Стрельник*

Сдано в набор 12/VIII 1967 г.
Подписано к печати 15/I 1968 г.
А 05203. Бумага 70×108¹/₃₂. № 1.
Печ. л. 7¹/₈. (11,02). Уч.-изд. л. 5,99.
Тираж 6 200 экз. Заказ 2979.
Цена 79 коп.

Издательство «Советский писатель»
Москва К-9, Б. Гнезниковский пер., 10.

Московская типография № 7 Главполиграфпрома
Комитета по печати при Совете Министров СССР
пер. Аксакова, 13

Printed in Soviet Union